

GEORG EBERS

DE NIJLBRUID

Georg Ebers
De nijlbruid

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=24621125

De nijlbruid:

Содержание

VOORREDE	4
EERSTE DEEL	6
EERSTE HOOFDSTUK	6
TWEEDE HOOFDSTUK	20
DERDE HOOFDSTUK	36
VIERDE HOOFDSTUK	48
VIJFDE HOOFDSTUK	69
ZESDE HOOFDSTUK	82
ZEVENDE HOOFDSTUK	105
ACHTSTE HOOFDSTUK	120
NEGENDE HOOFDSTUK	142
TIENDE HOOFDSTUK	169
ELFDE HOOFDSTUK	189
TWAALFDE HOOFDSTUK	216
Конец ознакомительного фрагмента.	234

Georg Moritz Ebers

De nijlbruid

VOORREDE

De „Nijl-bruid” behoeft geen voorrede. Alleen voor vakgenooten merk ik op, dat ik op gezag van den hoogleeraar De Goeje besloten heb bij mijn vermoeden te blijven, dat namelijk het woord Mukaukas niet voor den naam, maar voor den titel gehouden moet worden van den man, wien de Arabische bronnen, waarvan ik mij bediende, aanwijzen als den persoon, die als Stadhouders van den Byzantijnschen Keizer de hem toevertrouwde provincie overleverde aan de heerschappij der Muzelmannen. Van Karabaceks onderzoekingen betreffende den Mukaukas, heb ik helaas geen gebruik meer kunnen maken.

Dat ik den ouden Horus Apollon (Horapollon) plaats in de zevende eeuw, zal terecht de bevreesding wekken van ieder, die den schrijver van de Hiërogllyphica voor denzelfden persoon houdt als den gelijknamigen Egyptischen geleerde, die volgens Suidas onder Theodosius leefde, en van wien reeds Stephanus van Byzantium tegen het einde der vijfde eeuw gewag maakt. Doch eerstgenoemde lexicograaf Suidas telt de werken van Horapollon, den grammaticus en den commentator van Grieksche dichters op, zonder de Hiërogllyphica te noemen,

waarop hier alles aankomt, en alle andere oude schrijvers, die den naam Horapollon vermelden, laten ons de vrijheid – gelijk ook C. Leemans, de beste beoordeelaar der Hiërographica toegeeft – om twee Horapollons aan te nemen, van welke de tweede zeer goed eerst in de zevende eeuw geleefd kan hebben, daar in zijn tijd de nauwkeurige kennis van het hiërographenschrift reeds veel meer verloren moest zijn, dan wij dit mogen aannemen voor de vierde eeuw na Christus, wanneer wij in aanmerking nemen, dat er nog zeer goede hiërographische opschriften uit den tijd van Decius, 250 jaren na Christus, bewaard zijn gebleven. Wij kunnen moeilijk aannemen, dat de Egyptische commentator van Grieksche dichters een vertaler noodig heeft gehad, terwijl de Hiërographica eerst door Philippus in het Grieksch schijnt overgebracht te zijn. Onze combinatie, volgens welke de schrijver, in het Egyptisch Horus (zoon van Isis) genaamd, afkomstig was van het Isis-eiland Philae, waar de heidensch-Egyptische eeredienst zich het langst staande hield, en waar nog tot in later tijd eenige kennis van het hiërographenschrift bewaard bleef, houdt rekening met de juiste verhoudingen in het door ons gekozen tijdperk.

Tutzing am Starnberger See
1 Oct. 1886. Georg Ebers.

EERSTE DEEL

EERSTE HOOFDSTUK

Er waren een paar jaren verlopen, sedert Egypte zich onderworpen had aan de jeugdige maar met buitengewone kracht en snelheid zich ontwikkelende macht der Arabieren. Het was aan eene kleine, goed aangevoerde schare muzelmansche krijgslieden zonder veel moeite in handen gevallen, en de schoone provincie, die nog kort geleden een sieraad was van het Byzantijnsche keizerrijk, waar het christendom zijne trouwste aanhangers vond, behoorde thans aan den Kalief Omar, en moest er in berusten dat de halve maan zich overal naast het kruis omhoog hief.

Over het ongelukkige land was een zomer voorbijgegaan, zoo heet als men in lang niet beleefd had, en hoewel men als naar gewoonte het wassen van den Nijl den 17den Juni in »den nacht van den regendruppel” met feestelijke toebereidselen had gevierd, tot dusverre werd de verwachting der Egyptenaren bedrogen, en de stroom daalde al lager en lager, in plaats van te stijgen. In deze bange dagen, den 10den Juli van het jaar 643, trok een karavaan, die van het noorden kwam, Memphis binnen. De kleine karavaan wekte dadelijk aller aandacht in de ontvolkte, vervallen pyramidenstad, die zich in den vorm

van een kolossaal rietblad slechts in de lengte uitbreidde, daar hare uitzetting in de breedte tusschen den Nijl en de Libysche woestijn beperkt was. In vroeger jaren zouden de Memphieten het nauwelijks der moeite waardig hebben geacht het hoofd op te heffen, wanneer onafzienbare met handelswaren bevrachte wagentreinen, vrachtkarren met flinke jukossen bespannen, sierlijk uitgedoschte keizerlijke ruitdrommen of afzienbare processies de meer dan mijlenlange hoofdstraat stoffeerden.

Hij die als koopman op een dromedaris van uitgelezen ras vóór de karavaan reed, was een magere muzelman, gehuld in een zijden kleed. Een breede tulband bedekte zijn klein hoofd, en overschaduwde voor een deel zijn fijnbesneden, oudachtig gelaat. De Egyptenaar, die als gids op een stevigen ezel naast den koopman reed, zag telkens en met blijkbaar welgevallen naar dit juist niet schoon gelaat, met ingevallen wangen, dunnen ringbaard en grooten adelaarsneus, doch het bevatte een paar heldere oogen waaruit vriendelijke bedachtzaamheid en hartelijke welwillendheid straalden. Maar deze schrale oude heer, op wiens gezicht smart en ziekten diepe sporen hadden achtergelaten, wist ook te bevelen en zijn wil te doen eerbiedigen. Dit kon men zijn fijnen, vastgesloten mond wel aanzien, en bleek ten overvloede uit de stiptheid, waarmede die kloeke, gebaarde, tot aan de tanden gewapende krijgslieden, die hem volgden, op zijne wenken gehoorzaamden. Zijn Egyptische geleider, het hoofd van de hermeneuten of het gilde der gidsen, een knorrige, bruine Memphiet, trok zich terug, wanneer hij onvoorziens

wat dicht kwam bij de op dromedarissen gezeten ruiters, als vreesde hij een houw of stoot te zullen ontvangen, terwijl hij den koopman Haschim, den eigenaar van de karavaan, zonder vrees te woord stond, en praatziek, gelijk lieden van zijn stand, van alles de verklaring gaf.

»Wat zijt gij hier te Memphis goed te huis,» zeide de Egyptenaar, nadat de oude heer zijne verbazing te kennen had gegeven over den treurigen ommekeer en den achteruitgang van de stad.

»Dertig jaren geleden,» antwoordde de koopman, »ben ik voor mijne zaken vaak hier geweest. Hoevele huizen staan er leeg en zijn bouwvallig geworden, waarin men toen voor grof geld nauwelijks een onderkomen kon vinden! Overal ruïnen, waar men rondziet! Wie heeft deze schoone kerk zoo jammerlijk vernield? Door mijne landgenooten, ik weet het van den veldheer Amr zelve, is geen christelijk bedehuis aangevallen.»

»Het was de hoofdkerk van de Melchieten, de dienaars van den keizer,» zeide de gids als lag in die toevoeging tevens de verklaring van het gebeurde.

Doch de koopman had hiermede geen vrede, en vraagde daarom: »Nu, wat kwaad is er dan in hunne leer gelegen?»

»Wat kwaad?» herhaalde de Egyptenaar, terwijl zijne oogen van toorn fonkelden; »wat kwaad? Zij verdeelen den goddelijken persoon des Heilands en schrijven Hem verschillende naturen toe. Dit is niet alles. Al die Grieken hier te lande hebben, voor de uwen aan dezen gruwel een einde maakten, ons, de

heeren des lands, als slaven behandeld, steunende op de macht van den keizer. Zij dreven ons met geweld in hunne kerken, en allen, die Egyptisch bloed in de aderen hadden, werden als rebellen en melaatschen behandeld. Zij hebben ons uitgelachen en verketterd, omdat wij geloofden aan de éene goddelijke natuur van onzen Heiland.”

»En daarom,” zeide de koopman, weder het woord nemende, »hebt gij, zoodra wij de Grieken verdreven hadden, u onverdraagzamer getoond jegens hen en hunne tempels, dan wij, die gij ongeloovigen scheldt, ons gedroegen jegens u!”

»Verdraagzaam, jegens hen?” hernam de Egyptenaar op minachtenden toon, terwijl hij verstoord een blik sloeg op het half verwoeste gebouw. – »Zij hebben geogst wat zij gezaaid hadden, en wie thans in Egypte – de Heiland zij geprezen! – niet aan uw eenigen God gelooft, die gelooft in de éene natuur van onzen Heer Jezus Christus. Dat Melchieten-rot hebt gij verdreven, daarna was het onze taak om de handen te slaan aan de bedehuizen van hun erbarmelijken Heiland, dien zij op de synode te Chalcedon – verdoemd mogen ze zijn! – van zijne goddelijke waardigheid hebben beroofd.”

»Maar die Melchieten blijven toch altijd uwe geloofsgenooten; zij zijn christenen,” zeide de koopman.

»Christenen?” herhaalde de gids, terwijl hij met minachting de schouders ophaalde. »Ze mogen zichzelf daarvoor houden! Wat mij betreft en allen hier te lande, groot en klein, wij zijn van meening dat zij niet het minste recht hebben zich onze

geloofsgenooten, zich christenen te noemen. Vervloekt zijn ze allen, en zullen ze blijven met hunne honderden ja duizenden duivelsche ketterijen, die onzen God en Verlosser tot een ding zouden willen maken als dat godenbeeld aan dien steenen deurpost. Van boven is het een koe en van onderen een mensch, welk verstandig man, vraag ik u, kan zulk een tweeslachtig monster aanbidden? Wij Jacobieten, Monophusieten, of hoe men ons noemen wil, geven van de goddelijke natuur van onzen Heer en Heiland geen tittel prijs, en als het eens uit is met het oude geloof, dan wil ik een muzelman worden en mij bekeeren tot het geloof in uw grooten, eenigen God. Want voordat ik de ketterij der Melchieten omhels laat ik me liever met vrouw en kind in stukken houwen. Wie weet wat er nog gebeuren zal! Wel beschouwd is het niet zoo onvoordeelig om tot uw geloof over te gaan, want gij hebt de macht in handen en moogt die behouden. Het is nu eenmaal ons lot door vreemden beheerscht te worden, en wie betaalt niet liever den kleinen cijns aan den wijzen en gezonden Kalief in Medina dan de grootere belasting aan het Melchietisch en ziekelijk keizersgebroed in Konstantinopel? De Mukaukas Georg is zeker geen slecht mensch; daar hij den tegenstand tegen u zoo spoedig opgaf, is hij zeker van dezelfde meening geweest. Hij geeft aan u, als rechtvaardige, vrome lieden, onze naburen, misschien wel onze stamverwanten, de voorkeur – boven die Byzantijsche kettters, die menschevillers en bloedhonden. Bovendien is de Mukaukas een christen zoo goed als een onzer.”

De Arabier had den Memphiet, die door zijn ambt gedwongen werd zichzelve het zwijgen op te leggen, opmerkzaam en soms met een glimlach aangehoord. De Egyptenaar liet de karavaan nu een straatje inslaan, dat naar de met den stroom evenwijdig loopende hoofdstraat voerde, waarin eenige deftige huizen stonden, door tuinen omgeven.

Zoodra de menschen en de dieren op den beter geplaveiden weg verder trokken, zeide de koopman: »Ik heb den vader van den man, dien gij daar noemdet, zeer goed gekend. Hij was een rijk en bovendien welgezind man, en ook van zijn zoon vernam ik niets dan goeds. Mag hij nog altijd den titel van stadhouder of – hoe zeydet gij daareven ook? – van Mukaukas dragen?»

»Zeker, meester!» antwoordde de hermeneut. »Er is in Egypte geen ouder geslacht dan het zijne, en was de oude Menas reeds een rijk man, Mukaukas Georg is het nog meer, door hetgeen hij geërfd heeft en door het huwelijksgoed zijner vrouw. Wij kunnen geen verstandiger, rechtschapener stadhouder begeeren! Hij ziet de ondergeschikte beambten ook streng op de vingers; doch zoo spoedig als vroeger worden de zaken toch niet meer afgedaan. Wel is hij niet veel ouder dan ik, en ik ben bijna vijftig, maar hij komt zijne ziekte niet meer te boven, want sedert maanden heeft niemand hem meer zien uitrijden. Zelfs wanneer uw stadhouder hem zien wil, komt hij niet verder dan van de eene zijde der straat naar de andere. Het is jammer van den man! En wie heeft dat edele lichaam ondermijnd? De Melchieten-honden hebben het gedaan! Vraag maar aan den Nijl zoo lang als hij is naar de

oorzaak van ons ongeluk, en gij zult overal hetzelfde antwoord krijgen. Waar de Griek, de Melchiet zijn voet zette, daar was het uit met den groei van het gras!”

»Maar den Mukaukas, den hoogsten beambte des keizers,» begon de Arabier te zeggen.

Doch de ander viel hem in de rede, zeggende: »Meent gij dat hij voor hen veilig was? Zeker, zij hebben zijn persoon niet durven aantasten, maar wat hem overkwam was nog erger, want bij een opstand van de Melchieten tegen de onzen – het was in Alexandrië, en de gestorven Grieksche patriarch Cyrus had mede de hand in het spel, – zijn twee zijner zonen, twee schoone jonge mannen, in den bloei hunner jaren als dulle honden doodgeslagen; en dat, dat heeft hem geknakt.»

»Arme man!» zeide de Arabier met een zucht. »En hield hij geen andere kinderen over?»

»Ja, heer, nog één zoon, en de weduwe van den oudsten. Deze is echter na den dood van haar man in een klooster gegaan, doch haar kind, de kleine Maria, die nu zoowat tien jaar oud zal zijn, heeft zij bij de grootouders gelaten.»

»Dat is gelukkig,» hernam de koopman, »dat zal wat zonneshijn in huis gebracht hebben.»

»O zeker, heer! Toch ontbrak het ook thans niet aan reden tot blijdschap. De eenig overgebleven zoon, hij heet Orion, is eergisteren uit Konstantinopel teruggekeerd, waar hij lang vertoefde. Dat was me een vreugde! De halve stad was als gek van opgewondenheid. Duizenden zijn hem te gemoet gesnelde, alsof

hij de Heiland was, eerepoorten hebben ze voor hem opgericht, zelfs de mijnen deden mee – er viel niet aan te denken dat iemand zich daaraan kon onttrekken. Allen wilden den zoon en erfgenaam van den grooten Mukaukas zien, de vrouwen natuurlijk in de eerste plaats!”

»Gij zegt dat op een manier, alsof de teruggekeerde zulk eene eer niet waardig was,» merkte de Arabier op.

»Zooals men het op wil vatten,» hernam de Egyptenaar, terwijl hij de schouders ophaalde. »Hij is nu eenmaal de eenige zoon van den eersten man in het land.»

»Laat het zich dan niet verwachten dat hij den vader gelijken zal?»

»O, ja!» antwoordde de ander. »Mijn broeder, een geestelijke, die aan het hoofd staat van onze groote school, is zijn leermeester geweest, en deze zegt nog nooit zulk een schrandere kop ontmoet te hebben als Orion. Alles woei hem zoo maar aan, en daarbij was hij zoo vlijtig als het kind van een arme. Wij, zijne ouders, en zijne vaderstad Memphis hadden, zooals Marcus meent, niet dan roem en eer van hem te wachten. Doch ik zie ook de schaduwzijde, en ik zeg u dat de vrouwen hem het hoofd op hol brengen en hem eindelijk ten gronde zullen richten. Het is een mooie man, hij ziet er nog schooner uit dan de oude heer in zijne jonge jaren, en daar trekt hij partij van, en waar hij iets aanminnigs tegenkomt – en dat ontmoet hij overal op zijn weg –.»

»Daar grijpt de jonge deugniet toe,» zeide de muzelman

lachend. »Nu, als het niets anders is wat u beangst maakt, dan doet mij dit plezier voor hem. Hij is jong, en zulke dingen komen terecht.»

»Neen, heer, neen! Zelfs mijn broeder – hij is thans in Alexandrië en nog altijd blind en bespottelijk ingenomen met zijn vroegeren leerling – ziet hierin eene gevaarlijke klip. Wanneer daarin geen verandering komt, zal hij al verder en verder afwijken van de geboden des Heeren en schade lijden aan zijne ziel, want de gevaren omringen hem aan alle zijden als brullende leeuwen. De kostelijke gave der schoonheid en die om anderen voor zich in te nemen zullen hem nog in het verderf storten; waarlijk ik wensch het niet, maar ik vrees het...»

»Gij ziet het te donker in en oordeelt te hard,» hernam de ander. »De jeugd...»

»Ook de jeugd,» antwoordde de gids, »bij den christen ten minste, moet zichzelf weten te beheerschen. Zoo iemand, dan ben ik geneigd den schoonen jonkman het beste te gunnen. Laat ik er maar voor uitkomen: als hij mij groet dan ben ik te moede als ware mij een geluk te beurt gevallen, en zoo is het met ontelbare andere mannen in Memphis en met de vrouwen bovenal. Maar desniettemin heeft reeds menigeen vele bittere tranen over hem gestort. Doch, bij alle heiligen, als men van den wolf spreekt, dan... Ziet ge wel, daar is hij!.. Halt, wat langzaam aan, mannen! – Het is wel de moeite waard voor een oogenblik onzen gang wat in te houden.»

»Dat statige vierspan daar, bij die hooge tuinpoort, is dat van

hem?”

»Het zijn de Pannonische dravers, die hij heeft meegebracht, snel als de bliksem en daarenboven... Maar dáar... zie! Ach, nu verliezen wij ze achter dien tuinmuur juist uit het oog; doch gij moet ze op uw hooge dromedaris nog kunnen zien. Dat kleine meisje daar naast hem, is de dochter van de weduwe Susanna, de eigenares van dezen hof en van dat fraaie paleis achter die boomen.»

»Eene heerlijke bezitting!» zeide de Arabier.

»Dat zou ik ook denken,» antwoordde de Memphiet. »De hof strekt zich uit tot aan den Nijl; en hoe goed wordt alles onderhouden!»

»Heeft hier niet vroeger de korenhandelaar Philammon gewoond?» vroegde de koopman, als verlevendigden zich bij hem oude herinneringen.

»Juist! híj was de echtgenoot van Susanna en moet reeds een vijftiger geweest zijn, toen hij haar vrijdde. De kleine is hare eenige dochter, de rijkste erfgename in de geheele provincie, maar niettegenstaande zij reeds zestien jaren telt niet flink opgewassen; het kind van een ouden vader, begrijpt ge? Toch is ze dartel en vroolijk, een lachduif in menschelijke gedaante, en zoo vlug en bewegelijk! Hare huisgenooten noemen haar het kwikstaartje.»

»Heel aardig en naar waarheid,» hernam de koopman met welgevallen. »Ze is klein, meer een kind dan een jong meisje, maar ik schep behagen in dat aanvallige vroolijke schepseltje. De

zoon van den Mukaukas – hoe heet hij ook weer?”

»Orion, heer,” antwoordde de ander.

»Drommels,” zeide de ander meesmuilend, »ge hebt hem niet gevleid, vriend! Een jongeling als dien Orion ziet men niet alle dagen! Welk een lichaamsbouw! Wat staan die bruine lokken hem goed! Ja, ja, zulk een jonkman wordt eerst door zijne eigene moeder vertroeteld, en andere vrouwen volgen dan haar voorbeeld. Hij heeft een flink, open gezicht, daar wat achter steekt. Maar hij had dien purperen rok en dat gouden flikwerk in Konstantinopel moeten laten. Die dingen zijn hier in deze sombere vervallen stad niet op hun plaats.”

Onder de laatste woorden porde de Memphiet zijn ezel wat aan, maar de Arabier hield hem terug, want wat er achter den tuinmuur plaats greep trok al te zeer zijne aandacht. Hij zag dat de schoone Orion een wit hondje, een zeer fijn zijdharig beestje, dat naar het scheen hem toebehoorde, het kleine meisje op den arm gaf; hij zag hoe zij het kuste en hem een langen grashalm om den hals sloeg, als wilde zij daarmede hem de maat nemen. De oude merkte verder op hoe ze beiden ondeugend lachten, hoe ze elkander in de oogen zagen en eindelijk afscheid namen. Daarna verhief zij zich op de teenen naar een vreemde struik, aan welks top twee heerlijke roode klokjes bloeiden; zij plukte ze haastig en reikte ze hem toe, terwijl een bosje hare wangen overtoog. Daarbij weerde zij de hand, waarmede hij haar bij het reiken naar de bloemen ondersteund had, met een zwaai van haar arm lachend terug, en op haar frisch gezichtje las hij de innige

blijdschap die zij gevoelde, toen hij de plek, die zij met haar vingers had getroffen, kuste en daarna ook de bloemen aan zijne lippen bracht.

De oude heer zag dit alles met zooveel deelneming en vreugde aan, als wekte het de liefelijkste herinneringen in zijn gemoed, en zijne goedige oogen lachten toen Orion, niet minder schalksch en dartel als zij, haar eenige woorden in het oor fluisterde, waarop zij de lange grashalm uit haar gordel trok, hem haastig daarmede over het gezicht streek, als wilde zij hem straffen, en vervolgens ijlings, snel als eene ree, over gras en bloemperken naar het paleis vloog, zonder zich te storen aan zijn herhaald roepen: »Katharina, allerliefste, goede jonkvrouw Katharina!»

Dat was een klein opwekkend avontuur geweest, en de oude Haschim hield de herinnering er aan vast, en verkneukelde zich daarin nog altijd, toen hij met de zijnen reeds een tamelijk eind wegs had afgelegd. Hij was Orion, den zoon van den Mukaukas Georg, dankbaar voor dit liefelijk schouwspel, en toen hij het vierspan in langzamen draf de karavaan hoorde naderen, keek hij er naar om en hield het in het oog.

Maar voordat de Pannonische rossen, den met allerlei in zilver gedrevene figuren bedekte wagen en zijnen menner, die te zamen een toonbeeld van buitengewone schoonheid en goeden smaak aanboden, hem langzaam waren voorbijgereden, om daarna pijlsnel op de nu vrije straat voorwaarts te rennen en in eene dichte stofwolk te verdwijnen, had het gelaat van den koopman zijne vroolijke uitdrukking verloren. Er lag iets diep weemoedigs

in zijne stem, toen hij een der jonge kameeldrijvers beval de bloemen, die achter hen in het stof lagen, van den weg op te rapen en hem te brengen.

Hij had gezien hoe de schoone jonge man met een blik en eene beweging, als ware hij boos op zichzelf, de vriendelijke gave in het heete stof op straat had geslingerd.

»Uw broeder heeft gelijk,» riep de oude den Memphiet toe. »Voor dezen jongen man zijn de vrouwen eene gevaarlijke klip, en hij is het voor haar, gelijk ik vrees. – Die arme kleine daar ginds!»

»Dat kwikstaartje, meent ge?» vroegde de gids. »O, met haar kon het licht meenens worden. De lieve moeders maken de zaak al klaar. Zij zitten beiden in het goud, en waar duiven zijn vliegen duiven toe. Godlof, de zon staat al boven de pyramiden! Laten uwe lieden gindsche groote herberg binnegaan. De waard is een schappelijk man, en men vindt bij hem ook schaduw.»

»Wat de beesten en de manschappen aangaat,» antwoordde de koopman, »mogen zij hier wat uitrusten. Ik, de aanvoerder van de karavaan en nog eenige lieden, wij zullen ons wat versterken – en dan brengt gij ons naar den stadhouder, met wien ik over een en ander spreken moet. Het is niet vroeg meer...»

»Wees daarover niet bezorgd!» hernam de Egyptenaar. »De Mukaukas ontvangt op zulk een gloeiend heeten dag het liefst na zonsondergang. Als gij wat met hem te doen hebt, zijt ge bij mij aan het rechte kantoor. Laat eenige goudstukken vliegen, dan verschaf ik u nog heden gehoor door den huismeester

Sebek, mijn neef. Terwijl gij hier wat uitrust, rijd ik naar het stadhouderslijk verblijf en breng u dan bericht.”

TWEEDE HOOFDSTUK

De herberg, waarin de koopman Haschim met de karavaan zijn intrek nam, lag op eene hooge plek aan den weg, van alle zijden omgeven door palmen. Vóór de verwoesting van de heidensche oudheden in het Nijldal was dit een tempel van Imhotep, den Egyptischen Aesculapius, den vriendelijken god der geneeskunde, die ook in de doodenstad eene afzonderlijke plaats voor zijne vereering had gehad. Deze lag half verwoest, half in het woestijnzand begraven, toen een ondernemende herbergier den bevalligen tempel met het daarbij behoorende heilige bosch voor eene billijke som aankocht. Sedert was het gebouw van de eene hand in de andere overgegaan, tegen de stevig gebouwde tempelzaal had men een groot houten huis opgetrokken, bestemd voor het opnemen van reizigers, en in het palmbosch, dat tot aan den slecht onderhouden oeverdarn reikte, verhieven zich stallen en zag men omheinde plaatsen, bestemd voor kudden, die hierheen werden gedreven. Het geheel had aldus het aanzien van een veemarkt, en werkelijk kwamen de slachters en paardenkoopters der stad gaarne hierheen om te vinden wat zij zochten. Daarentegen trok het palmbosch, een der weinigen dat in de nabijheid der stad bewaard was gebleven, de burgers van Memphis aan, om een luchtje te scheppen en zich in zijne schaduw te verkwikken. De waard had vlak bij den stroom tafels en banken doen opstellen, en in de kleine haven

op zijn erf kon men booten huren. Iedereen die van de stad een pleiziertochtje te water maakte, legde hier gaarne aan en liet zich onder de palmen van Nesptah een verfrisschenden dronk geven.

De twee rijen huizen welke deze plaats van bijeenkomst zoo voor redelijke wezens als voor het redeloos vee vroeger van de groote straat gescheiden hadden, en zich uitstrekten in de richting van den Nijl, waren sedert lang ingestort en de waard had alles met den grond gelijk gemaakt. Op dit oogenblik kon men zien hoe onder de leiding van Arabische opzieners ettelijke arbeiders bezig waren, om eene kolossale ruïne uit den tijd der Ptolomeën, die nauwelijks tweehonderd schreden van het palmbosch verwijderd lag, af te breken en de groote, zorgvuldig gehouwene kalksteen- en marmerblokken, evenals de talrijke hooge zuilen die het dak van den Zeus-tempel te Memphis gedragen hadden, in weerwil van de brandende middaghitte, op ossenkarren te laden, om ze naar den dam en van daar op platte booten naar den oostelijken Nijl-oever te brengen.

Dáar bouwde Amr, de veldheer en plaatsvervanger van den Kalief zijne nieuwe residentie. De tempels der oude goden werden daartoe als steengroeven gebruikt, en men vond daarin niet alleen keurig afgewerkte ornamenten van den hardsten steen, maar ook Grieksche zuilen van verschillende bouwwoorden in menigte, die allen aan gene zijde van den stroom weder opgericht werden. De Arabieren versmaadden geen enkel bouwmetaal; zij gebruikten bij het optrekken hunner moskeeën alle steenblokken en zuilen, onverschillig of ze van

heidensche of christelijke tempels afkomstig waren.

In den herbergtempel van Imhotep waren de wanden en zolderingen oorspronkelijk overal met godenbeelden en hiëroglifische opschriften bedekt geweest, maar de rook van het haardvuur had ze sedert lang zwart gemaakt. Bovendien hadden de handen van geloofsijveraars ze onophoudelijk geschonden, en over velen had men kalk gestreken, om die plekken met christelijke symbolen en zeer wereldlijk gekrabbel in Grieksche teekenen of in het volksschrift der Egyptenaars, te bedekken.

In de groote tempelzaal van weleer gebruikte de Arabier met de zijnen den maaltijd. Allen onthielden zich daarbij van wijn, met uitzondering van den aanvoerder der karavaan, die eigenlijk geen muzelman was, maar tot de Perzische secte der Masdakieten behoorde.

Nadat de oude heer zich verzadigd had aan een afzonderlijk tafeltje, riep hij dezen tot zich en beval hem de baal met het tapijt, vast te binden op den draagstoel tusschen de beide groote lastkameelen, maar zóo, dat hij gemakkelijk losgemaakt kon worden.

»Dat is reeds geschied,» antwoordde de Pers, een prachtige kerel, groot en breed als een eik, met een kop door blonde haren als met leeuwenmanen omlijst, terwijl hij zijn zwaren snorbaard afveegde.

»Des te beter,» antwoordde Haschim. »Kom met mij naar buiten!»

Dit zeggende ging hij den Masdakiet voor in het palmbosch.

De zon was inmiddels achter de pyramiden, de doodenstad en de Libysche bergketen ter ruste gegaan, en haar schijnsel kleurde nog slechts den oostelijken horizont en het naakte kalksteengebergte van Babylon aan gene zijde van den stroom, met afwisselende verwen van onbeschrijfelijke schoonheid. Het was als hadden alle soorten van rozen, die de kunstigste hovenier in Arsinoë of Naukratis teelde, van de goudgelen tot de purperen, en die schitteren met donkerrooden naar het violet zweemenden glans, de kleuren geleverd, om de vlakke zijden, de uitstekende punten en kloven van het gebergte, sneller als zich laat denken, met tooverachtige tinten te overgieten.

Den ouden heer zwol de borst bij dit gezicht en terwijl hij diep adem haalde, legde hij zijne zachte hand op den reuzenarm van den Pers en zeide: »Uw meester Masdak leert: het is Gods wil dat de eene mensch niet meer of minder zijn eigendom mag noemen dan de andere, en dat er geen rijken noch armen mogen zijn, want dat alle bezittingen gemeengoed zijn. Zie nu eens met mij naar dezen kant. Wie dit nog nimmer aanschouwde heeft nog niets gezien. Er is hier beneden niets dat dit schouwspel in schoonheid overtreft. En wien behoort het? Dien armen eenvoudigen Salech daar, dien wij uit genade halfnaakt de kameelen laten nadraven, beschouwt dit evengoed als zijn eigendom als gij en ik en de Kalief. God heeft ons ten opzichte van zijne groote werken allen op één lijn geplaatst, zooals uw meester begeert. Hoeveel schoons is er toch, dat ons geslacht gemeenschappelijk bezit! Laten

wij daarom dankbaar zijn, Rustem, want waarlijk, het is niet weinig. – Met het eigendom, dat de mensch zich verwerven of dat hij verliezen kan, is het echter geheel anders gelegen. Wij staan allen in dezelfde loopbaan, en wat gij begeert zou vereischen, dat men hun die hard loopen kunnen lood aan de voeten bond, opdat de een den ander niet vooruit zou snellen; dat zou zooveel zijn als... Maar geven we thans onze oogen den kost en laten wij ons liever wijden aan het prachtige schouwspel daarginds! Kijk eens, wat er zoeven uitzag als deze purperkleurige bloemkelk, dat worden nu robijnen; wat schitterde als een viooltje is donker amethyst geworden. Alles wordt heerlijk omlijst door dien gulden rand van lichte wolken. En dat alles is het mijne, is het uwe, is het onze, zoolang oog en hart zich daaraan te goed doen en verkwikken.”

De Masdakiet barstte uit in een gullen, welluidenden lach en zeide: »Ja meester, als ieder maar uwe oogen had! Waarlijk het ziet er daar kleurig genoeg uit aan den hemel en tegen de bergen, en zulke roode tinten neemt men bij ons zelden waar; maar wat hebben wij aan dat betooverend gezicht? Gij ziet robijnen en amethysten daarginds, maar ik? – De juweelen in uw tapijt zijn wat meer waard dan al dat gefonkel aan den horizont! Gij moogt er over denken zoo ge wilt, maar voor dien baal dáar gaf ik alle zonsondergangen op aarde present, en waarlijk het zou mij niet berouwen!” – Wederom begon hij hartelijk te lachen, waarna hij vervolgde: »Maar vadertje, gij zult er wel voor passen om den koop te sluiten! – Wat ons Masdakieten aangaat, de goede tijd is

nog niet voor ons gekomen.”

»En als die nu eens aangebroken was en gij bezitter werdt van dat tapijt?»

»Dan verkocht ik het; ik voegde de opbrengst bij mijne spaarpenningen, ik ging naar huis om daar land te koopen, ik nam een aardig wijfje en begon kameelen en paarden te fokken.»

»Jawel, en dan zouden overmorgen de armen komen, die niets bespaarden en slechte zaken maakten met dat avondrood; ieder zou een stuk van uw land, een kameel en een veulen verlangen; gij zoudt nooit meer een heerlijken zonsondergang te zien krijgen, en uwe lieve vrouw moest met u door de wereld trekken, om u te helpen met anderen te deelen. Beste Rustem, laat de dingen blijven zooals ze zijn. De Allerhoogste moge uw braaf hart bewaren, dwaze dweeper, die ge zijt!»

Terwijl de reus zich over den arm van zijn meester boog om hem dankbaar te kussen, keerde de gids met een lang gezicht terug, want hij had te veel beloofd. De Mukaukas Georg was, – een ongehoord geval – juist toen hij voor den Arabier gehoor wilde vragen, in een gondel gedragen, om met zijn zoon en de vrouwen van zijn huis een watertochtje te maken. De terugkeer van Orion, zeide de huismeester, had den ouden heer geheel verjongd. Haschim moest dus tot morgen wachten, en hij, de gids zou hem raden in de stad te overnachten in de herberg van Moschion, waar het hen aan niets zou ontbreken.

Doch de koopman verkoos hier te blijven. Het oponthoud hinderde hem niet, daar hij toch een Egyptischen arts wilde

raadplegen over eene oude kwaal. Een beter en geleerder als de beroemde Philippus, zoo verzekerde de hermeneut, was er in het geheele land niet te vinden. Het was hier buiten zoo schoon, en op de banken aan den oever kon men de komeet waarnemen, die sedert eenige dagen zich aan den hemel vertoonde en zeker slechte tijden profeteerde. De geheele stad was als stom van verslagenheid, dat bemerkte men zeer goed hier in de herberg van Nesptah, want anders, als de avondkoelte kwam, zat het er op de banken en rondom de tafeltjes vol van bezoekers, die in bootjes kwamen; maar wie durfde in deze dagen van angst aan uitspanning denken?

De gids sprong weer op zijn ezel om den arts te halen, terwijl de oude Haschim zich aan den arm van den Masdakiet naar de banken onder de palmen begaf. Daar zat hij peinzend naar den sterrenhemel te staren, terwijl zijn jongere metgezel droomde van zijn vaderland, waar hij zonder het kostbare tapijt, en alleen van zijne spaarpenningen een stuk weiland kocht en een huisje bouwde waarin hij zijn aardig vrouwtje zag op en neer dribbelen. Zou ze er blond uitzien, of donkerbruin? Het liefst had hij eene blonde. – Maar opeens ging zijn luchtkasteel in rook op, want er naderde iets op den Nijl dat zijne aandacht trok, en hem noopte er ook zijn meester opmerkzaam op te maken.

Voor hen lag de stroom als een breede band van donker zilverbrocaat. De wassende maan spiegelde zich in zijne nauw merkbaar bewogen oppervlakte, en waar zijne wateren zich rimpelden, daar omzoomde hij de toppen der kleine golven met

een helderen glans. Uit de richting van de doodenstad schoten vledermuizen door de nachtlucht en streken over den Nijl heen als lichte, door den wind bewogen schaduwen. Slechts enkele driehoekige zeilen zweefden als blanke reusachtige vogels over het donkere water, doch uit het noorden, van de zijde der stad, naderde op den stroom een groot gevaarte het palmbosch, met twee glanzende, van verre flikkerende lichten.

»Een statige boot, waarschijnlijk die van den Mukaukas Georg,» zeide de koopman, terwijl hij het vaartuig langzaam uit het midden der rivier naar het boschje zag drijven. Onderwijl deed zich ook op den landweg achter de herberg paardengetrappel hooren. Haschim keek om, en zag fakkeldragers, die vóór een wagen liepen.

»De kranke,» vervolgde de oude, »zal zeker tot hier varen en dan met een wagen naar huis rijden, om de nachtlucht op het water te vermijden. Zonderling, daar ontmoet ik nu heden voor de tweede maal zijn zoon, waarvan ieder den mond vol heeft.»

Spoedig naderde de staatsiegondel van den stadhouder het palmbosch. Het was een groot, schoon vaartuig van cederhout, rijk met goud versierd en met het beeld van Johannes, den beschermheilige der familie, op de plecht. Aan den stralenkrans, die het hoofd van dit beeld omgaf, hingen lampen, en groote lantaarnen verhieven zich daarnaast en aan de achterzijde van de boot. Daar zat onder een baldakijn de Mukaukas Georg en naast hem zijne gemalin Neforis. Tegenover hen zat hun zoon en eene volwassene jonkvrouw, aan wier voeten een kind van

tien jaar lag neergehurkt, dat het vriendelijke kopje tegen haar liet rusten. Eene meer bejaarde Griekin, de opvoedster van de kleine, was naast een zeer groot man, den arts Philippus, gezeten op eene rustbank, die niet meer door het baldakijn overhuifd werd. De heldere tonen van de luit begeleidden de boot, en hij die met kunstvaardige hand de snaren tokkelde was de onlangs teruggekeerde Orion.

Het geheel bood een vriendelijken aanblik; gaf het schoonste beeld te aanschouwen van eene aanzienlijke familie, wier leden door den band der liefde waren verbonden. Doch wie was die statige jonkvrouw aan de zijde van den jongen Orion? Blijkbaar wijdde hij aan haar al zijne aandacht, en telkens wanneer zijne hand krachtig in de snaren greep, zocht hij hare oogen; bijwijlen scheen het als speelde hij voor haar alleen. Zulk eene onderscheiding scheen zij wel te verdienen, want toen het vaartuig de kleine haven invoer en Haschim hare trekken kon onderscheiden, stond hij verbaasd over hare edele, zuiver Grieksche schoonheid.

Thans stegen eenige rijkgekleede slaven, die met den wagen langs den weg moesten gekomen zijn, in de boot, om den ziekelijken heer naar het rijtuig te brengen, waarbij bleek dat de zetel waarin de lijdende zat, van handvatsels voorzien was, die hen in staat stelden dezen op te heffen en te dragen. Een groote, zwarte kerel greep den stoel aan de achterzijde, en toen een ander zich gereedmaakte dezen van voren aan te grijpen, drong Orion hem opzij, trad in zijne plaats, hief den zetel met zijn vader

op, en droeg dien over de landingsbrug, die het vaartuig met den oever verbond, voorbij Haschim naar den wagen. De jonge man verrichtte het werk van een drager met welgevallen, zonder dat het hem inspanning kostte. Telkens keek hij vriendelijk naar zijn vader om, en riep de andere vrouwen toe – alleen zijne moeder, die den lijder zorgvuldig in doeken had gewikkeld, en de arts volgden den kranke – dat zij uit zouden stappen en hem hier wachten; waarop hij bij het licht der fakkels, die voor hem uitgedragen werden, verder ging.

»Arme man!» dacht de koopman, terwijl hij den zieken Mukaukas nakeek. »Maar het treurigste en zwaarste lot verwaait als een morgennevel voor den wind, wanneer men een zoon heeft, die iemand zoo vriendelijk wegdraagt.»

Het werd hem nu verklaarbaar, waarom Orion hedenmiddag de bloemen had weggeworpen! ja, toen die jonkvrouw aan wal kwam, terwijl het meisje haar zoo teeder aan den arm hing, moest hij bekennen, dat de kleine dochter van de rijke weduwe Susanna bezwaarlijk den toets der vergelijking kon doorstaan met deze hooge, koninklijke verschijning. Welk eene gestalte had dit meisje, welk eene vorstelijke houding, en wat klonk haar stem welluidend en lieflijk, toen zij het kind de namen noemde van eenige sterrenbeelden, en op de komeet wees, die juist opging. Haschim zat in 't donker, en kon ongezien waarnemen wat er op de bank aan den oever, die door een der lantaarnen van het schip beschenen werd, verder voorviel, en hij schepte behagen in deze onverwachte afleiding, want

alles wat den zoon van den Mukaukas betref wekte zijne deelneming en nieuwsgierigheid. Hij voelde zich getrokken tot dien buitengewonen jongen man, over wien hij zich een oordeel wilde vormen, en de aanblik van het mooie meisje daar op de bank deed zijn oud hart goed. Dat kind was zeker Maria, de kleindochter van den stadhouder.

De wagen zette zich thans weer in beweging, hij rolde over den weg voort en een oogenblik later keerde Orion tot de wachtenden terug.

Arm, rijk dochtertje van de weduwe Susanna! Hoe geheel anders verkeerde hij met deze schoone jonkvrouw dan met die kleine! zijne oogen hingen als betooverd aan hare trekken; terwijl hij met haar sprak hield hij nu en dan midden in zijn verhaal op; en wat hij zeide moest nu eens ernstig en boeiend en dan weer geestig zijn; want niet alleen zij, maar ook de opvoedster van de kleine luisterde met inspanning, en als de jonkvrouw hartelijk lachte, klonk het welluidend en helder. Er lag in haar wezen iets zoo voornaams, dat dergelijke uitingen van gulle vroolijkheid verrasten en den indruk maakten als de geur van een prachtige bloem, waarvan men tot dusver geloofde, dat zij alleen geschapen was om het oog te behagen en niet ook de andere zintuigen te streelen. En zij, tot wie alles gericht werd wat Orion zeide, luisterde niet alleen aandachtig naar hem, maar de wijze waarop zij het deed overtuigde den koopman, dat de verhaler zelf haar nog beter beviel dan hetgeen hij zoo levendig wist mee te deelen. Wanneer dit meisje het eens was met den zoon van den

stadhouder, ja, dan zou het een kostelijk paar zijn.

Daar verscheen de waardin Taous, eene kloeke, lijvige Egyptische van middelbaren leeftijd. Zij droeg zelve hare beroemde spritskoeken, die zij juist eigenhandig gebakken had, benevens melk, druiven en ander ooft op, en hare oogen glinsterden daarbij van vreugde en gestreelde eerzucht; want de zoon van den grooten Mukaukas, de trots der stad, die vroeger zoo vaak op watertochten met lustige gezellen, meest Grieksche officieren, die helaas allen gevallen of uit het land verdreven waren, niet enkel om de koeken aan een bezoek bij haar de voorkeur had gegeven, deed haar nu de eer aan om zoo spoedig na zijne terugkomst weer bij haar te komen. Haar radde tong stond niet stil, terwijl zij vertelde, dat ook zij en haar man hem waren te gemoet gegaan tot de eereboog bij de Menespoort, terwijl Emau met haar jonkske hen hadden vergezeld. Emau was namelijk sedert getrouwd, en zij had dezen eersten kleine »Orion” genoemd.

Toen de jonge man daarop vroeg of Emau nog altijd zulk een aanvallig schepseltje was en zoo op hare moeder geleek als vroeger, stak vrouw Taous dreigend den vinger tegen hem op, vragende, terwijl zij op de jonkvrouw wees, of de vroolijke vogel, wien zoo menigeen bij zijn vertrek eene weemoedige zucht had nagezonden, eindelijk in een kooitje zou gaan, en of misschien die schoone jonkvrouw daar... Maar Orion stuitte haar woordenvloed door te zeggen, dat hij nog zijn eigen meester was, hoewel hij den strik reeds om zijn hals voelde. Het schoone

meisje kleurde daarop nog sterker dan bij de eerste vraag der waardin, maar hij overwon spoedig zijne eigene verlegenheid en verzekerde op luchtigen toon, dat het dochtertje van de brave Taous eens het aardigste kind van Memphis was, en dat zij niet minder werd gezocht dan de spritskoeken van hare voortreffelijke moeder. Vrouw Taous mocht het jonge moedertje van hem groeten. De waardin ging daarop heen, geroerd en gestreeld door deze woorden. Orion greep het snarenspeeltuig weer op, en terwijl de vrouwen zich verkwikten, voldeed hij aan de uitnoodiging van de jonkvrouw en zong op haar verlangen het lied van Alkaios met eene welluidende doch zachte stem, onder meesterlijke begeleiding van de luit. Het meisje hing met de oogen aan zijn mond, en het scheen dat alleen om harentwil zijne hand in de snaren greep. Toen de tijd kwam om op te breken en de vrouwen in het vaarttuig stegen, ging hij in de herberg om het gelag te betalen. Spoedig kwam hij alleen terug, en de koopman zag hoe hij een doekje, dat de jonkvrouw op tafel had laten liggen, opnam en haastig aan zijne lippen bracht, terwijl hij naar de boot ging. Met de prachtige roode bloemen was het heden morgen minder vriendelijk afgeloopen. Aan het meisje, dat daar op het water wegvoer, behoorde het hart van den jongen man. Zijne zuster kon zij niet zijn; maar in welke betrekking stond zij tot hem? De koopman zou er weldra achter komen, want de gids kwam terug en lichtte hem in. – Zij was Paula, de dochter van Thomas, den wijdberoemden Griekschen veldheer, die de stad Damascus zoo hardnekkig en dapper tegen

de krijgsmacht van den Islam verdedigd had. Zij was de nicht van den Mukaukas Georg, maar niet zeer bemiddeld, eene arme verwante des huizes, die men na het verdwijnen van haar vader – want men had zelfs zijn lijk niet gevonden – in het stadhoudelijk verblijf uit genade en barmhartigheid had opgenomen; dus eene Melchietische. De hermeneut was haar reeds daarom weinig genegen, en hoewel hij tegen hare schoonheid niets had in te brengen, zoo verzekerde hij toch te weten, dat zij trotsch en vol inbeelding was, en de kunst niet verstond om iemands liefde voor zich te winnen. Alleen dat kind, die kleine Maria, was aan haar gehecht. Het was een publiek geheim, dat zelfs de gemalin van haar oom, de brave Neforis, de trotsche nicht niet lijden mocht en haar slechts duldde ter wille van den zieken man. Wat kwam die Melchietische ook te Memphis doen, in een oprecht Jacobietisch gezin? Elk woord van den gids ademde den wrevel, die menschen van minder afkomst en zielenadel zoo licht doen blijken jegens hen, die de bescherming genieten van hunne eigene weldoeners.

Maar Orion stuitte haar woordenvloed door te zeggen, dat hij nog zijn eigen meester was, hoewel hij den strik reeds om zijn hals voelde. Het schoone meisje kleurde daarop nog sterker dan bij de eerste vraag der waardin, maar hij overwon spoedig zijne eigene verlegenheid en verzekerde op luchtigen toon, dat het dochttertje van de brave Taous eens het aardigste kind van Memphis was, en dat zij niet minder werd gezocht dan de spritskoeken van hare voortreffelijke moeder. Vrouw Taous mocht het jonge moedertje van hem groeten.

De waardin ging daarop heen, geroerd en gestreeld door deze woorden. Orion greep het snarenspeeltuig weer op, en terwijl de vrouwen zich verkwikten, voldeed hij aan de uitnoodiging van de jonkvrouw en zong op haar verlangen het lied van Alkaios met eene welluidende doch zachte stem, onder meesterlijke begeleiding van de luit. Het meisje hing met de oogen aan zijn mond, en het scheen dat alleen om harentwil zijne hand in de snaren greep. Toen de tijd kwam om op te breken en de vrouwen in het vaartuig stegen, ging hij in de herberg om het gelag te betalen. Spoedig kwam hij alleen terug, en de koopman zag hoe hij een doekje, dat de jonkvrouw op tafel had laten liggen, opnam en haastig aan zijne lippen bracht, terwijl hij naar de boot ging. Met de prachtige roode bloemen was het heden morgen minder vriendelijk afgeloopen. Aan het meisje, dat daar op het water wegvoer, behoorde het hart van den jongen man. Zijne zuster kon zij niet zijn; maar in welke betrekking stond zij tot hem?

De koopman zou er weldra achter komen, want de gids kwam terug en lichtte hem in. – Zij was Paula, de dochter van Thomas, den wijdberoemden Griekschen veldheer, die de stad Damascus zoo hardnekkig en dapper tegen de krijgsmacht van den Islam verdedigd had. Zij was de nicht van den Mukaukas Georg, maar niet zeer bemiddeld, eene arme verwante des huizes, die men na het verdwijnen van haar vader – want men had zelfs zijn lijk niet gevonden – in het stadhouderslijk verblijf uit genade en barmhartigheid had opgenomen; dus eene Melchietische. De hermeneut was haar reeds daarom weinig genegen, en hoewel hij

tegen hare schoonheid niets had in te brengen, zoo verzekerde hij toch te weten, dat zij trotsch en vol inbeelding was, en de kunst niet verstond om iemands liefde voor zich te winnen. Alleen dat kind, die kleine Maria, was aan haar gehecht. Het was een publiek geheim, dat zelfs de gemalin van haar oom, de brave Neforis, de trotsche nicht niet lijden mocht en haar slechts duldde ter wille van den zieken man. Wat kwam die Melchietische ook te Memphis doen, in een oprecht Jacobietisch gezin? Elk woord van den gids ademde den wrevel, die menschen van minder afkomst en zielenadel zoo licht doen blijken jegens hen, die de bescherming genieten van hunne eigene weldoeners.

Maar de schoone aristocratische dochter van een groot man had het oude hart van den koopman gewonnen, en het oordeel van den Memphiet wijzigde het zijne in geenen deele. Weldra zou hij ook steun vinden voor zijne opvatting. De arts Philippus, dien de gids had geroepen, was een dagelijksch bezoeker van het stadhouderslijk verblijf. Zijn ernstig voorkomen boezemde den Arabier het grootste vertrouwen in, en deze nu noemde Paula een dier heerlijke schepsels, welke de hemel ter goeder ure heeft geschapen. Doch die daar boven troont scheen zijn eigen meesterwerk vergeten te hebben, want sedert jaren leidde zij een droevig leven.

De arts kon den ouden heer het uitzicht geven op vermindering zijner smarten. Beide mannen begrepen elkaar zoo goed, dat het reeds laat in den nacht was, toen zij als goede vrienden scheidden.

DERDE HOOFDSTUK

Intusschen gleed de boot van den Mukaukas, door krachtige riemslagen voortgedreven, rustig stroomopwaarts. Door hen die er in zaten werd nu eens een zacht gesprek gevoerd, dan weer gezongen. De kleine Maria was aan Paula's borst in slaap gevallen; de Grieksche opvoedster keek het eene oogenblik naar de komeet, die haar angst aanjoeg, het andere naar Orion, wiens schoonheid haar niet meer jeugdig gemoed verkwikte, of naar de jonkvrouw, wie zij het voorrecht misgunde van door dezen lieveling der goden aanbeden te worden. Het was eene heerlijke, warme, stille nacht, en het maanlicht, dat de wateren der zee dwingt te rijzen, doet ook den golfslag van het gevoel in de menschelijke borst zwellen en stijgen. Wat Paula maar begeerde dat zong Orion, als ware geen enkel lied hem vreemd van allen, die op de lier eens Griekschen dichters weleer de thans zoo diep gezonken wereld in verrukking hadden gebracht. Hoe langer zij voeren, des te helderder en schooner klonk zijne stem, des te weeker en betooverender werd hare uitdrukking, met des te vuriger verlangen wendde hij zich tot het hart van het meisje. En zoo gaf Paula zich ten laatste aan deze zoete betoovering gevangen, en toen hij de lier liet rusten en haar zachtkens vroeg: of zijn vaderland in zulk eene nacht niet schoon mocht heeten? welk lied het streelendst was voor haar? of zij begreep wat het voor hem beteekende, dat hij haar in het ouderlijke huis had

gevonden? liet ook zij zich overhalen om hem op fluisterenden toon antwoord te geven.

Onder de dichte kronen der boomen van den stillen tuin bracht hij hare hand aan zijne lippen en bevende liet zij het toe. – Zware, moeielijke jaren lagen achter haar. De arts had maar al te zeer waarheid gesproken. Op de harde slagen van het noodlot waren voor haar, de trotsche dochter van een grooten vader, allerlei pijnigende vernederingen gevolgd. Het leven van de welis-waar niet arme maar toch verlatene aanverwante, die uit goedhartigheid in het huis van een rijke familie was opgenomen, was reeds lang voor haar een pad vol doornen geworden. Doch sedert eergisteren was dat alles veranderd. Orion was gekomen! Als een heerlijk geschenk van het lot hadden het ouderlijk huis en de stad zijne terugkomst gevierd, en ook zij had rijkelijk haar aandeel gehad van de feestvreugde. Hij had haar begroet, niet als de verlatene verwante, maar als de schoone jonkvrouw van edele geboorte. Het was alsof er een zonneshijn van hem uitging, die doordrong tot haar hart, en haar het hoofd opnieuw deed oprichten als eene bloem, die men weder onder den vrijen hemel plaatst, nadat zij langen tijd licht en lucht heeft moeten ontberen. Zijn frissche geest, zijn vroolijke levensmoed verkwikten haar hart; de achting die hij haar bewees versterkte haar onderdrukt zelfvertrouwen, en vervulde hare ziel met warmen dank. En wat deed het haar goed zich dankbaar, innig dankbaar te mogen gevoelen! En nu, nu was de avond van heden gekomen, de schoonste, de heerlijkste, die zij sedert jaren genoten had. Hij

had haar weder geleerd, wat zij bijna vergeten scheen, dat zij nog jong, zoo schoon was, dat zij het recht had nog gelukkig te zijn, geestdrift te gevoelen en te wekken, ja misschien ook lief te hebben en bemind te worden.

Zijn kus brandde nog op hare rechterhand, toen zij het koele vertrek binnentrad, waar vrouw Neforis achter haar spinrokken, naast het rustbed van haar kranken echtgenoot, die zich altijd laat naar bed begaf, de terugkeerenden wachtte. Met een vol gemoed drukte Paula hare lippen op de hand van haar oom, Orions vader. Mocht zij hem haar Orion noemen? Daarop kuste zij – in hoelang was dat niet gebeurd! – ook hare tante, zijne moeder, terwijl zij met de kleine Maria haar goeden nacht wenschte. Neforis bleef koel, en terwijl zij hare verwondering over deze hartelijkheid niet verheelde, sloeg zij een onderzoekenden blik op Paula en haren zoon. Zeker vlogen haar daarbij allerlei gedachten door het hoofd, maar zij achtte het geraden deze voorshands niet uit te spreken. Als was er niets bijzonders gebeurd, liet zij de meisjes heengaan, hield zij een oog op de lieden, die haar gemaal naar het slaapvertrek droegen, gaf zij hem de witte pilletjes, die hij gebruiken moest om te slapen, en schoof zij met onvermoeide zorg de kussens zoolang terecht, tot hij naar zijn zin lag. Toen eerst, en nadat zij zich overtuigd had dat een dienstknecht in het aangrenzende vertrek waakte, verliet zij den kranke, en zocht zij haar zoon op. In uitstel lag gevaar.

De groote, stevige, een weinig gezette vrouw was in hare jeugd een statig, slank meisje, eene deftige verschijning, maar haar

nuchter en onbewegelijk gelaat nooit in het oog vallend schoon geweest. De jaren hadden dat gelaat echter weinig veranderd; het was thans een goed, vol matronengezicht geworden, zonder veel uitdrukking, dat door de langdurige en inspannende verpleging van den kranke zijne kleur had verloren. Hare geboorte en de plaats die zij innam gaven haar een gevoel van zelfstandigheid, zekere zelfbewustheid, doch er lag daarbij niets innemends, niets aantrekkelijks in haar wezen. Zij deelde niet in het leed en de vreugde van anderen, toch kon zij zich uit zelfopoffering moeite en bezwaren getroosten, en haar hart was in staat om voor anderen te ontblaken in hartstochtelijken gloed. Evenwel die anderen moesten hare naaste betrekkingen zijn en ook dezen alleen. Er was dan ook geen trouwer en zorgvuldiger gade, geen teederder moeder te vinden, maar wilde men de liefde die in haar leefde bij een gesternte vergelijken, dan reikten hare korte stralen niet buiten de sfeer van hare naaste bloedverwanten, en dezen verheugden zich natuurlijk dankbaar over het buitengewoon geluk van te worden opgenomen in den engen cirkel van de genegenheid dezer onvrijgeveige ziel.

Zij klopte nu aan Orions woonvertrek, en haar laat bezoek verraste hem niet minder dan het hem genoeg deed. Zij kwam om iets gewichtigs met hem te bespreken, en deed dit nu reeds, omdat de houding van Paula en haar zoon haar drong haast te maken. Er was tusschen beiden iets voorgevallen, en de nicht van haar gemaal stond verre buiten den beperkten kring harer liefde.

Zij leidde hare toespraak in met te zeggen, dat zij zoo niet

kon gaan slapen. Zij had een wensch op het hart en zijn vader deelde daarin. Orion kon wel begrijpen wat zij meende; reeds gisteren had zij er met hem over gesproken. Zijn vader was hem vriendelijk te gemoet gekomen, had zijne schulden betaald zonder een woord van berisping, en nu stond het aan hem voor goed te breken met zijne ongebondene levenswijze van weleer en eene eigene huishouding op te zetten. De bruid, dat wist hij wel, was gevonden. »Susanna,» zeide zij, »is reeds bij ons geweest. Hebt gij, booswicht, zooals zij zelve zegt, hare Katharina heden morgen niet het hoofd geheel op hol gebracht?»

»Helaas,» haastte hij zich te zeggen op verdrietigen toon. »Het aanhalen van vrouwen is eene gewoonte van mij geworden; doch het zal hiermee van nu af uit zijn; het is beneden mij. Thans, lieve moeder, thans gevoel ik...»

»Dat de ernst des levens begint,» vulde Neforis aan, »dat is ook de bedoeling van den wensch, die mij tot u doet komen. Gij kent dien, en ik weet niet wat gij er tegen zoudt kunnen aanvoeren. Kort en goed, laat mij morgen de zaak met vrouw Susanna in orde brengen. Van de genegenheid harer dochter zijt gij zeker, zij is de rijkste erfgename van het land, goed opgevoed, en ik herhaal het: zij heeft u haar hartje geschonken.»

»En zij mag het behouden!» zeide Orion lachend.

»Ik bid u uwe vroolijkheid te bewaren voor een anderen tijd en voor komischer onderwerpen,» hernam de moeder, verstoord over dit antwoord. »Ik meen het zeer ernstig als ik zeg: het meisje is lief en goed, en zal voor u, zoo God wil, eene trouwe, teedere

gade zijn. Of hebt gij misschien uw hart in Konstantinopel gelaten? Heeft wellicht de schoone verwante van den senator Justinus... Maar dit is dwaasheid! Gij zelf kunt toch vooruit wel begrijpen, dat wij deze luchthartige Griekin...”

Opeens omhelsde Orion haar, en zeide op teederen toon. »Neen, moedertje, neen! Konstantinopel ligt verre achter mij in grauwe nevelen, aan gene zijde van het uiterste Thule; maar hier, hier vlak bij, in het ouderlijk huis heb ik iets veel schooners en volmaakters gevonden, als zij daar aan den Bosphorus ooit hebben gezien. Die kleine past niet voor een zoon van ons groot, breedgeschouderd geslacht. Ook onze toekomstige geslachten moeten zich in alle opzichten fier verheffen boven het gemeene volk, en ik wil geen speelpopje hebben tot gemalin, maar eene vrouw, zooals gijzelve in uwe jeugd zijt geweest, een flinke, voorname, schoone vrouw. Mijn hart wordt niet aangetrokken door eene elfenkoningin maar door eene waarlijk koninklijke jonkvrouw. Wat behoef ik er nog veel woorden over te verspillen: Paula, de kostelijke dochter van den edelen Thomas heb ik uitverkoren. Heden avond is mij dit als door eene openbaring duidelijk geworden. Ik bid u om uwen zegen over eene verbintenis met haar!”

Vrouw Neforis had haar zoon tot zoover door laten spreken. Wat zij gevreesd had te zullen hooren, had hij haar rond en open te verstaan gegeven. Hoe lang had zij zich ingespannen om zich in te houden! Maar nu was het ook uit met hare zelfbeheersching. Bevende van kwaadheid viel zij hem in de

rede en zeide, terwijl een donkere blos hare wangen overtoog: »Zwijg, ga niet verder! De hemel beware ons, dat hetgeen ik daar uit uw mond moest hooren iets meer zou zijn dan een vluchtige, dwaze inval! Hebt gij dan gansch en al vergeten wie en wat wij zijn? Weet gij dan niet dat het de geloofsgenooten van deze Melchietin waren, die uw twee geliefde broeders, onze twee bloeiende zonen ombrachten? Wat zijn wij in het oog van de Grieken, de Orthodoxen? Maar onder de Egyptenaars, die de alleen zaligmakende leer van Eutuches aanhangen, onder de Monophusieten zijn wij de eersten, en wij willen dat blijven en ooren en harten sluiten voor ketters en hun bijgeloof. De kleinzoon van Menas, een broeder van twee martelaren voor ons heerlijk geloof, verloofd met eene Melchietin! Deze gedachte is heiligschennis, is godslastering; ik vind daarvoor geen zachter woorden. Voor ik, voor uw vader daarin toestemt, willen wij liever kinderloos sterven. Om der wille van deze vluchteling, die niets anders bezit dan haar bedelaarstrots en het saamgeraapte overblijfsel van een vermogen, dat nooit met het onze vergeleken kan worden, om deze ondankbare, die zich nauwelijks verwaardigt mij hare weldoenster, uwe moeder – bij God, ik spreek de waarheid! – ook maar een ‘goeden morgen’ te zeggen, waarmede ik zelfs de slaven vriendelijk begroet, om harentwil moet ik, moeten uwe ouders den zoon verliezen, den eenige dien de genadige hemel ons nog tot onze vreugde gelaten heeft? Neen, neen, neen! Dat kan niet! En gij, Orion, mijn beste jongen, gij zijt uw leven lang een drieste knaap geweest, maar

gij zult den dwazen moed niet hebben deze koude schoone te beminnen, die gij in twee dagen maar enkele uren hebt gezien, en uwe oude moeder, die u vier-en-twintig jaren lang teeder aan het hart heeft gedrukt, tot der dood te bedroeven, en uw vader, wiens dagen geteld zijn, den korten tijd dien hij nog te leven heeft, te vergiftigen. Neen, mijn lieve jongen, daartoe hebt gij den moed niet, kunt gij den moed niet hebben. En mocht gij in eene noodlottige ure het wagen, mocht gij het durven doen, dan – ik ben gedurende uw gansche leven uwe teeder liefhebbende moeder geweest – dan, zoo waar God mij en uw vader zal bijstaan in onze laatste ure, dan ruk ik de liefde voor u uit mijn hart als eene schadelijke giftplant, dan zou ik, ook al moest mijn hart er bij breken...”

Maar Orion liet haar niet verder gaan. Hij trok de zenuwachtig opgewondene vrouw, die zich reeds lang uit zijne armen had losgemaakt, weder tot zich, legde zachtkens zijne hand op haren mond, kuste haar op de beide oogen en fluisterde haar in het oor: »Neen, hij heeft er den moed niet toe en zal dien ook bezwaarlijk vinden in zijn leven.” Daarop greep hij hare beide handen en vervolgde, terwijl hij haar flink in het aangezicht zag: »Brrr! uw waaghals is nog nooit zoo angstig te moede geweest als bij deze bedreigingen. Maar wat hebt gij ook schrikkelijke woorden uitgesproken; en daar lagen u nog erger op de tong! Moeder, moeder Neforis! Uw naam beteekent de goede, maar hoe boos, hoe erg boos kunt gij toch zijn!”

Daarop omhelsde hij de geliefde vrouw nog hartelijker; in

een aanval van overmoed, de terugwerking van den schrik dien zij hem zooeven had aangejaagd, kuste hij hare haren, slapen en wangen driftig achter elkander, en toen zij hem verliet had hij haar de vergunning gegeven voor hem aanzoek te doen om de hand van de kleine Katharina, daarbij echter de belofte ontvangen, dat dit nog niet morgen, op zijn vroegst overmorgen zou geschieden. Hij achtte het eene groote overwinning, dat hij dit uitstel had verkregen, en toen hij alleen was en nadacht over hetgeen hij gedaan en aan zijne moeder toegestaan had, bloedde zijn hart uit wonden, waarvan hij zelf de diepte nog niet kon peilen. Toch verheugde hij zich Paula nog niet vaster aan zich verbonden te hebben. Met zijne oogen had hij haar reeds veel gezegd, maar het woord 'liefde' was nog niet over zijne lippen gekomen, en daar hing toch alles van af. Het stond den neef toch vrij om eene schoone verwante een handkus te geven. Zij was en bleef voor hem het voorwerp zijner wenschen, maar om der wille van een meisje hoegenaamd, al gold het Aphrodite zelve, of eene der Muzen of Gratiën, met zijne ouders te breken, dat was hem ondenkbaar. Er waren nog ontelbare mooie vrouwen voor hem op aarde, maar slechts éene moeder, en hoe dikwijls had zijn hart niet voor vrouwen sneller geklopt, had hij niet veroveringen gemaakt en van de bekoring van het oogenblik genoten, maar ook daarna weder gemakkelijk en gewillig allen vergeten.

Ditmaal echter scheen het hem dieper te hebben aangegrepen dan bij vroegere gelegenheden, en zelfs die schoone Perzische slavine, om wier wil hij, toen hij pas de school had verlaten,

groote dwaasheden had begaan, en de bekoorlijke Heliodora in Konstantinopel, aan wie hij nog een aandenken schuldig was, hadden niet zulk een indruk op hem gemaakt. Deze Paula prijs te geven, dat viel hem zwaar, maar het ging niet anders. Morgen moest hij beproeven op een vriendschappelijken, broederlijken voet met haar te geraken; want hij durfde niet hopen dat zij zich, evenals die zachtaardige Heliodora, die in rang met haar gelijk stond, alleen met zijne 'liefde' tevreden zou stellen. Hoe schoon, hoe onuitsprekelijk heerlijk zou het toch geweest zijn aan de zijde van deze schoone vrouw het leven door te zweven! Als hij met haar door de hoofdstad reed, dan kon hij er zeker van zijn, dat iedereen zou stilstaan en naar hen omzien. En als zij hem nu eens waarlijk liefhad, en teeder de armen voor hem opende... Ach waarom had het grillige noodlot haar toch eene Melchietin gemaakt! – Doch het kon wel zijn, helaas, dat er iets haperde aan haar eigen karakter; anders had het haar toch moeten gelukken gedurende die twee jaren de liefde te winnen van zijne voortreffelijke, teedere moeder, die nu zulk een afkeer van haar had. – Alles wel beschouwd was het toch goed, dat de zaken zoo geloopten waren. Doch Paula's beeld wilde niet van hem wijken, het roofde hem den slaap en zijn verlangen naar haar bezit kwam niet tot rust.

Vrouw Neforis ging intusschen niet terstond naar haar gemaal terug, maar tot Paula. Deze zaak moest nog heden in allen deele worden afgedaan. Had zij kunnen verwachten dat de door haar behaalde overwinning den kranke onverdeelde vreugde zou

hebben bereid, dan ware zij met de blijde boodschap naar hem toegesneld, want zij kende geen hooger genot dan hem een gelukkig oogenblik te verschaffen. De Mukaukas had echter noode in hare keuze toegestemd, want ook hem kwam Katharina te klein voor en te kinderlijk voor den grooten zoon, die hem in menig langdurig onderhoud, dat hij na zijn terugkeer met hem had, tot vreugde van zijn ouderhart de onloochenbaarste bewijzen had gegeven, dat zijn geest tot vollen wasdom was gekomen. Het »kwikstaartje», aan wie hij alles schoons en goeds toewenschte, voldeed hem niet als gade voor Orion. Paula was voor hem altijd eene lieve nicht geweest, en vaak had het hem goed gedaan, als hij zich haar voorstelde aan Orions zijde. Maar zij was eene Melchietin, en hij wist bovendien hoe kwalijk zijne vrouw jegens haar gezind was. Zoo verkropte hij dezen wensch om de trouwe verpleegster, die voor hem leefde, voelde en dacht, niet te krenken. Vrouw Neforis wist of vermoedde dit alles en zeide tot zichzelf, dat het hem de nachtrust zou kosten, wanneer hij heden reeds vernam wat Orion haar toegestaan had.

Met Paula stond het echter anders. Hoe eerder zij vernam dat zij van haren zoon niets te wachten had, des te beter zou het voor haar zijn. Aan den morgen van dezen dag hadden zij en Orion elkander begroet als een paar verliefden, en zoo straks waren zij als bruid en bruidegom van elkander gegaan. Zulk een ergerlijk schouwspel wilde zij niet weder bijwonen, en daarom ging zij tot de Damasceensche, om haar in vertrouwen mede te deelen hoe recht gelukkig zij was, en welk eene vreugde haar zoon haar

zooeven had bereid. Doch tot overmorgen moest zij het zwijgen.

Reeds dadelijk bij haar binnentreden had Paula uit de blijdschap die uit hare oogen straalde het besluit getrokken, dat zij eene voor haar pijnlijke boodschap kwam brengen, en zoo wist zij zichzelve te beheerschen. Met het masker eener koele onverschilligheid liet zij de uitstortingen van het blijde moederhart over zich heengaan en wenschte zij de verloofden geluk; maar zij deed het met een schamperen lach, die vrouw Neforis kwetste. Zij was anders niet boos van aard, maar tegenover dit meisje veranderde hare natuur, en het was haar niet ongevallig weder eens te doen blijken, dat Paula bescheidenheid voegde bij de plaats die zij innam. Dat alles zeide zij tot zichzelve, toen Paula's kamer achter haar gesloten was, maar wellicht had deze vrouw, die toch zooveel goeds had, berouw gevoeld, wanneer het haar vergund was geworden in de volgende ure in het hart te lezen van de aan hare zorgen toevertrouwde wees. Slechts eenmaal barstte Paula in hevig snikken uit, toen droogde zij spijtig hare tranen, staarde lang somber voor zich en schudde daarbij vaak het schoone hoofd, als ware haar iets ongehoords bejegend, dat zij niet vatten kon. Eindelijk legde zij zich ter ruste met een smartelijken zucht, en terwijl zij te vergeefs trachtte te slapen, en de kracht zocht om te bidden en stil te berusten, scheen haar de tijd eene oneindige steppe toe, het noodlot een gruwzaam jager, waarbij zij zelve het wild was dat hij vervolgde.

VIERDE HOOFDSTUK

Den volgenden avond reed de koopman Haschim met een klein deel zijner karavaan het stadhouderslijk verblijf binnen. Een vreemdeling zou het eer voor de woning van een rijk grondbezitter dan voor de residentie van een aanzienlijk staatsambtenaar gehouden hebben, want binnen het uitgestrekte terrein, dat door de bijgebouwen aan drie zijden werd ingesloten, dreef men thans na het ondergaan der zon groote kudden runderen en schapen binnen, een vijftigtal paarden van edel ras kwam samengekoppeld uit de zwemplaats en bruine en zwarte slaven droegen naar een door horden omsloten zandige plek het avondvoeder voor een kudde kameelen.

Het woonhuis van den bezitter, buitengewoon groot in omvang, geleek een sierlijk paleis uit den ouden tijd en was dus wel geschikt om een stadhouder des keizers tot residentie te dienen. De Mukaukas Georg, wien dit alles toebehoorde, had inderdaad dit ambt langen tijd bekleed. Na de verovering des lands hadden de veroveraars hem daarin bevestigd, en tegenwoordig leidde hij de aangelegenheden zijner Egyptische landgenooten niet meer in naam van den keizer te Konstantinopel, maar op gezag van den Kalief te Medina en zijn veldheer Amr. De muzelmansche veroveraars hadden in hem een goedwillig en verstandig vertegenwoordiger gevonden, en zijne geloofsgenooten en stamverwanten gehoorzaamden hem als den

voornaamsten en rijksten heer hunner natie, als den zoon van een geslacht, wiens voorouderen reeds bij de pharaonen in hooge eer stonden.

Alleen het woonhuis van den Mukaukas was Grieksch of liever Alexandrijnsch; de hoven en bijgebouwen, die zich daarbij aansloten, hadden daarentegen geheel het aanzien als behoorden ze aan het machtig opperhoofd van een grooten oosterschen stam, aan een Erpaha of gouvvorst, zooals de voorouders van den Mukaukas in den heidenschen tijd genoemd en als hoedanig zij aan het hof en onder het volk geëerd werden.

De gids had den koopman niet te veel verteld van het grondbezit van dezen man. Zijne uitgestrekte landerijen waren in Opper- en Neder-Egypte gelegen en werden bebouwd door eenige duizenden slaven onder een aantal opzichters. Hier in Memphis was het middenpunt van het bestuur van zijn bijzonder eigendom, en bij zijn eigen rentmeesterskantoor sloten zich de schrijfvertrekken aan, die hij als staatsbeambte noodig had. Goed onderhouden dammen en de breede Nijlstraat, die op de haven uitliep, scheidten zijn uitgebreid terrein te Memphis van den stroom, en langs den muur, die aan de noordzijde de afsluiting vormde, liep een straatje. Hierop kwam de groote poort uit die bij den dag wijd open stond om aan allen toegang te verleen, hetzij dienaars hetzij zaakgelastigden, die op het grondgebied van den Mukaukas iets hadden uit te richten. De met Korinthische marmeren zuilen versierde, altijd gesloten schoone hoofdboort aan de Nijlstraat, waardoor ook zij waren binnengekomen, die

gisteren het tochtje op de rivier hadden gedaan, werd alleen geopend voor de familie en de hooggeplaatste bezoekers van den stadhouder. Bij de dienstpoort in het straatje stond het wachthuis, dat door eene kleine afdeeling Egyptische soldaten bewoond was, die hadden te waken voor de persoonlijke veiligheid van den Mukaukas.

Zoodra zich na de hitte van den dag eene verfrisschende koelte verhief uit de richting van den stroom, kwam er leven op het terrein achter deze dienstpoort. Uit alle woningen van het dienstpersoneel kwamen mannen, vrouwen en meisjes te voorschijn, om de frissche avondlucht in te ademen. Sommige dienstmaagden en slaven schepten water uit verbazend groote steenen bakken en droegen het in sierlijk gevormde kannen weg, terwijl de overige beambten des huizes in groepen stonden te praten, te spelen en te zingen, om zich te ontspannen van vermoeiende bezigheden. Uit het slavenkwartier, dat een tweeden hof omsloot, klonk het gezang van geestelijke liederen, het tot den dans opwekkende schrille en doffe geluid van dubbele fluiten en handtrommels, getwist en gelach, het gillen van een meisje dat tot dansen werd gedwongen en het geschreeuw van een door den opzichter gegeeselden slaaf, alles verward dooreen.

De poort voor het dienstpersoneel, die ter eere van den onlangs teruggekeerden Orion nog rijk met bloemen en groene guirlandes versierd was, stond ook thans wijd open, ten einde de schrijvers en boekhouders gelegenheid te geven om uit te gaan, en de stedelingen, die hunne vrienden in het stadhouderlijk

paleis des avonds gaarne bezochten, om binnen te komen. Want men vond daar steeds eenige hooger geplaatste beambten van den Mukaukas bijeen, die van de jongste gebeurtenissen in staat en kerk meer wisten dan andere lieden. Onder de houten galerij vóór het huis van den hofmeester vereenigden zich dan ook weldra een groot aantal mannen, die in druk gesprek geraakten. Ook zonder het bier, dat de gastheer hun nog altijd op rekening van het welkomstfeest voor den zoon zijns meesters liet aanbieden, beschouwden zij dit als een bijzonder genot; want voor een Egyptenaar ging er niets boven een twistgesprek, waarbij hij de pijlen van zijn geestigen spot op aanzienlijke personen, die anders ongenaakbaar voor hem waren, alsmede op andersdenkenden en vijanden des lands kon richten. Heden was er ook zeker menig snedig woord, menige aardige scherts te hooren, want het vroolijk gelach en de luide bijvalsbetuigingen in de voorgalerij van den hofmeester schenen geen einde te nemen, en de bevelhebber der wacht bij de poort sloeg nu en dan een afgunstigen en wreveligen blik op het luidruchtig gezelschap, waaraan hij gaarne had deelgenomen, als hij zijn post had durven verlaten. Maar daar stonden nog de gezadelde paarden der boden, die op antwoord wachtten; daar kwamen af en toe zaakgelastigden en lieden met verzoeken die wenschten toegelaten te worden, en in het ruime voorvertrek van het stadhouderslijk paleis waren nog vele personen bijeen, die den Mukaukas moesten spreken; want geheel Memphis wist, dat de kranke stadhouder in de heetste maanden alleen des

avonds audiëntie verleende. De Egyptenaars stelden nog weinig vertrouwen in de Arabische beampten, en iedereen trachtte te voorkomen, dat hij naar de plaatsvervangers van den Mukaukas verwezen werd; zoo verstandig en rechtvaardig als de oude heer was geen zijner ambtenaren. Hoe de lijdende man kracht en tijd vond om ook dezen op te vingers te zien, wist niemand te verklaren, maar het stond vast, dat ieder besluit door hem werd nagezien.

De audiëntietijd was voorbij, en de bezorgdheid, die het uitblijven van de overstroming en de komeet wekten, had de wachtkamer heden met meer personen die wat te vragen hadden gevuld, dan gewoonlijk. De vertegenwoordigers der steden en de dorpschouwen waren bij groepen toegelaten; zij die over hunne eigene belangen te spreken hadden kwamen een voor een, en de meesten waren bevredigd of althans met goeden raad heengegaan. Alleen een landman, wiens rechtvaardige zaak reeds lang op afdoening wachtte, was achtergebleven en hoopte, omdat hij van zijne armoede eenige drachmen ten offer had gebracht voor den persoon die hem moest aandienen, nog heden de vrucht te oogsten van zijn geduldig wachten, toen de huismeester hem beval morgen terug te komen en de hooge deuren, die tot de vertrekken van den Mukaukas leidden, onderdanig opende voor den koopman Haschim, dank zij de goudstukken, die hij van zijn neef den gids ontvangen had. Doch de Arabier had den landman opgemerkt, en drong er op aan, dat deze hem voor zou gaan. Zoo gebeurde het dan ook, en na eenige

oogenblikken keerde de boer tevreden terug en kuste Haschim dankbaar de hand. De huismeester liet daarna den ouden heer met zijne lieden, die hem eene zware baal achterna hadden gedragen, in een prachtig voorvertrek wachten, en zijn geduld werd zeer op de proef gesteld, eer de uitnoodiging tot hem kwam, om den stadhouder zijn koopwaar te toonen.

De Mukaukas had, nadat hij met een stillen wenk had goedgevonden den braven koopman, die hem bijzonder was aanbevolen, later te ontvangen, zijn rusttijd genomen, en zonder zich over den wachtende te bekommeren verpoosde hij zich met het schaakspel. Hij lag op een divan, waarover de gladde huid eener leeuw was gespreid, terwijl zijne jeugdige speelgenooten op een lagen zetel tegenover hem zat. De deuren aan de Nijlzijde van het vertrek, waarin hij ook in liggende houding de personen had ontvangen die ter audiëntie waren gekomen, stonden nu half open, om de koelere maar altijd nog lauwe avondlucht binnen te laten. Het groene velarium¹, dat overdag de zonnestrallen belette om door het in het midden geopende dak naar binnen te dringen, was nu op zij geschoven, en maan en sterren schenen in het vertrek, dat geheel beantwoordde aan zijne bestemming om in heete zomerdagen een dragelijk toevluchtsoord te zijn. Want de wanden waren met koele, bonte tegels bekleed, de bodem bestond uit een veelkleurig mozaïk van allerlei figuren op een grond van verguld glas, en op het ronde middenstuk van dezen kunstigen vloer verhief zich het voorwerp,

¹ Het zeil waarmee het open dak overspannen kon worden.

dat eigenlijk de frischheid aanbracht, een twee manslengten wijde schaal van bruin met wit doorspikkeld porfier, waaruit een waterstraal opschoot, die de geheele omgeving met fijne waterstof besproeide. Enkele zetels, stoelen en kleine tafeltjes, allen van metaal, vormden het overige ameublement van dit hoog, door vele lampen verlicht vertrek. Eene zachte koelte drong door het open dak en de thans ontsloten deuren binnen, bewoog even de vlammen der lampen en speelde met de bruine lokken van Paula, die zich met geheel hare opmerkzaamheid aan het schaakspel scheen te wijden.

Orion, die achter haar stond, had reeds meermalen te vergeefs moeite gedaan om hare aandacht te trekken. Thans bood hij zich dienstvaardig aan om een doek voor haar te halen, opdat zij geen tocht mocht vatten. Maar zij sloeg het kortweg en bepaald af, ofschoon eene vochtige lucht van de rivierzijde binnendrong en zij reeds meermalen haar peplos dichter om de borst had samengetrokken. Bij deze afwijzing beet de jonge man zich op de lippen; hij toch wist niet dat zijne moeder haar had medegedeeld, wat hij haar gisteren had ingewilligd, en vond geene verklaring voor Paula's veranderde gezindheid. Sedert den vroegen morgen had zij hem ijskoud bejegend en zijne vragen ternauwernood met een koel »ja" of »neen" beantwoord, en deze verhouding werd hem, den verwenden lieveling der vrouwen, al meer en meer ondragelijk. Moeder had dus wel juist over haar geoordeeld. Zij liet zich gansch en al beheerschen door hare luimen, en thans deed zij ook hem haar trots gevoelen, waarvan hij vroeger niets

bespeurd had. Ja, deze koude behandeling grensde aan lomphheid, en hij was niet genegen zich dit langer te laten welgevalen. Bitter verdrietig volgde hij elke beweging harer hand, elke buiging van haar hoofd en de afwisselende uitdrukking van haar gelaat, maar hoe meer hij zich in de beschouwing van deze trotsche jonkvrouw verdiepte, des te schooner scheen zij hem toe, des te dieper indruk maakten die volmaakte vormen op zijn gemoed en des te hooger steeg zijn vurig verlangen, om haar weer zoo lachende, zoo echt vrouwelijk teeder te zien als gisteren. Thans geleek zij slechts op een voortreffelijk marmeren beeld, doch hij wist maar al te goed dat dit beeld ook eene ziel had. Welk een heerlijke taak zou het zijn om dit schepseltje, dat zoo geheel door hare dwaze luimen beheerscht werd, te leeren zichzelf te beheerschen, en haar, al moest het met hardheid geschieden, te wijzen op hetgeen eene vrouw, eene jonkvrouw bovenal betaamt.

Onder deze afwisselende gewaarwordingen wijdde hij zijne aandacht meer en meer uitsluitend aan Paula. Zijne moeder, die met vrouw Susanna op tamelijken afstand van de spelenden op een rustbank zat, bespeurde dit met toenemende ergernis; zij zocht hem door vragen en door hem nu en dan eene kleinigheid te verzoeken, van haar af te trekken en aan zijne kwalijk verholten gedachten eene andere richting te geven.

Wie had gisteren morgen kunnen denken, dat haar lieveling haar weldra zulk een verdriet, zooveel zorgen zou geven! Hij was teruggekeerd als een zelfstandig man, die het leven in de groote wereld heeft leeren kennen, juist zooals zijn vader en

zij het gewenscht hadden. Wel-is-waar had hij in de hoofdstad alles genoten, wat het hart van een jongeling uit hoogen stand aantrekt, maar desniettemin – en hierover vooral verblijdde zich zijn vader – was hij frisch gebleven en ontvankelijk ook voor het kleinste. Van die oververzadiging, die onverschilligheid voor de gewone genietingen des levens, waartoe zoovele jongelieden van zijn stand vervielen, vertoonde zich bij hem geen spoor. Hij kon met de kleine Maria nog altijd even dartel spelen, zich over eene zeldzame bloem of een nieuw fraai paard nog even hartelijk verheugen als voor zijn vertrek. Daarbij had hij echter zulk een diepen blik geslagen in de staatkundige verhoudingen van zijn tijd, in den toestand van het keizerrijk en het hof, in het staatsbestuur en de verschijnselen op godsdienstig gebied, dat het zijn vader een genot was hem te hooren spreken, en deze aan zijne gade de verzekering kon geven, dat hij van den jongen man veel leerde, en dat Orion op weg was een degelijk staatsman te worden, die thans reeds kennis genoeg bezat om zijne plaats geheel te kunnen innemen.

Toen de moeder haar echtgenoot de groote som had genoemd van de schulden, die Orion in Konstantinopel had achtergelaten, greep de oude heer met zekeren trots in zijn buidel. Hij verheugde er zich over, dat de eenige hem overgebleven erfgenaam de kunst verstond om de groote rijkdommen, die hem zelven meer tot last dan tot genot waren, evengoed als hijzelf in zijne jeugd, te gebruiken, en zich te omgeven met een glans, waarvan het schijnsel op hemzelven en zijn naam terugviel. »Bij hem weet

men,” zeide de kranke, »waarvoor men zijne geldstukken laat rollen. Zijne paarden kosten veel, maar hij weet er mee te overwinnen; zijn optreden in de wereld verslindt aanzienlijke sommen, maar daarvoor verschaft hij zich achting, waar hij zich ook vertoont. Hij brengt mij een brief mede van den senator Justinus, en de waardige man erkent, dat hij eene groote rol onder de voorname jongelieden van aanzienlijk vermogen in de hoofdstad gespeeld heeft. Zulk een roem verwerft men geenzins om niet, en ten slotte valt de rekening nog mee. Wat vraag ik naar een honderd talenten meer of minder? En er ligt iets van beteekenis in, dat hij den moed heeft gehad het ook niet te doen.”

Hij die zoo sprak was geen levenslustige grijsaard, maar een man wiens gezondheid was geknakt, en die zich verheugde dat zijn zoon alles, waarvan het genot hem sedert lang was ontzegd, nu blijde en volop genieten kon.

De vurige, pas de kinderschoenen ontwassen, hoogbegaafde jonkman, dien hij met eenige bezorgdheid naar de keizerstad had gezonden, moest dan toch in de hoofdstad een veel ingetogener leven hebben geleid, dan men van hem verwacht had; daarvoor stonden hem borg de roode blos op zijne een weinig gebruinde wangen, de kracht zijner spieren en de dichtheid van zijne gladde doch met kunstvaardige hand gekroesde haren, die in kort gesneden lokken, naar de mode van dien tijd, op zijn hoog voorhoofd neerhingen, en hem ietwat deden gelijken op de beelden van Antinous, den schoonen jongeling uit de dagen van keizer Hadrianus.

De moeder moest zelve bekennen, dat de wedergekeerde er uitzag als een toonbeeld van gezondheid. Niemand van de keizerlijke familie kon rijker, zorgvuldiger en meer naar de mode gekleed zijn dan haar lieveling; maar ook in het eenvoudigst gewaad zou hij een schoon, een krachtig jonkman, de trots eener moeder zijn geweest. Toen hij zijne vaderstad met de residentie verwisselde, was hij niet vrij geweest van zeker iets, dat den knaap uit de provincie verried, maar thans was hij vrij van alle onbeholpenheid en waar hij zich vertoonde, ook aan het hof, kon hij zeker zijn onder de eersten met bijval te worden begroet.

En wat had hij niet in die hoofdstad doorleefd! In de dertig maanden van zijn verblijf aldaar waren de gebeurtenissen elkander zoo verbazend snel opgevolgd, als had hij er een eeuw doorgebracht. Hoe grooter prikkel, des te meer genot, dat was het wachtwoord van den tijd, en ofschoon hij aan den Bosphorus in weelderige vermaken voor niemand had ondergedaan, zoo waren al die gastmalen, die liefdesavonturen, die wedstrijden met zijne eigene overwinnende vierspannen, van welke genietingen hij zich niets had ontzegd, toch kinderspel geweest in vergelijking met de zenuwachtige spanning, waarin hij gebracht werd door de schrikkelijke gebeurtenissen, die zijne oogen hadden aanschouwd. Wat een armzalig genot was dat wagenmennen in Alexandrië! Wat deed het er toe of de paarden van Timon, van Ptolemeüs of zijne eigene wonnen? Ook in den circus te Byzantium was het schoon den krans te verwerven, maar daar waren nog andere dingen dan paarden

en wagens, die de gemoederen in beweging brachten! Daar was het om kronen te doen, daar gold het het bloed en leven van duizenden! Wat nam men voor indrukken mee uit de tempels in het Nijldal? Maar had men den drempel van den Sophiadom in Byzantium overschreden, dan kwam men soms met bloedende wonden, ja, als een doode naar huis. Driemaal had hij den scepter in andere handen zien overgaan; een keizer en eene keizerin waren voor zijne oogen van het purper ontdaan en vermoord geworden. Dáar kon men in die dagen eerst waarlijk genieten te midden van tooneelen aangrijpend tot in merg en been. Wat het overige betreft, ja ook aan het kleine had hij zijn hart opgehaald. Men had hem niet ontvangen als andere Egyptenaars: half beschaafde filosofen, die zich wijzen noemden en met geheimzinnige en aanmatigende deftigheid optraden, astrologen, rhetoren, armzalige, maar vinnige en geestige spotters, geneesheeren die met de wetenschap hunner vaders pronkten, fanatieke godgeleerden, die steeds gereed waren om bij elken bitteren geloofsstrijd zich van andere wapenen dan van bewijzen en dogmen te bedienen, droefgeestige, geestelijk zoowel als lichamelijk verwaarloosde heremieten en kluizenaars, korenhandelaars en woekeraars, met wie het gevaarlijk was zonder getuigen zaken te doen. Met al dit volk had Orion niets uit te staan. Men had hem ontvangen als den welopgevoeden, levenslustigen en geestigen zoon van den rijken en voornamen stadhouder, den beroemden Mukaukas Georg, ja, als een soort van gezant, en wat de rijkste jongelieden

van de keizersstad zich veroorloofden, dat mocht ook hij doen. Zijne beurs was niet minder goed gespekt dan de hunne, zijne gezondheid en zijne veerkracht waren wel twintigmaal sterker, en zijne paarden, die hijzelf bestuurde en niet door betaalde agitatoren mennen liet, hadden driemaal de hunnen geslagen. De »rijke Egyptenaar», de »nieuwe Antinous», de »schoone Orion», zooals zij hem noemden, mocht bij geen feestmaal, bij geene partij ontbreken. De eerste huizen der stad telden hem gaarne onder hunne gasten, en in het paleis en de villa van den senator Justinus, een vriend zijns vaders uit jonger jaren, verkeerde hij als een zoon des huizes. Bij hem en zijne vriendelijke gade Martina leerde hij ook de schoone Heliodora kennen, de weduwe van een neef des senators, en de geheele stad had gewaagd van de teedere verhouding tusschen Orion en het aanvallige jonge vrouwtje, wier strenge ingetogenheid niet minder bewonderd werd dan heur blond haar en de groote edelgesteenten, waarmede zij hare wel eenvoudige maar toch kostbare kleederen gaarne opsierde. Reeds had menige schoone jonkvrouw uit Byzantium getracht de gunst van den jongen Egyptenaar te verwerven, toen Heliodora ze allen uit het veld had geslagen. Nochtans was het haar niet gelukt Orion vast en op den duur aan zich te kluisteren, en toen hij zijne moeder gisteren avond verzekerde, dat zij zijn hart niet bezat, had hij de waarheid gesproken.

Zijn gedrag in de residentie was wel niet onberispelijk geweest, maar hij had zichzelf toch nimmer vergeten en de achting genoten niet alleen van de metgezellen zijner

feestgelagen, maar ook van waardige en ernstige mannen, die hij in het huis van Justinus had leeren kennen, en die zijn verstand en zijne weetgierigheid roemden. Hij die als knaap een vlijtig scholier was geweest, liet ook hier geene gelegenheid voorbijgaan om te leeren. Vooral had hij zich in de keizersstad toegelegd op de verdere ontwikkeling van zijn aanleg voor de muziek, en het daar tot eene buitengewone hoogte gebracht in zang en snarespel. Gaarne zou hij langer in de hoofdstad gebleven zijn, maar ten slotte werd hem de bodem te heet onder de voeten, en wel om zijns vaders wil. Want de overtuiging dat deze er veel toe had bijgedragen, om Egypte van het Byzantijnsche rijk los te maken en het in handen te spelen van de gehaatte maar onweerstaanbare macht der Arabieren, had in de aanzienlijkste kringen geloof gevonden, sedert Cyrus, de afgezette en inmiddels reeds gestorven Melchietische patriarch van Alexandrië, zich persoonlijk naar Konstantinopel had begeven. Reeds was tot zijne gevangenneming besloten, toen de senator Justinus en andere vrienden hem waarschuwingen hadden doen toekomen, waaraan hij bijtijds gehoor had gegeven.

De houding zijns vaders had Orion wel in ernstig gevaar gebracht, maar hij was er niet verstoord over; integendeel, hij moest haar in zijne ziel billijken. Immers was hij duizendmaal getuige geweest van de verachting, waarmede de Grieken over de Egyptenaren, van den haat en den afkeer waarmede de orthodoxen over het monophysitisch geloof van zijn volk spraken. Het kostte hem moeite zijn toorn in te houden,

wanneer hij den spot en de smaadredenen moest aanhooren, die aanzienlijke mannen en jongelieden, leeken en geestelijken over zijn land en zijne stamgenooten uitstortten, zonder zich te storen aan zijne tegenwoordigheid. Want zij hielden hem voor een der hunnen, voor een Griek, wien al wat 'barbaarsch' was even stuitend en verachtelijk moest voorkomen als hunzelve. Toch vloeide het bloed zijns volks door de aderen van den 'nieuwen Antinous', die de Grieksche liederen zoo schoon en met zulk een zuivere uitspraak wist voor te dragen. Elk smadelijk woord dat tegen de zijnen was gericht wondde hem diep in het hart, elk minachtend oordeel over zijn geloof riep den dag hem in het geheugen terug, waarop de Melchieten zijne beide broeders hadden vermoord.

Deze bloedige daden en ontelbare geweldenarijen, waarmede de Grieken de andersdenkende Egyptenaars gekweld, beleedigd, doodgemarteld hadden, waren nu gewroken, gewroken door zijn vader. Dat deed hem de borst zwellen, dat maakte hem trotsch, en hij vergunde den ouden man diep in zijne ziel te lezen, en wat deze daar vond verraste en verblijdde hem tegelijk. Immers hij had gevreesd dat Orion zich in Konstantinopel niet zou hebben kunnen onttrekken aan den onweerstaanbaren invloed van den Griekschen geest, ja, hij had er zich soms bezorgd over gemaakt hoe zijn eigen zoon het zou misbillijken, dat hij, hoewel gedwongen, de hem toevertrouwde provincie aan de Arabische veroveraars overgegeven en met hen vrede gesloten had.

De Mukaukas gevoelde dat Orion eenstemmig met hem dacht,

en nu en dan wierp hij hem, van het schaakbord opziende, een teederen blik toe. Vrouw Neforis deed inmiddels haar best om de moeder van de toekomstige bruid haars zoons zoo goed mogelijk bezig te houden en haar af te leiden, zoodat zij de vreemde houding van Orion niet opmerkte. Dit scheen haar ook te gelukken, want vrouw Susanna luisterde naar alles wat zij zeide. Dat zij echter daarbij een oog in het zeil hield bleek uit de onverwachte vraag: »Zou de voorname nicht van uw gemaal zich wel verwaardigen ons een woord toe te spreken?»

»O neen,» antwoordde Neforis op bitteren toon. »Ik hoop maar dat zij spoedig andere lieden vindt, met wie zij zich liever genadig zal inlaten. Ik zal haar den weg daartoe wel banen, daar kunt ge zeker van zijn!»

Zij bracht vervolgens het gesprek op Katharina en de weduwe vertelde, dat haar zwager Chrusippos met zijne beide dochttertjes in Memphis was. Morgen zouden ze weer vertrekken en haar kind had zich dus aan die meisjes moeten wijden. »Zoo zit daar nu het arme schaap,» dus besloot zij op medelijdenden toon, »en moet die twee kleine babbelaarsters bezig houden, terwijl zij smacht om hier te zijn.»

Orion had de laatste woorden gehoord; hij vraagde daarop naar de kleine en zeide daarna op luchtigen toon: »zij heeft mij gisteren vroeg een halsbandje beloofd voor dat witte beestje, dat ik als aandenken uit Konstantinopel meebracht. – Foei, Maria! Gij moogt het arme diertje niet kwellen.»

»Ja, laat den hond los!» voegde de weduwe er bij, terwijl zij

zich tot het kleindochtertje van den Mukaukas wendde, die het dier dwingen wilde tegen zijn zin hare pop te kussen. »Maar weet ge wel, Orion, dat die kleine keffer eigenlijk veel te sierlijk is voor zoo'n groot heer als gij zijt? Geef het beestje present aan een aardig meisje, daar is het beter op zijn plaats. Katharina is echter reeds bezig aan den halsband. Ik mag het eigenlijk niet verklappen, maar op den blauwen grond komen gouden sterren.»

»Omdat Orion een ster is,» riep de kleine Maria, »stikt zij enkel Orions.»

»Gelukkig is er maar één gesternte dat mijn naam draagt,» merkte Orion op. »Zeg dat, bid ik u, aan uwe dochter, vrouw Susa.»

De kleine klapte in de handen en riep lachende: »Hij wil geen ster naast zich hebben!»

Maar de weduwe haastte zich te zeggen: »Die kleine wijsneus! Ik ken lieden die het zelfs niet lijden kunnen, wanneer men bij hen eenige overeenkomst met anderen waarneemt. Gij moet u dit echter laten welgevalven Orion! – Ja, gij had zooeven wel gelijk, Neforis, voorhoofd en mond zijn als uit het gezicht zijns vaders gesneden!»

Deze opmerking was zeer juist, toch kon men zich moeielijk twee uiteenloopender menschen denken dan deze jongeling in de frischheid der jeugd en die zwakke, oudachtige man op den divan, wien zelfs elk der kleine bewegingen, die het spel medebracht, inspanning kostte. De Mukaukas mocht eens op zijn zoon geleden hebben, maar dat was heel lang geleden.

Enkele grauwe vlokken haar bedekten thans slechts ten halve zijn naakten schedel, en van zijne oogen, die voor dertig jaren zoo helder schitteren mochten als die van Orion, was gewoonlijk weinig en menigmaal niets te zien, want de zware oogleden vielen, als hadden ze alle veerkracht verloren, voortdurend er overheen en gaven het welgevormde doodsbleeke gelaat iets dat aan een uil deed denken. Toch was hij niet gemelijk, maar veeleer vereenigden zich in zijn gelaat smartelijke en vriendelijk welwillende trekken, die het eene weemoedige uitdrukking verleenden. De mond en de slap neerhangende wangen waren bewegingloos en als gestorven; de verlamme hands van kommer, angst en zorg schenen daarover heen gegaan te zijn en hun spoor daarop achtergelaten te hebben. Hij zag er uit als een doodvermoeid man, die alleen nog leefde, omdat het noodlot hem de gunst ontzegde van te sterven. Ja hij was door de zijnen reeds dikwijls voor een lijk gehouden, als hij al te dikwijls in het doosje van bloedjaspis had getast en te veel gebruikt had van de witte opiumpilletjes, van welke hij er ook onder het schaakspel met lange tusschenpoozen telkens een op de kleurlooze lippen legde. Langzaam en als sliep hij bijna verplaatste hij met half geslotene oogen stuk voor stuk, en toch kon zijne tegenpartij het niet tegen zulk een bedreven speler uithouden, en was zij reeds ten derden male door hem geslagen, ofschoon de Mukaukas zelf haar een goede speelster noemde. Men kon het haar hoog gewelfd voorhoofd en hare donkerblauwe klare oogen aanzien, dat zij verstandig kon denken en diep gevoelen. Maar zij scheen wel

wat eigennuttig te zijn en geneigd tot tegenspraak, althans heden, want als Orion hare aandacht vestigde op dezen of genen zet, volgde zij zelden zijn raad en verschoof zij de kleine figuur met op elkaar geklemde lippen naar haar eigen en zelden beter inzicht. Men bespeurde duidelijk dat het haar hinderde door dezen raadsman te worden terecht gewezen.

De wrevelige houding van het meisje zoowel als Orions ijverige pogingen om haar in vriendelijker stemming te brengen, moesten door alle aanwezigen worden opgemerkt, en daarom verheugde zich vrouw Neforis, toen hij, die de bezoekers aandiende, nadat de Mukaukas de derde partij had gewonnen en de op het bord overgebleven stukken met den rug van zijn hand door elkaar wierp, zijn meester kwam herinneren aan den Arabier, die buiten met toenemend ongeduld wachtte. In plaats van te antwoorden gaf de Mukaukas een wenk, trok dan den langen kaftan van den fijnsten wol wat vaster om het lijf, en wees naar het dak en de deuren van het vertrek. Zijne familie had reeds lang die vochtige nachtlucht, die het vertrek van de rivierzijde binnendrong, gehinderd, maar daar zij wisten dat vader niets onaangenamer was dan de zomerhitte, hadden zij allen gewillig den tocht verdragen. Orion riep nu de slaven en vóór de vreemdelingen binnentraden, waren deuren en dakopening gesloten.

Paula stond op, de Mukaukas bleef daartegen roerloos zitten en hield de oogen voortdurend met zijne oogleden bedekt, doch hij moest toch door eene onmerkbare opening kunnen

waarnemen wat hem omgaf, want hij wendde zich eerst tot haar en dan ook tot de andere vrouwen met te zeggen: »Is het niet vreemd, anders zoeken ouden en kinderen de zon, en de laatsten spelen, de eersten rusten gaarne in de hitte. Maar ik... Daar is mij jaren geleden iets overkomen, dat weet ge, en toen is mij het bloed in de aderen gestold. Nu wil het niet meer warm worden, en ik gevoel de tegenstelling tusschen de koude hier binnen en de hitte daarbuiten zeer sterk, bijna smartelijk. Hoe meer de jaren klimmen, des te liever laat men aan de jeugd over, wat ons zelve eens goed deed. Het eenige wat wij oudjes ons niet gaarne laten ontnemen is een aangenaam lichamenlijk gevoel, en ik dank u dat gij zoo geduldig draagt wat u hindert, en dat gij het mij zoo aangenaam maakt. Een verschrikkelijke zomer! Gij, Paula, weet van den Libanon wat ijs is. Vaak wensch ik mij een bed van sneeuw. Mijn hoogste wensch zou zijn met de frissche koude één te worden. De koele avondlucht, die gij vreest, doet mij goed. De warmte der jeugd verzet zich tegen alles wat kil is.»

Dit was de eerste maal sedert den aanvang van het spel, dat de Mukaukas lang achtereen had gesproken. Orion liet hem eerbiedig uitspreken, maar toen nam hij de vrijheid er lachende bij te voegen: »Er zijn intusschen ook jeugdige menschenkinderen, die er een welbehagen in vinden koel en koud te zijn. God weet om welke reden!»

Hij zag daarbij haar, tegen wie deze woorden gericht waren, flink in de oogen. Maar zwijgend en trotsch wendde zij zich van hem af, en het was als trok er een donkere schaduw over hare

schoone trekken.

VIJFDE HOOFDSTUK

Nadat den Arabier toegang verleend was tot den Mukaukas, spreidden zijne dienaars een stuk tapijt voor den kranke uit. De reusachtige Masdakiet was bij dit werk de hoofdpersoon. Maar zoodra de Mukaukas den kolossalen man zag, met zijne verwilderde haren, die hem als manen langs het hoofd hingen, met dien dolk en dien slachtbijl in zijn gordel, riep hij angstig uit: »Voort, voort met dezen kerel, weg met die wapens... Ik wil het tapijt niet zien voor deze uit de voeten is!»

De handen van den lijder beefden, en de koopman beval terstond zijn trouwen Rustem, de onschuldigste ziel van de wereld, heen te gaan. De stadhouder, wiens prikkelbaar zenuwgestel, na een moordaanslag door een uit Egypte verbannen Griek tegen hem gepleegd, nu en dan onderhevig was aan dergelijke aanvallen van angst, kwam echter spoedig weer tot bedaren, en keek met bewondering naar het tapijt, waarom ook de zijnen zich schaarden. Ieder stemde toe zoo iets nog nooit gezien te hebben, en de levendige weduwe Susanna wilde hare dochter Katharina laten roepen met de kinderen die bij haar op bezoek waren, doch omdat het zoo laat en haar huis zoo ver van het stadhouderlijk verblijf gelegen was, zag zij er van af.

Vader en zoon hadden reeds van dit kunstwerk gehoord, hetwelk door het overwinnend leger der Arabieren bij de verovering van het Perzische rijk in het »witte slot», het

koninklijk paleis der Sassaniden in de residentie Madain buit was gemaakt. Zij wisten dat het oorspronkelijk 300 ellen lang en 60 breed was geweest en hadden met schrik vernomen, dat de Kalief Omar, die altijd nog als een eenvoudig aanvoerder eener karavaan leefde, zich kleepte en voedde, en op zulk een prachtstuk met minachting neerzag, dit onschatbaar kunstwerk in stukken gesneden en onder de strijdgenooten van den profeet verdeeld had.

De koopman verklaarde nu, dat dit stuk tapijt het aandeel in den buit geweest was van Ali, den schoonzoon van den profeet. Hij had het kunstwerk in zijn geheel in Madain, waar het in de prachtige troonzaal aan den wand hing, en later andermaal in Medina vóór de verdeeling gezien.

Alle aanwezigen verzochten nu dringend, dat hij eene beschrijving zou geven van het ontbrekende gedeelte. Maar hij scheen niet op zijn gemak te zijn; herhaaldelijk keek hij naar zijne naakte voeten, die op den vochtigen mozaïekbodem nabij de fontein stonden; want overeenkomstig de zeden zijns volks had hij zijne sandalen in het voorvertrek gelaten. De stadhouder had de bewegingen van den ouden heer gevolgd, die zijne hand vaak aan zijne lippen bracht, en een zijner slaven iets in het oor gefluisterd, terwijl zijne vrouw, Orion en de weduwe, Haschim met vragen bestormden. De slaaf was terstond daarop teruggekeerd en had op bevel zijns meesters eene langwerpige strook tapijt voor de bruine, welgevormde maar teedere naakte voeten van den Arabier uitgespreid.

Terwijl dit geschiedde had er in de houding van den koopman eene eigenaardige verandering plaats. Met eene waardigheid, door niemand der aanwezigen verwacht van den man, die het vertrek zoo deemoedig was binnengetreden en zijne kostbare koopwaar met welsprekende woorden aangeprezen had, richtte hij zich op; zijn kalm, zachtmoedig gelaat nam een uitdrukking aan van tevredenheid, om zijn mond speelde een beminnelijk lachje, en zijne goedige oogen fonkelden als die van een kind, dat men bijzonder plezier aandoet. Daarna boog hij voor den Mukaukas, terwijl hij met de vingertoppen zijner rechterhand het voorhoofd, den mond en de borst aanraakte, om daarmee te kennen te geven: »wat ik denk, spreek en gevoel is u gewijd,» en zeide: »Heb dank, zoon van Menas! Dit was eene daad een muzelman waardig!»

»Een christen,» verbeterde Orion haastig; doch zijn vader schudde daarop even het hoofd en zeide met nadruk en langzaam: »Slechts een mensch!»

»Een mensch,» herhaalde de koopman, waarop hij nadenkend liet volgen: »Een mensch! ja, dat is waarlijk het hoogste, zoolang we zijn wat we zijn moeten: evenbeelden van den eeuwigen God. Wie is barmhartiger dan Hij, en ieder barmhartige uit eene vrouw geboren is Hem gelijk.»

»Wederom een christelijk woord,» zeide Orion, hem in de rede vallende. »Gij zijt een vreemde muzelman!»

»En toch,» hernam Haschim met kalme waardigheid, »komt dit woord voor woord overeen met de leer van den besten

der mensen, onzen profeet. Ik behoor tot hen, die hem hier op aarde gekend hebben. De geringste smart van den broeder vervulde zijn teergevoelig hart met innig medelijden. Zijn voorschrift verlangt barmhartigheid ook voor het boompje aan den weg, en noemt het doodzonde dit te schenden. Ieder muzelman heeft dit voorschrift te volgen. Barmhartigheid te betoonen heet in het boek van den profeet...”

Hier werd de koopman plotseling en ruw gestuit, want Paula, die tot hiertoe, tegen een der zuilen van den wand geleund, het tapijt bewonderd en het gesprek zwijgend gevolgd had, liep met een paar driftige schreden op den Arabier toe, wees, terwijl een hooge blos hare wangen kleurde en hare oogen vlammen schoten, op hem en riep met trillende stem, zonder zich te storen aan de verbazing en de ontevredenheid der aanwezigen, noch om het hondje, dat vinnig tegen den Arabier begon te keffen: »Gij, jij, de aanhanger van den leugenprofeet, jij de gezelschapsgenoot van den bloedhond Chalid, jij zoudt barmhartig zijn! Ik ken u, ik weet wat jij in Syrië hebt uitgericht! Ik heb u en uwe bloedlekkende vrouwen met deze oogen gezien en het schuim van woede op uwe lippen! Hier sta ik als getuige tegen ulieden en roep u in het aangezicht toe: Gij hebt in Damascus verdragen verbroken en de slachtoffers van uw bedrog – mannen niet alleen maar ook weerlooze vrouwen en teedere kinderen – met het zwaard vermoord en met de handen geworgd. Gij, jij, een apostel der barmhartigheid! Hebt gij dan niets van Abyla gehoord? Gij vriend van uw profeet, wat hadden u, die zegt dat gij zelfs geen

boom aan den weg zult deren, wat hadden u die onschuldige lieden in Abyla gedaan, dat gij ze worgdet als wolven die een schaapsstal binnendringen? En gij zoudt barmhartig zijn!”

Het hartstochtelijke meisje, wien niemand barmhartigheid bewees, wien dit woord als een smaad in de ziele had gegrepen, dat uren lang gemarteld door een pijnigend gevoel van spijt, met moeite ingehouden, thans zich verlicht gevoelde, nu het den vrijen loop kon laten aan het wee dat hare ziel kwelde – het meisje barstte uit in een bitteren lach en zwaaide met de hand, als wilde zij een bijenzwerm verdrijven.

Welk eene vrouw! Orion hield de oogen met huivering en toch vol geestdrift op haar gericht. Ja, zijne moeder had haar wel doorgrond. Zoo lacht geen goed en teergevoelig meisje; maar zij was toch groot, heerlijk, bewonderenswaardig in haar toorn. Zij deed hem denken aan het beeld van de godin der wraak van Apelles' hand, dat hij in Konstantinopel had gezien. Zijne moeder zag schouderophalend de weduwe aan met een blik die zeide, dat zij elkander begrepen. Doch ook zijn vader werd onrustig nu hij van dit tooneel getuige was. Hij wist wat haar aandreef, doch hij begreep dat hij haar niet mocht laten begaan en bracht het opgewonden meisje tot bezinning, door haar op half verwijtenden half meewarigen toon eerst zacht, daarna luider en strenger bij den naam te roepen.

Toen verschrikte zij als eene slaapwandelaarster, die plotseling uit hare halve sluimering ontwaakt, streek met de hand over hare oogen en zeide, terwijl zij zich voor den stadhouder

boog: »Vergeef mij, oom! Het doet mij leed dat ik mij zoo liet medesleepen, maar ik kon mij niet inhouden. Gij weet wat achter mij ligt, en als men mij daaraan herinnert, als ik den lof moet hooren verkondigen van die afschuwelijken, die mijn vader en mijn broeder...»

Een luid snikken belette haar eensklaps verder te gaan, en de kleine Maria drukte zich weenend tegen haar aan. Orion moest zich bedwingen om niet naar haar toe te snellen en haar te omarmen. Hoe goed stond haar, die zoo groot scheen, deze vrouwelijke zwakheid, hoe trok zij thans hem aan! Maar Paula bleef niet lang in dien toestand, want reeds terwijl de stadhouder haar met vriendelijke woorden geruststelde, werd zij hare innerlijke ontroering meester, en zeide zacht, terwijl de tranen langs hare wangen biggelden: »Laat mij, bid ik u, naar mijne kamer gaan.»

»Goeden nacht dan, kind!» zeide de Mukaukas hartelijk, en daarop richtte zij na een zwijgenden groet aan de anderen, hare schreden naar de deur. De muzelman hield haar echter terug, zeggende: »Ik weet wie gij zijt, edele dochter van Thomas, en ik heb vernomen dat uw broeder de bruidegom was, die naar Abyla was gekomen, om daar bruiloft te vieren met de dochter van den prefect van Tripolis. Ach, dat ik, terwijl ik op reis voor mijne zaken daar ter jaarmarkt ging, het zelf moest beleven, zelf moest aanzien hoe eene waanzinnige bende van mijne geloofsgenooten de vreedzame stad overviel. Arm, arm kind! Uw vader was de grootste en wakkerste onder al onze vijanden. Hetzij hij nog op

aarde leeft of in den hemel, hij eert gewis ons zwaard, gelijk wij het zijne. Maar uw broeder, die als bruidegom werd vermoord, hij heeft stervende ons vervloekt, en gij zijt de erfgename van zijn toorn en wanneer uwe verontwaardiging zich over mij, den muzelman, uitstort, dan kan ik niet anders doen dan mij buigen en boeten voor de schuld dergenen, die van mijn bloed zijn en wier geloof ik belijd. Ik weet niets aan te voeren, edele jonkvrouw, neen niets, wat de daad van Abyla verontschuldigen kan, en dáar, dáar was het mijne grijze haren beschoren – geloof mij, meisje, het heeft mij pijn gedaan – mij over de mijnen te schamen. De krijg, de herinnering aan menigen gesneuvelden vriend, aan roof en plundering had de hartstochten ontbonden, en waar deze de vleugels uitslaan, hetzij in den strijd om het mijn en dijn, hetzij om andere goederen, heeft sedert Kaïn en Abel altijd en overal hetzelfde plaats.”

Paula, die den ouden man tot dusverre roerloos had aangehoord, schudde het hoofd en zeide bits: »Dat alles geeft mij mijn vader en mijn broeder niet weder. Gij zelf ziet er uit als een zachtaardig man, maar als gij even rechtvaardig zijt als goed, zoo overtuig u in het vervolg eerst met wien gij spreekt, voor gij de barmhartigheid van uwe geloofsgenooten roemt.”

Zij herhaalde daarop haar groet en verliet het vertrek. Orion ging haar achterna; wat er ook van komen mocht, hij moest haar volgen. Doch weinige oogenblikken later keerde hij terug, terwijl hij na een diepen zucht de tanden vast op elkaar klemde. Hij had hare hand gegrepen, haar alles te verstaan gegeven, wat een

beminnend hart zeggen kan, maar hoe scherp, hoe ijskoud was hij afgewezen, en met welk een onverdragelijk verachtelijk gebaar had zij hem den rug toegekeerd! En nu hij zich weder onder de zijnen bevond, hoorde hij nauwelijks hoe zijn vader aan den ouden heer zijn leedwezen te kennen gaf, dat zulk eene pijnlijke bejegening hem onder zijn dak was ten deel gevallen, en hoe de Arabier verklaarde zeer goed te begrijpen, dat de weeze van Thomas zich niet had kunnen inhouden. Het gebeurde te Abyla was door niets te verontschuldigen.

»Maar komt niet in elken strijd iets dergelijks voor?» zoo ging de oude heer voort. »Ook de christen is niet altijd zichzelf meester. Ook gijzelf hebt, zooals ik weet, twee bloeiende zonen verloren, en wie waren de moordenaars? Het zijn christenen geweest, uwe eigene geloofsgenooten...»

»De bitterste vijanden van mijn eigen geloof,» antwoordde de stadhouder langzaam, en iedere syllabe weerlegde koel en uit de hoogte de meening van den muzelman, alsof het geloof dergenen, die zijne kinderen vermoord hadden, ook het zijne was, en daarbij openden zich zijne oogen wijd en kregen het aanzien der harde, dof glanzende steenen, welke zijne voorvaderen den zuilenbeelden als sterren om te zien in het aangezicht zetten. Opeens sloten zij zich plotseling weder en vervolgde hij op onverschilligen toon: »Hoe hoog schat gij uw tapijt? Want ik heb lust het te koopen. Geef mij den naasten prijs op, want afdingen stuit mij tegen de borst.»

»Ik wilde er vijfmaal-honderdduizend drachmen voor

vragen,” hernam de koopman. »Met vierhonderdduizend zal ik tevreden zijn.”

De vrouw van den stadhouder sloeg bij deze som hare handen in elkaar, waarschuwde haar gemaal door gebaren en schudde nog eens ontevreden het hoofd, toen Orion, die bijzonder zijn best deed om te toonen, dat ook hij zijn aandeel nam aan dezen buitengewonen koop, zeide: »Driemaal-honderdduizend is het wel waard.”

»Viermaal-honderdduizend;” herhaalde de koopman kalm. »Uw vader heeft verlangd den uitersten prijs te weten, en ik vraag niet meer dan billijk is. De robijnen en granaten, die dezen druiventros vormen, die paarlen hier in de mirten, die turkooizen in de bloeiende vergeet-mij-nietjes, die diamanten daar boven, die als dauwdroppels aan de grashalmen hangen, en de smaragden die den glans van het groen der bladeren verhoogen – en vooral die eene reusachtige groote – hebben, als men ze er af nam, eene zeer hooge waarde.”

»Waarom hebt gij ze dan niet uit het weefsel gesneden?” vroeg vrouw Neforis.

»Omdat ik het niet over mij verkrijgen kon,” antwoordde de muzelman, »dit edele werk te schenden. Ik verkoop het zooals het is, of in het geheel niet.”

Bij deze woorden gaf de stadhouder zijn zoon een wenk, zonder acht te geven op de afkeuring die zijne vrouw niet ophield te doen blijken, liet zich een tafeltje geven, dat bij het schaakbord lag, schreef eenige woorden daarop en zeide, terwijl hij het den

koopman overhandigde: »De koop is door ons gesloten. Morgen vroeg zal de rentmeester Nilus op dit bewijs het bedrag voldoen.»

Orion geraakte opnieuw in geestdrift, en onder het uitroepen van »heerlijk! heerlijk!» vloog hij naar zijn vader toe en kuste hij hem onstuimig de hand. Daarna wendde hij zich tot zijne moeder, wier oogen baadden in tranen van verdriet, beurde haar hoofd op, kuste haar voorhoofd en zeide trotsch en gelukkig: »Zoo handelen wij en de keizer.»

Hierop ging hij naar den muzelman, zeggende: »Als de vader de grootmoedigste aller menschen is, dan zinkt de zoon er licht bij weg. Hij is er niet minder om, waardige heer! Wat uw tapijt aangaat, het mag kostbaarder zijn dan alle schatten van Kroisos, maar iets moet gij ons nog op den koop toegeven, voor gij uwe kameelen met ons goud belaadt: hoe heeft dit kunstwerk er uitgezien, vóór het verdeeld werd?»

De muzelman, die het kostbare tafeltje kalm in zijn gordel had geschoven, voldeed onverwijld aan deze uitnoodiging. »Gij kent,» zoo begon hij, »zijne oorspronkelijke verbazende lengte en breedte. De zaal, welker wand met dit pronkstuk bedekt was, kon duizenden gasten bevatten, terwijl aan beide zijden van den troon plaats was voor honderden lijfwachten. Zooveel wevers, borduurders en juweliers als er dagen in het jaar zijn, moeten een heel menschenleven aan dit tapijt gewerkt hebben. Het ongeschonden weefsel stelde het paradijs voor, zooals de Perzen zich dat denken, geheel vervuld met groene, bloeiende en vruchtdragende boomen. Hier ziet gij nog een stuk van de

koele bron, die bezaaid met diamanten, saffieren en smaragden, als men het behangsel van verre bekeek, er uitzag als glinsterend, frisch water. Die paarlen hier zijn het witte schuim eener golf. Die doorgesneden bladeren daarginds maakten deel uit van een rozestruik, die aan Edens bron bloeide, voor de drup van den eersten regen de wereld bevochtigde. Oorspronkelijk droeg hij enkel witte bloemen, doch toen de ledematen der eerste vrouwen grooter blankheid vertoonden dan zij, bloosden de witte bloemen van schaamte en sedert zijn er ook roode rozen. Zoo vertellen de Perzen.”

»En wat was dit, ons stuk?» vroeg Orion verder.

»Het heeft,» antwoordde de koopman, terwijl hij den jongeling met welgevallen aanzag, »behoort tot het middendeel van het tapijt. Aan de linkerzijde zag men het Oordeel bij de brug Tschinvat. Men had de verdoemden niet afgebeeld maar wel de gevleugelde Fravaschi, de genieën, die volgens het geloof der Perzen iederen sterveling in zijne eigene gestalte, met hem vereenigd maar toch niet onafscheidelijk verbonden, als schutsgeesten door het leven geleiden. Men zag hen voor zich, zooals zij in wilde vaart de verdoemde misdadigers, de werktuigen van den zwarten Angramainjus, die men zich als eene vluchtende schare voorstellen moest, vervolgden. Zegepralend trokken de zalige, reine, waarachtige vrienden van den lichtgod Ahouramasda zingend het bloeiende paradijs binnen, en aan hunne voeten zag men hen, die niet geheel verdoemd maar ook niet ten volle zalig verklaard konden worden, met gebogen hoofd,

deemoedig en stil in een donker woud verdwijnen. In behagelijke rust genoten de reinen de gaven van het paradijs. Een priester der vuuraanbidders heeft mij dit alles verklaard. Hier ziet gij een reusachtige druiventros, waarnaar een gezaligde grijpt. Zijne hand bleef onbeschadigd, zooals gij ziet, maar de arm is, helaas, doormidden gesneden. Van de bloemen- en vruchtenkrans, die het geheel omlijst, bleef hier aan de bovenzijde een prachtig stuk bewaard. De smaragd, die daar den bloemknop vormt, hoe hoog schat gij dien steen wel?”

»Een prachtig edelgesteente!» zeide Orion, »Zelfs Heliadora bezit een dergelijke niet. Nu vader, wat mag die wel waard zijn?»

»Veel, zeer veel,» antwoordde deze, »en toch zou het geheele, ongeschonden kunstwerk nog te gering zijn voor hem, wien ik het heb toegedacht.»

»Den veldheer Amr?» vroegde Orion.

»Neen, mijn kind,» antwoordde de stadhouder op stilligen toon. »Den hoogen, ondeelbaar goddelijken persoon van Jezus Christus en zijne kerk.»

Bij deze woorden sloeg Orion teleurgesteld de oogen neder. De gedachte stuitte hem tegen de borst, dat hij dezen heerlijken steen op een reliquiënkistje in eene donkere kast zou zien verdwijnen. Hij zou er veel vriendelijker bestemming aan hebben weten te geven.

Doch zijn vader zoomin als zijne moeder bemerkten hoezeer hij ontstemd was; want vrouw Neforis was naar het rustbed van haar gemaal gevlogen, daarvoor op de knieën gezonken en

fluisterde, terwijl zij de koude fijne hand van den kranke met kussen overlaadde, zoo welgemoed, als had dit besluit hare ziel van een zwaren last bevrijd: »Onze zielen, onze zielen, Georg! Wacht maar – terwille van zulk een geschenk – zal u alles vergeven worden en zult gij uwe zielsrust terug erlangen.»

De stadhouder haalde zwijgend de schouders op, liet het tapijt oprollen en door Orion in het tablinum² wegsluiten. Ten laatste beval hij den huismeester, dat hij den Arabier en zijne lieden voor dezen nacht een kwartier zou aanwijzen.

² Het vertrek waar de papyrusrollen en kostbaarheden werden bewaard.

ZESDE HOOFDSTUK

Zielsangst en gewetenswroegingen waren het inderdaad geweest, die den stadhouder hadden doen besluiten het tapijt te koopen, en het zou hem daarom misschien verheugd hebben, wanneer het nog duurder was geweest. Hoe grooter de gave, des te vaster mocht hij verwachten dat hij, die het geschenk ontving, hem zijne genade en gunst niet zou onthouden. Hij had wel reden om zich te verontrusten en zich af te vragen of hij goed gehandeld had. Wraak te oefenen was geen christelijk werk, maar ongestraft te laten wat de Melchieten hem hadden aangedaan, terwijl zich de gelegenheid aanbood om het hun betaald te zetten, dat had hij niet van zich kunnen verkrijgen. Maar welke vader zou dit mogelijk zijn geweest, als men twee zijner bloeiende zonen had vermoord? Deze vreeselijke slag had den hartader zijns levens getroffen. Sedert had hij zijne lichaamskrachten langzaam voelen afnemen, en ook dat gevoel van zwakheid, die aanvallen van angst, die gebreken en smarten, welke hem meer en meer kwelden, meende hij op rekening te mogen schrijven van de Melchietische geweldenaars.

Het kwijnende leven van dezen man werd alleen staande gehouden door zijne natuurlijke kracht en door zijn brandenden dorst naar wraak, en de omstandigheden hadden hem in staat gesteld dezen laatsten op eene wijze te stillen, die ten slotte hem, die anders vreedzaam van aard was, al te zeer geschokt had.

Het mocht dan niet door zijne schuld zijn, het was toch met zijne medewerking, dat het Byzantijsche rijk eene rijke provincie verloor, die de keizer aan zijne hoede had toevertrouwd. Hij was er getuige van dat de Grieken en allen die den naam van Melchieten droegen uit Egypte werden verdreven, en dat zij, hoewel hij het gaarne verhinderd had, op vele plaatsen door het opgeruide volk, hetwelk de muzelmannen als bevrijders begroette, gelijk dolle honden werden doodgeslagen. Al het kwaad, dat hij den moordenaars zijner kinderen, den verdrukkers en uitzuigers van zijn volk had toegewenscht, was over hen gekomen en zijne wraak maar al te volkomen geweest. Doch te midden van de vreugde over deze onverwachte vervulling van een vurigen wensch, dien hij jaren lang had gekoesterd, was de stem van zijn geweten ontwaakt en had zich eene te voren ongekende angst van hem meester gemaakt. Om als een held of een hervormer op te treden, daartoe ontbrak het hem aan geestkracht. Wat de nieuwe veroveraars hadden tot stand gebracht was van te veel beteekenis, de rampen die zij over duizenden hadden gebracht waren te vreeselijk, het christelijk geloof, dat hij zoo hoog stelde, was te zeer door hen in gevaar gebracht, dan dat hij de gedachte rustig zou hebben kunnen verdragen hiervan de oorzaak te zijn. De verantwoordelijkheid van dit alles was voor zijne schouders te zwaar, en hoe vaak hij het zichzelf ook herhaalde, dat hij de Arabieren niet in het land had geroepen, dat het hem aan macht had ontbroken hen af te weren, zoo hoorde hij zich toch van alle zijden aanwijzen

als de man, die hun zijn vaderland had overgeleverd. Van alle kanten zag hij zich bedreigd, en hij geloofde hen die hem vertelden van sluipmoordenaars, welke de Byzantijnen tegen hem hadden uitgezonden. Maar nog kwellender was zijne vrees voor den toorn des hemels over hen, die een christelijk land aan de ongeloovigen hadden overgeleverd. Het bewustzijn dat hij levenslang een weldenkend, rechtvaardig man was geweest, kon hem van dezen angst niet verlossen, en er was maar één middel dat zijn gezonken moed staande hield, namelijk de witte pilletjes, die hem sedert lang even onontbeerlijk waren als lucht en water.

De oude, zachtmoedige bisschop Plotinos van Memphis en zijn geestelijkheid hadden voor alles vergeving. De patriarch Benjamin, die gedurende zijne verbanning uit de woestijn op de Arabieren had gewezen als verlossers van de tyrannie der Melchieten, was vooral door zijn toedoen teruggeroepen en in zijn ambt hersteld. Hij had dus op diens goedkeuring gehoopt; maar deze had hem als een verlorene, eeuwig verdoemde bejegend, en hoewel hij, de Mukaukas, ook doorzag, welke bijzondere bedoelingen de kerkvorst hierbij had, zoo geloofde hij toch dat Benjamins herdersambt hem de macht verleende, voor elk schaap zijner kudde de hemelpoort te sluiten. Hoe meer hij zag dat de Arabieren zich in zijn vaderland vastnestelden, hoe verstandiger zij daar alles inrichtten, hoe meer Egyptische christenen hij eindelijk van het kruis tot de halve maan zag overgaan, des te grooter scheen hem zijn schuld. En nu, na zich volledig gewroken te hebben, hetgeen de Grieken »dubbel

verraad” noemden, nu hem in plaats van de straf Gods alles ten deel viel, wat de menschen geluk en gunst van het lot noemen, bekroop den geloovigen man de vrees, dat dit de vergelding des duivels was, omdat de vrede die hij zoo haastig met de muzelmannen had gesloten, hem zoo vele christenzielen in de armen had gedreven.

Twee groote erfenissen waren hem onverwacht ten deel gevallen. Zijne schatgravers in de doodenstad hadden meer goud uit de oude heidensche groeven opgedolven dan alle overigen te samen. De muzelmansche Kalief en zijn plaatsvervanger hadden hem in zijn ambt gehandhaafd en bewezen hem vriendschap en eer. De bouleuten³ der stad hadden hem onder de toejuiching van de geheele burgerij den bijnaam van den »rechtvaardige” toegekend. Zijne goederen hadden nooit meer rente afgeworpen. Van de weduwe van zijn vermoorden oudsten zoon kreeg hij uit het klooster brieven, gewagende van het groot geluk dat zij gevonden had in deze nieuwe levensbestemming, en haar dochttertje, zijn kleinkind, groeide zoo voordeelig op, dat ook vreemden in het vroolijke kind behagen schepten. Eindelijk hadden de talrijke brieven van zijn zoon uit Konstantinopel hem bewezen, dat deze zich in alle opzichten ontwikkelde en geen oogenblik zijne ouders vergat; want van alle genietingen die hij smaakte, van alle overwinningen die hij behaalde, had hij zich steeds beijverd uit eigen beweging dadelijk mededeeling te doen. Ook in den vreemde bleef hij met vader en moeder voortleven

³ Raadsheeren.

en hen beschouwen als het beste en liefste wat hij op aarde bezat.

En Paula? Zij wist zijne gade niet voor zich in te nemen, maar hij beschouwde hare tegenwoordigheid als eene goede beschikking, waaraan hij – niet enkel bij het schaakspel – menig aangenaam uur te danken had.

Dit alles kon wel een geschenk van den satan zijn, maar was dit het geval, dan wilde hij, Georg de Mukaukas, den booze nu toonen, dat hij niet hem maar den Heiland toebehoorde en op diens genade hoopte. Hoe was zijne ziel met innige dankbaarheid vervuld jegens den Allerhoogste voor den terugkeer van zulk een zoon! Al wat in hem was drong hem dit gevoel uit te spreken, en zoo waren het zielsangst en erkentelijkheid beide, die hem ertoe gebracht hadden zulk eene groote som op te offeren, om aan de kerk van Christus een geschenk te geven zonder weerga. Hij verbeeldde zich een krijgsgevangene te zijn voor wien het losgeld wordt voldaan, toen hij het tafeltje met de lastgeving tot betaling aan den koopman overhandigde; en nu men hem ter ruste bracht en zijne gade niet ophield hem te danken voor zijn vroom plan, gevoelde hij zich zoo verlicht en blijmoedig gestemd, als in geen jaren het geval was geweest.

In den regel hoorde hij Paula, die boven zijn slaapvertrek huisde, heen en weer loopen; want zij ging laat te bed en verdiepte zich gedurende de nachtelijke stilte misschien in zoete en smartelijke herinneringen. Hoeveel had het bittere noodlot haar niet ontroofd: een vader, een broeder, hare meeste bloedverwanten en vrienden, allen tegelijk, allen door de hand

der muzelmannen, aan wie hij zijn vaderland had overgegeven zonder het te verdedigen! »Men hoort Paula heden niet,» zeide hij, naar boven ziende, als zocht hij iets. »Het arme meisje zal zich na het gebeurde van zoo straks tijdig ter ruste gelegd hebben.»

»Laat haar rusten,» sprak vrouw Neforis, die ongaarne hare blijmoedige stemming zag verstoren, terwijl zij onwillig de schouders ophaalde. »Hoe heeft zij zich weer misdragen! Wij hebben zoeven veel te veel over barmhartigheid gehoord; ik zal over de mijne niet roemen, hoewel ik haar gaarne wil betoonen; bovendien is het mijn plicht eene verlatene verwante van u goed te behandelen. Doch dit meisje – neen, zij maakt het mij al te zwaar, en ik ben toch ook maar een mensch! Ik kan niet vroolijk zijn als ik haar zie; komt zij het vertrek binnen, dan is het mij als trad het ongeluk zelf over den drempel. En dan – gij hebt voor zulke dingen geen oogen, maar Orion bemoeit zich met haar veel meer dan goed is. Ik zou wel willen dat wij haar de deur uit hadden.»

»Neforis,» zeide haar echtgenoot op een toon van zacht verwijt. Gaarne had hij haar in sterker bewoordingen terecht gewezen, maar sedert hij een slaaf van de opium was geworden, wilde het hem niet meer gelukken, noch in kleine noch in groote dingen, zich krachtig tegen haar te verzetten.

Weldra lag de Mukaukas onrustig te dommelen, terwijl hij van tijd tot tijd de oogen opende. Hij hoorde den zachten tred niet boven zijn hoofd, waaraan hij sedert twee jaren gewoon

was. Toch was zij, die meestal de eerste helft van den nacht nog in beweging was, niet ter ruste gegaan, gelijk hij meende. Na hetgeen er was voorgevallen had zij wel met gloeiende wangen en brandende oogen haar kamer opgezocht, maar de slavinnen, die weinig acht sloegen op een gast, die men slechts scheen te dulden en die door de vrouw des huizes met den nek werd aangezien, hadden het voorschrift om de luiken harer kamer na zonsondergang te openen, ten einde de koelere avondlucht binnen te laten, niet nagekomen, en thans vervulde eene bedwelmende, drukkende, zwoele atmosfeer het vertrek. De houten blinden, ja zelfs de linnen lakens op haar wollen rustbed voelden warm. Het water in haar aarden kruik en ook de handdoek waarnaar zij greep waren lauw. Voor eene Egyptische was dit niets ongewoons, maar de Damasceensche had elken zomer in het schoone landhuis haars vaders, op de zonnige helling van den Libanon, in schaduwrijke koelte doorgebracht, en heden scheen de warmte haar overal ondragelijk toe. Buiten was het aangenaam, dat had zij beneden gevoeld, en daarom stootte zij, zonder zich lang te bedenken, de luiken open, omsluisde haar hoofd met een langen donkeren doek, sloop de steile trap af en ging vervolgens door een poortje voor het dienstpersoneel, dat haar bekend was, naar den open hof. Daar haalde zij vrij adem en strekte de armen wijd uit, als verlangde zij niets vuriger dan van hier weg te vliegen; doch weldra liet zij ze zinken, terwijl zij rondom zich keek.

Zij was niet enkel naar buiten gegaan om koelte te zoeken,

neen, zij verlangde bovenal haar onstuimig en beangst gemoed aan anderen lucht te geven, en in de woningen der dienaren bevonden zich twee menschen, van welken eene haar begreep, kende en liefhad, terwijl de ander aan haar gehecht was als een trouwe hond, en zaken voor haar verrichtte, die voor den stadhouder en zijn gezin een geheim moesten blijven. Een van dezen was hare voedster, die haar naar Egypte was gevolgd, de tweede was de vrijgelaten stalmeester van haar vader, die met zijn halfvolwassen zoon de vrouwen had geleid en beschermd, toen zij na het bloedbad van Abyla uit hun schuilhoek waren te voorschijn gekomen, en na zich een tijdlang in een dal van den Libanon te hebben opgehouden, niet beter hadden weten te doen, dan naar Egypte te vluchten, ten einde zich daar onder de bescherming te stellen van den Mukaukas Georg, wiens zuster de eerste gemalin haars vaders was geweest. Zijzelve was gesproten uit den tweeden echt met eene aanzienlijke Syrische jonkvrouw, eene bloedverwante van keizer Heraclius, die op jeugdigen leeftijd kort na hare geboorte gestorven was.

Sedert hare komst alhier waren beiden van haar gescheiden. De vrouw van den stadhouder had in de voedster Perpetua terstond eene buitengemeen kunstvaardige weefster gezien, en haar gebruikt om aan het hoofd te staan van de huisslavinnen, die zich met het weefgetouw bezighielden. De oude vrouw had zich gaarne met die taak belast, ofschoon zij van geboorte eene vrije was; doch voor haar was er alles aan gelegen in de nabijheid te blijven van haar dierbaar pleegkind. Ook de

stalmeester Hiram was met zijn zoon onder de lieden van den Mukaukas opgenomen, allereerst om te zorgen voor de vijf schoone paarden uit den stal haars vaders, die de vluchtenden naar Egypte hadden medegebracht, vervolgens ook – want men had zijne bekwaamheden spoedig ontdekt – om als veearts en bij het aankopen van paarden met zijn raad te kunnen dienen.

Paula moest met beiden spreken en zij wist nauwkeurig waar zij te vinden waren, maar zij kon hen niet bereiken zonder zich aan onaangenaamheden bloot te stellen, want de vrije bedienden van den Mukaukas, haar vriend, en nu na het sluiten van de poort ook de soldaten van de wacht, zaten nog altijd in verschillende groepen bij elkaar te praten, en zij gingen zeker vooreerst nog niet uit elkander, want eenige slaven brachten daar juist aan de manschappen van de wacht hun avondmaal. In den hof hield het komen en gaan nog niet op, want ieder wien dit vrij stond genoot van de nachtelijke koelte. Alleen de slaven behoorden hiertoe niet, daar zij terstond na het sluiten van de poort voor het dienstponeel in hunne woningen gedreven waren. Doch ook uit hun kwartier lieten zich nog stemmen vernemen.

Met een kloppend hart zocht Paula alles, wat hare scherpe oogen en ooren bereiken kon, op te vangen. De hooger stijgende maan verlichtte de eene helft van den hof, de andere lag, zoover de schaduw van het stadhouderslijk paleis reikte, in het donker. In het midden van den eersten halven kring, waarin de vrije dienaars zich bijeen geplaatst hadden, brandde een vuur, dat flikkerlichten wierp op hunne bruine aangezichten, en wanneer

het opnieuw met pijnappels gevoed werd hoog opvlamde, en ook de donkere ruimte van de groote plaats voor haar verlichtte. Dit vermeerderde de bezorgdheid van de luisterende, die den hof moest oversteken en toch niet opgemerkt mocht worden; want hoe natuurlijk en onschuldig alles ook was wat zij voorhad, zoo wist zij toch dat de vrouw van haar oom aan haren nachtelijken gang eene smadelijke uitlegging zou geven.

In den beginne had Neforis haar gemaal opgewekt, Paula bij hare nasporingen naar haren vader, van wiens dood niemand eenige zekerheid kon geven, behulpzaam te zijn, doch de aanmoediging van de vrouw des stadhouders was overbodig geweest, want hij had uit eigen beweging een jaar lang alles gedaan, om bij christenen en muzelmannen omtrent het leven of den dood van den verlorene berichten in te winnen. Sedert de laatste maanden was echter iedere verdere bemoeiing in deze zaak eerst door vrouw Neforis voor dwaas verklaard, en weldra had haar onzelfstandige gemaal deze zienswijze gedeeld en den verdwenen bloedverwant opgegeven. Van de goederen haars vaders had de Mukaukas niet zonder persoonlijke opofferingen veel voor haar gered, de grondbezittingen ten haren bate verkocht, uitstaande gelden zoo mogelijk ingevorderd, en haar afrekening willen geven van alles wat hij teruggekregen had. Maar zij achtte haar eigendom in zijne hand wel bewaard, en zij stelde zich tevreden met de mededeeling, dat zij, hoewel niet rijk in den zin van den Egyptischen Kroisos, toch een vrij aanzienlijk vermogen bezat. Toen zij een en andermaal een deel ervan vroeg,

om de nasporingen voort te zetten, liet de Mukaukas haar het verlangde terstond uitbetalen, doch voor de derdemaal weigerde hij echter zeer bepaald aan haar wensch gehoor te geven, en wel met de beste bedoeling. Hij verklaarde bij die gelegenheid haar kurios⁴ en natuurlijke voogd te zijn, en achtte zich verplicht haar te beletten ter wille van een hersenschim – want anders was dat vruchteloos zoeken toch sedert lang niet meer – een geheel vermogen te verkwisten dat haar later welkom, ja wellicht van groot nut kon zijn. Wat hij tot hiertoe uitgaf, had hij uit zijne eigene kas betaald. Zij erkende dit als eene edele daad, maar zij drong toch telkens weder bij hem aan om haar zin te doen, hoewel sedert lang te vergeefs; want onverbiddelijk legde hij de hand op dat hem toevertrouwde goed, en schonk haar geen enkele solidus meer om dat eenigst en dierbaarst doel van haar leven te bereiken.

Schijnbaar onderwierp zij zich, maar haar voornemen om er alles aan te wagen, ten einde het spoor van den verdwenen vader te ontdekken werd in haar vastberaden gemoed niet tot wankelen gebracht. Voor de opbrengst van een parelsnoer, dat zij nog bezat, had haar trouwe Hiram een verre reis ondernomen, en daarna een aantal boden naar verschillende landstreken gezonden. Nu kon althans één hunner zeer goed met nieuwe berichten teruggekeerd zijn, en zij moest den vrijgelatene spreken. Maar hoe hem ongezien te bereiken? Een poos lang tuurde en luisterde zij, om

⁴ De vriend en raadsman eener vrouw, die ook bij het gerecht voor haar moest optreden. Met hem naast zich, stond de vrouw in het toenmalige Egypte voor de wet met den man gelijk.

een gunstig oogenblik tot het oversteken van den hof waar te nemen.

Daar viel een lichtstraal op een gelaat, het was dat van Hiram. Thans barstte de vroolijke troep in luid gelach uit; zij nam haastig een besluit, trok den hoofddoek vaster om haar hoofd, doorliep in allerijl het in de schaduw liggende deel van den hof, en snelde in gebukte houding door den maneschijn naar het slavenkwartier. Aan den ingang ervan bleef zij ademloos en met een kloppend hart staan. Had men haar opgemerkt? Neen! Geen roepstem weerklonk, geen schrede naderde, de honden kenden haar allen; de wachters, die anders hier stonden, hadden hunne posten verlaten en zaten met hunne gezellen bij het vuur.

Het lange huis aan hare linkerzij was de weverij en op de bovenverdieping woonde Perpetua, hare voedster.

Voor alles diende zij ook hier omzichtig te handelen, want de gemalin van den stadhouder kwam vaak op deze plaats, om bevelen te geven aan de arbeidsters, om op den arbeid toe te zien en te beoordeelen wat er gewerkt werd op de honderd weefgetouwen, die van 's morgens vroeg tot 's avonds laat in beweging waren. Als men haar hier opmerkte, konden de weefsters haar nachtelijk bezoek licht verraden.

Zij waren nog niet ter ruste gegaan, want uit de groote, aan alle zijden opene, alleen met een dak gedekte schuur, waar de kuipen der ververs stonden klonk haar een luid gelach te gemoet. Ook dit gedeelte van de dienstdoenden genoot na de gloeiend heeten dag van de nachtelijke koelte. De meisjes hadden bovendien een

vuur aangelegd.

Paula moest hen in de maneschijn voorbijgaan, doch het rechte oogenblik daartoe was nog niet gekomen, en zij bleef zoo dicht mogelijk bij het strooien afdak, dat de groote aarden waterkruiken bedekte, die hier geplaatst waren ten behoeve van de slavinnen. Dat afdak wierp eene donkere driehoekige slagschaduw op den zandigen, helder door het maanlicht verlichten grond, en deze maakte haar onzichtbaar voor de oogen der weefsters, hoewel zij alles zag en hoorde wat er in de schuur gebeurde.

Een moeilijke, pijnlijke dag, die met een schrillen wanklank geëindigd was, lag achter haar, en daarachter weder eene reeks van zalige uren, die nieuw geluk schenen te voorspellen. Ze waren gevolgd op een langen tijd van deemoediging, de nasleep van het smartelijk ongeluk, dat haar had getroffen. Hoe zonnig en vroolijk was hare kindsheid geweest, hoe kostelijk hare vroegste jeugd! Zij had jaren gekend, waarin elke morgen haar tot nieuwe vreugde had gewekt, waarin zij elken avond ter ruste ging met dankgebeden, die zoo natuurlijk en vrij uit hare ziel opwelden als de geur uit de rozen stijgt. Vaak had zij toen ongeloovig en verdrietig het schoone hoofdje geschud, wanneer de aarde een jammerdal en het levenslot van den mensch beklagenswaardig werden genoemd. Thans, ja thans wist zij het beter, en in vele eenzame uren, in elken slapeloozen nacht vroeg zij zichzelf af, of het een goed en liefderijk God kon zijn, die een kind deed geboren worden en opwassen, en daarna vervulde met

de schoonste verwachtingen, om het vervolgens alles wat het lief had gekregen en wat het begeerlijk achtte, ja zelfs de hoop te ontnemen. Maar de ongelukkige, die eene godsdienstige opvoeding had gehad, geloofde nog altijd, en nog onlangs scheen het wel als wilde de hemel haar geven, waarnaar haar warm gemoed het meest verlangde, de liefde namelijk van een ander, dien zij liefhebben kon en die hare liefde ten volle waardig was. En nu, hoe was zij teleurgesteld! Daar stond zij in het troosteloos gevoel van hare verlatenheid, en was haar toestand beklagenswaardig geweest vóór de terugkomst van Orion, hij was het thans nog meer. Want van eene vergetene was zij eene bedrogene geworden, zij, de dochter van Thomas, de bloedverwante, de gast van de rijkste familie in het land; en naast haar klonk in de ruw getimmerde smerige verversschuur, uit de borst van armzalige slavinnen, die door de zweep van den opzichter werden geregeerd, een zoo luid, levenslustig en jolig gelach, dat zij er naar luisteren moest en het oog richten op deze jeugdige wezens, die zulk een overvloed van blijmoedigheid schenen te bezitten dat er de mond van overliep.

Onder de met palmtakken gedekte wijde ruimte van de ververij waren vele meisjes bijeen, aardige en leelijke, bruine en blanke, kleine en groote, recht opgegroeide en anderen wier ruggen reeds gekromd waren door den zwaren arbeid in de weefstoelen sedert hunne prille jeugd. Allen waren nog jong, geen hunner telde meer dan achttien jaren. De slaven waren een kapitaal, waarvan de arbeid die zij leverden en de kinderen die

zij kregen de renten vertegenwoordigden. Elk onvrij meisje werd spoedig, nadat zij volwassen was, uitgehuwelijkt aan een slaaf. In de weverij werkten vrouwen en meisjes, doch de eersten sliepen in een eigen kwartier bij hunne mannen en kinderen; de nog ongehuwde arbeidsters daarentegen overnachtten in slaapzalen, die aan de werkplaatsen grensden. Thans was het hun rusttijd en hadden zij zich in twee groepen verdeeld. De eene had zich geschaard rondom een Egyptisch meisje, dat allerlei krabbels op eene tafel maakte, de andere vermaakte zich met een eenvoudig spel, daarin bestaande, dat ieder meisje op hare beurt den schoen over het hoofd wierp. Vloog deze nu over zekere krijtstreep, waarnaar zij met den rug gekeerd stond, dan beteekende dit, dat haar liefje weldra haar man zou worden; bleef de schoen tusschen haar en de op den grond getrokken lijn liggen, zonder deze te bereiken, dan moest zij nog wat geduld oefenen, of werd zij verbonden met een lotgenoot, dien zij niet lijden mocht.

Het meisje dat, wel door een twintig anderen omringd, op de tafel krabbelde, moest de voorbeelden voor de weefsels afteekenen, en bezat de gave, die zij van hare heidensche voorvaderen geërfd had, om elk gelaat van ter zijde gezien met enkele strepen zoo weer te geven, dat het, ofschoon de trekken wat komisch verwrongen waren, gemakkelijk te herkennen was. Zij verrichtte dit kunstwerk met behulp van een wastafeltje en een koperen stift, en gaf dan aan anderen te raden wie zij bedoeld had.

In den uitersten hoek van de schuur zat een meisje geheel

alleen neergehurkt, dat zwijsend voor zich keek.

Paula overzag dat alles en begreep tevens wat er gebeurde, ofschoon er geen samenhangende volzin gesproken werd en er niets te hooren was dan een luid, hartelijk en onweerstaanbaar gelach. Wierp een meisje den schoen ver genoeg, dan lachte de jonge bende uit volle borst, en ieder riep vroolijk den naam van hem, dien zij aan hare gezellin tot man wilden geven. Viel de schoen vóór de streep, dan ging het nog luidruchtiger toe en riep men den naam uit van den oudsten en onoogelijksten der slaven. Aan eene bruine Syrische was het niet gelukt de grenslijn te bereiken, maar zij greep ondeugend het stuk krijt en trok eene nieuwe lijn tusschen haar en den schoen, zoodat deze nu toch achter eene streep kwam te liggen. Hierop steeg de vroolijkheid ten top, want velen wierpen zich op de valsche streep om haar uit te wisschen. Een overmoedig Nubisch kroeskopje smeede de schoen in de lucht en ving haar weer op, terwijl anderen over deze aardige grap bijna niet tot bedaren konden komen, en den naam luide uitriepen van hem, om wiens wil hare gezellin met de fortuin een loopje had genomen.

Het was of een vroolijk kaboutermannetje in de tochtige schuur zijn kwartier had opgeslagen, want rondom de teekenaars ging het niet minder lustig toe dan bij het andere groepje. Wordt een portret herkend, dan hadden allen plezier; zoo niet, dan riepen de deernen de namen van allerlei personen, die het voorstellen kon. Met welke uitgelatene bijvalsbetuigingen werd de goedgelukte karikatuur van den slavenopzichter beloond! Elk

die het zag hield zich den buik vast van lachen, en hoe dol en uitgelaten werden ze toen een meisje der teekenaars het tafeltje uit de handen rukte, en anderen haar op het lijf vielen, om het veroverde weder machtig te worden.

Paula had dit tooneel aanvankelijk met bevreemding en hoofdschuddend aangezien. Hoe kon men zich met zulke nietige en onzinnige dingen vermaken! Wel-is-waar, toen zij nog klein was, had zij ook om nietswaardige dingen kunnen lachen, en waren deze volwassene meisjes in onwetendheid en bekrompenheid van geest niet allen nog kinderen? De muren van het stadhoudelijk verblijf omsloten hare gansche wereld, haar blik reikte niet verder dan het tegenwoordig oogenblik, evenals bij de kleinen en zoo konden zij ook lachen als dezen. »Het lot,» dacht Paula, »stelt haar nu schadeloos voor het ongeluk harer geboorte en voor ontelbare zure dagen, en straks gaan zij moede en vroolijk gestemd naar bed. Ik kan die arme schepseltjes benijden! Als ik het doen kon, begaf ik mij onder hen en gevoelde mij nog eens een kind!»

Zie daar was het geestig portret van den opzichter klaar, en een klein dikkertje barstte boven alle anderen in zulk een uitbundig en aanhoudend lachen uit, dat zoo natuurlijk uit de diepste diepte van haar borst opwelde, dat Paula, die waarlijk niet hierheen was gegaan om vroolijk te zijn, er door werd aangestoken, en of zij wilde of niet meelachen moest. Kommer en ellende waren opeens vergeten, zij overwoog en peinsde niet meer, en gedurende eenige oogenblikken gevoelde zij niets dan

dat zij lachte, hartelijk en onophoudelijk lachte, als een jong en gezond menschenkind. Dit was zij inderdaad, en hoe goed deed het haar een wijle zichzelf te vergeten! Zij zeide het wel niet, maar zij voelde het en lachte nog steeds door toen de slavin, die alleen in een hoek had gezeten, zich bij de anderen voegde om het luidruchtig troepje wat toe te roepen, dat door Paula niet verstaan werd, maar dat aan de dartelheid der anderen nieuw voedsel gaf.

Het stille meisje met die slanke gestalte stond nu bij het vuur. Paula had haar nog niet kunnen zien, thans bleek dat zij verreweg de schoonste van allen was. Maar zij zag er niet vroolijk uit en denkelijk had zij pijn, want zij droeg, als had zij kiespijn een doek om het hoofd, die op den schedel over het zware blonde haar was vastgeknoopt. Het gezicht van dat meisje bracht Paula tot bezinning, en zoodra zij weder begon te denken, was het uit met de vroolijkheid. Doch de slavinnen bleven in dezelfde stemming, hoewel haar gelach niet meer zoo onschuldig en rein klonk als zooeven. Zij hadden een voorwerp voor hare scherts gevonden, dat zij liever met rust moesten laten.

Het meisje met het verbonden hoofd was ook eene slavin des huizes, maar eerst sedert kort en nadat het eenigen tijd bij twee oude slavenweduwen handenarbeid had verricht, was zij bij de weefsters toegelaten. Eene legerbende van Heraklius had haar aan de borst harer moeder na de overwinning van Chosroes II uit Perzië naar Alexandrië gebracht, waar beiden voor den Mukaukas gekocht werden. De Perzische vrouw stierf, toen de kleine, die niet in slavernij geboren was, den leeftijd

van dertien jaren bereikt had. Het kind wies op tot een liefvallig meisje met een lelieblanke huid en dik goudgeel haar, dat thans bij het licht van het vuur heerlijk glansde. De jonge Orion had haar vóór hij op reis ging opgemerkt, en bekoord door de schoonheid der jonge Perzische, wenschte hij haar te bezitten. Gewetenlooze dienaars en beampten hadden hem om strijd de behulpzame hand geboden, door haar naar een landhuis van den Mukaukas aan gene zijde van den Nijl over te brengen; dáár had hij haar ongestoord kunnen bezoeken, zoo vaak zijn hart begeerde. De nauwelijks zestienjarige onervarene slavine, die niemand had om haar te waarschuwen en te beschermen, had zich tegen den schoonen zoon haars meesters niet durven of kunnen verzetten. Toen Orion luchthartig, en nadat hij genoeg had van een meisje, hetwelk hem niet anders kon aanbieden dan hare schoonheid, naar Konstantinopel was vertrokken, vernam vrouw Neforis wat zij voor haren zoon was geweest, en beval zij den overste van de slavenopzichters, dat hij de ongelukkige zou beletten, om verder voor verleidster te spelen. De man had aan deze opdracht voldaan, door aan de Perzische, volgens een oud gebruik, de beide ooren te doen afsnijden. Na deze gruwzame straf verviel de schoone verminkte tot zwaarmoedigheid en waanzin, en niettegenstaande de kerkelijke exorcisten en andere duivelbanners vergeefsche moeite deden om de demonen van den waanzin te verdrijven, bleef zij, wat zij altijd geweest was, een gediensstig en vriendelijk schepsel, dat zich onder hare vroegere opzichtsters en ook in de algemeene werkplaats gedurende de

uren van den arbeid stil en vlijtig betoonde. Alleen wanneer zij niets te doen had kwam haar waanzin voor den dag, en deze gaf de andere weefsters aanleiding om zich met haar te vermaken.

Zij hadden thans Mandane naar het vuur getrokken en haar onder allerlei dwaze betuigingen van eerbied uitgenoodigd, zich op haar troon, eene ledige verfton, neer te zetten; zij toch verkeerde in den zonderlingen waan, dat zij de vrouw was van den Mukaukas Georg. Lachend kwam elk haar huldigen, verzocht haar om eene gunst, of vroeg haar naar de gezondheid van haar gemaal en den staat harer bezittingen. Zeker gevoel van betamelijkheid had deze arme onwetende schepsels lang teruggehouden den naam van Orion voor haar uit te spreken, doch heden liep eene negerin, een schraal boosaardig ding, naar haar toe en vraagde met allerlei leelijke grimassen: »O gebiedster, hoe maakt het uw zoontje Orion?»

Het gelaat der waanzinnige vertrok niet bij deze vraag, maar zij antwoordde ernstig: »Ik heb hem in Konstantinopel aan de dochter des keizers uitgehuwelijkt.»

»Wel kijk eens,» riep de zwarte, »welk een voornaam huwelijk! Weet ge ook dat de jonge heer weer hier is? Hij zal zeker zijne hooge gemalin aan u voorstellen, en dan zullen we purperen gewaden en kronen zien.»

Deze woorden deden de geesteskranke het bloed naar het hoofd stijgen. Angstig drukte zij de handen tegen het verband om de afgesneden ooren en vroeg: »Waarlijk? Is hij terug?»

»Nog niet zoo lang,» zeide eene andere goedige slavin, als om

haar te troosten.

»Geloof haar niet,» hernam de zwarte. »En als gij het nieuwste nieuwtje wilt weten: gisteren avond is hij met de groote Damasceensche op den Nijl gaan spelevaren. Mijn broeder, de bootsman, was bij de roeiers, en hij was heel lief voor de jonkvrouw, dat verzeker ik u, heel lief..»

»Mijn gemaal, de groote Mukaukas?» vroeg Mandane, terwijl zij hare gedachte verzamelde.

»Neen, uw zoontje Orion, die met des keizers dochter gehuwd is,» zeide de zwarte lachend.

De waanzinnige stond op, keek met dwalende blikken rond en vroeg nog eens aarzelend, als had zij de laatste woorden niet goed verstaan: »Orion? De schoone Orion?»

»Uw lieve zoontje, Orion!» riep de andere nog eens, en zoo luide, alsof zij met eene doove te doen had.

Daarop bracht de anders zoo zachtaardige slavin de eene hand aan het verminkte oor, en sloeg met de andere haar kwelgeest zoo heftig tegen de breede negerlippen, dat het klapte. Vervolgens begon zij te schreeuwen en riep met eene gillende stem: »Mijn zoon, hebt ge gezegd, mijn zoon Orion! Alsof ge het niet wist! Hij is mijn liefje geweest; ja hij heeft mij gezegd dat hij het was, en daarom zijn zij gekomen en hebben mij gebonden en mij de ooren – Maar ik, ik mag hem niet lijden; ik zou, ik zou...» Daarbij balde zij de vuisten, knarste met hare witte tanden en ging hijgend voort: »Waar is hij? Wilt ge het mij niet zeggen? Wacht maar, wacht! O, ik ben zoo dom niet; ik weet het al, ge

hebt hem hier! – Waar is hij dan? – Orion, Orion, waar zijt gij?”

Bij deze woorden vloog zij op, rende door de schuur, schoot van ieder verfat het deksel weg, en boog onder luid gelach der overigen diep over den rand, als zocht zij hem daar.

De meeste meisjes grinnikten van plezier over deze dwaze vertooning, maar anderen stond dit blijkbaar niet aan. De smartelijke kreet van de ongelukkige had haar pijn gedaan en zij trokken zich weder in groepen terug. Reeds had een hunner een nieuw spel voorgesteld, toen eene kleine, net gekleede vrouw de schuur binnentrad en riep, terwijl zij in de vleezige handen klapte: »Ge hebt nu genoeg gelachen! Komaan, bijtjes, naar bed! Morgen vroeg is de nacht voorbij en na zonsopgang moeten de weefgetouwen weer kleppen. Komt, de eene hier, de andere daarheen, net als de muizen, wanneer de kat ze overvalt! Gaat ge haast, nachtvogels? Nu, gaat ge?»

De meisjes hadden gehoorzaamheid geleerd, en terwijl zij hare opzichtster voorbij ijlden naar de slaapzaal, spitste Perpetua, eene vrouw, die de vijftig nauwelijks voorbij was en op wier gelaat verstand en goedheid beide te lezen stonden, de ooren en luisterde in de stilte van den nacht. Uit de richting van de watertent had zij een eigenaardig, langgerekt, maar niet luid »Ohuio!” vernomen, en dat teeken was haar goed bekend; want de prefect Thomas was gewoon op deze wijze in zijn landhuis op den Libanon de in den tuin verspreide huisgenooten saam te roepen. Thans maakte Paula er gebruik van, om de voedster op hare nabijheid opmerkzaam te maken.

Deze schudde echter bezorgd het hoofd. Wat bewoog haar lieve kind om zoo laat in den avond tot haar te komen? Er moest wel iets bijzonders zijn voorgevallen, en met tegenwoordigheid van geest, als altijd, riep zij, om te kennen te geven dat Paula's roepstem haar niet ontgaan was: »Haast je wat, meisjes! Zijt ge klaar? Ohuio! Komaan, Ohuio! Een, twee, drie!»

Daarop volgde zij de laatste slavinnen naar de slaapzaal, en toen zij zich overtuigd had, dat er geen werd gemist behalve de waanzinnige, vroeg zij waar deze zijn kon. Allen zeiden haar zoeven nog in de schuur gezien te hebben. Perpetua wenschte de meisjes goeden nacht en verliet ze, den schijn aannemende alsof zij de achtergeblevene ging zoeken.

ZEVENDE HOOFDSTUK

Paula ging de kamer binnen van hare voedster, die, nadat zij vruchteloos een oogenblik naar de waanzinnige had omgezien, Mandane niet zonder eenige gewetenswroeging aan haar lot overliet.

In het vertrek van Perpetua hing eene keurig gepolijste koperen lamp aan de zoldering, en deze kleine ruimte beantwoordde volkomen aan hare bewoonster, want beiden waren helder en netjes, eenvoudig en degelijk. Het bed van de voedster was omgeven door sneeuwwitte, doorzichtige gordijnen tegen de muggen; boven het hoofdeinde der legerstede was een kunstig gesneden crucifix geplaatst, en de zetels waren allen met goede stoffen van allerlei kleur, afval uit de weverij, overtrokken. Fijn gevlochten stroomatten bedekten den grond, en op de vensterbanken evenals in een hoek van het vertrek, waar een van klei geboetseerd beeld van den goeden herder op het beddetafeltje neerzag, stonden bloemstruiken, die het eenvoudige vertrek met een aangenaamen geur vervulden.

Nauw was de deur gesloten, of Perpetua zeide: »Maar mijn kind wat hebt ge mij doen schrikken! Op zulk een laat uur!»

»Ik moest komen,» verzekerde Paula; »ik kon niet langer wachten.»

»Wat zie ik, tranen?» zeide de voedster met een zucht, terwijl hare verstandige, kleine oogen ook vochtig begonnen te worden.

»Arme ziel, wat is er nu weer gebeurd?»

Daarbij naderde zij de jonkvrouw, om haar te streelen; maar deze vloog aan hare borst, sloeg hartstochtelijk beide armen om haar hals, en barstte in een luid en smartelijk weenen uit.

De kleine matrone liet haar eene poos begaan, daarna maakte zij zich los uit hare omhelzing, droogde hare eigene tranen en die van hare groote lieveling, die op hare gladde grijzende haren waren gevallen, greep Paula met eene vaste hand bij de kin, keerde haar gelaat naar zich toe en zeide vol deelneming maar op vasten toon: »Zoo, nu is het genoeg! Ween wat mij betreft maar uit, want dat verlicht het hart, maar vergeet niet dat het zoo laat is. Is het weder het oude lied: heimwee, verdriet en dergelijken, of is er wat anders gebeurd?»

»Helaas,» antwoordde het meisje, en zij vervolgde hevig opgewonden, terwijl zij haar doek in de handen verfrommelde: »Mijn geduld is ten einde; ik kan het daar in huis niet meer uithouden; het gaat niet langer zoo! Ik ben niet van steen, en als men 's avonds vreest voor den nacht en 's morgens weer voor den dag, waaraan geen doorkomen zal zijn, zóó ellendig, zóó onverdragelijk...»

»Men dient toch redelijk te zijn, mijn hartje, en tot zichzelf te zeggen, dat het verstandig is om van twee kwaden het minste te kiezen. Wat ik u reeds zoo dikwijls in bedenking gaf, dat krijgt ge nu opnieuw te hooren: Als wij dit veilig toevluchtsoord prijs geven en ons werkelijk daarbuiten in den vreemde wagen, zullen we dan wat beters vinden?»

»Misschien slechts eene hut met eene bron onder een paar palmen! Ik zou er mede tevreden zijn, als ik u maar behouden mocht en vrij was, geheel vrij van die anderen!»

»Wat is dat? Hoe heb ik 't nu met u?» prevelde de oude, terwijl zij bedenkelijk het hoofd schudde. »Eergisteren waart ge geheel op uw gemak; dus moet er zeker weer iets...»

»Ja, dat is zoo, daar is ook wat gebeurd,» viel het overprikkelde meisje haar in de rede. »De zoon van oom – gij waart er bij, niet waar, toen hij hier zijn intocht deed, en ik dacht, ja, ook ik heb geloofd, dat hij zulk een ontvangst verdiende... Ik, Betta, ik... Ach, heb medelijden met mij, ik... gij weet niet welk een onweerstaanbaren invloed die man op een hart kan uitoefenen... En ik – ik stelde vertrouwen in zijne blikken, zijne woorden, zijn gezang en – ja, alles moet mij maar van het hart – ook in zijne kus op deze hand! Ik, ik... Maar dat alles was valsch, was gelogen, was een schandelijk spel met een zwak eenvoudig hart; misschien nog iets ergers, iets afschuwelijkers! Kortom, terwijl hij al zijne krachten inspande om mij in zijne strikken te vangen – zelfs de slaven in de boot hebben het opgemerkt – was hij op hetzelfde tijdstip – ik weet het van vrouw Neforis, die het zeker vertelde om er mij mede te krenken – bezig dat popje – gij kent haar wel – die kleine Katharina te vrijen. Zij is zijne bruid, en intusschen waagt die onbeschaamde het zijn spel met mij voort te zetten, heeft hij de brutaliteit...»

Paula begon opnieuw luide te snikken; de oude vrouw wist ditmaal niet hoe zij haar tot bedaren zou brengen en mompelde

in zichzelf: »Ach, 't is erg... Moest ook dit er nog bijkomen?.. Lieve hemel!..” Maar weldra kwam zij tot bezinning en zeide op vastberaden toon: »ja, dat is een nieuw onverwacht ongeluk; maar wij hebben zwaarder en nog gansch andere rampen te dragen gehad. Dus het hoofd omhoog, en wat daar binnen nog pleiten mocht voor den verleider, dat moet uitgerukt en vertreden worden. Uw trots zal u wel helpen, en als gij eens weet wat die Orion voor een heer is, dan dankt gij God misschien, dat het tusschen u niet verder kwam!” – Zij deelde haar nu alles mede, wat zij wist van de waanzinnige Mandane en hoe Orion de oorzaak was van haar ongeluk, en toen Paula duidelijk liet blijken hoezeer haar dit schrik aanjoeg, voegde zij er bij: »Ja, mijn kind, hij is een hartenbreker, een gewetenloos geluksverwoester, en het ware misschien mijn plicht geweest u voor hem te waarschuwen; doch daar hij overigens toch niet slecht is – hij heeft den broeder van de teekenaars Hathor, die ge wel kent, met eigen levensgevaar uit het water gehaald – en ik bovendien bij zijne terugkomst meende, dat ge met hem althans op een vriendelijken voet zoudt verkeerden, heb ik het gelaten... En dan... ik oude gekkin hield uw trotsch hart voor gepantserd, doch het is toch ook maar een zwak meisjeshart als dat van anderen, en nu het op een-en-twintigjarigen leeftijd voor het eerst de liefde van een man beantwoordt...”

Hier viel Paula haar in de rede, zeggende: »Ik bemin den bedrieger niet meer, neen, ik haat hem, ik haat hem meer dan ik zeggen kan! En ook de anderen! Van allen, allen heb ik een

afkeer!”

»Helaas, dat het zoo zijn moet!” zeide de voedster met een zucht. »Gij hebt zeker een hard lot. Over hem, Orion, zullen we maar zwijgen, maar zou het met de anderen niet beter kunnen worden, vraag ik mijzelve dikwijls af? Als gij het hun zoo moeilijk niet gemaakt hadt, mijn kind, dan zouden zij u nu moeten liefhebben, dat kan niet anders; maar sedert ge hier in huis zijt gekomen, gevoeldet ge u ongelukkig en hebt gij gewenscht, dat men u aan uzelve overliet, en zij, zij hebben aan uw verlangen voldaan en nu vindt ge het moeielijk te dragen, dat de toestand geworden is zooals gij die wildet. Ja, mijn kind, zoo is het, gij moet mij niet tegenspreken. Wij moeten heden eens oprecht met elkander spreken: wie kan liefde vinden, als hijzelf geen liefde betoont en mismoedig anderen voorbijziet? Ja, als ieder de menschen waarmede hij omgaat zelf maken kon! Het leven eischt gebiedend, dat wij hen nemen zooals zij zijn, maar van deze waarheid, mijn hartje, neen, daar zijt gij niet van doordrongen!”

»Ik ben nu eenmaal zooals ik ben!”

»Zeker, en van alle goeden zijt gij de beste; maar wie kan dat in huis vermoeden? Elk mensch vertoont een zeker karakter. En gij? Is het te verwonderen, dat zij in u altijd de ongelukkige zien? Ik zeg het duizendmaal: het is God geklaagd dat gij zoo ongelukkig zijt. Maar wien doet het genoeg altijd een somber gelaat te zien?”

»Ik heb aan niemand daarginds nog ooit met een enkel

woord geklaagd wat ik lijd!” zeide Paula, terwijl zij zich trotsch oprichtte.

»Juist, daar hebt gij het,» antwoordde de voedster. »Zij namen u op, en meenden dus zekere rechten te hebben op uw persoon en ook op hetgeen u bekommerde. Misschien verlangden zij u te troosten, want daarin ligt – geloof mij mijn kind – daarin ligt iets streelends. Wie iemand medelijden betoont, die voelt er altijd bij, dat hijzelf het beter heeft dan een ander. Ik ken het leven! Hebt gij nooit tot uzelve gezegd, dat gij uwe bloedverwanten daarginds eene vreugde ontrooft, ja hen misschien beledigt, door uw hart voor hen te sluiten? Gij gaat geheel op in uwe smart, die gij hun van verre toont, maar waar het u pijn doet, dat verbergt gij zorgvuldig. Ieder goed mensch wil gaarne heelen waar hij eene wonde ziet bloeden, maar uw geheele wezen roept hun toe: ‘Blijf waar gij zijt en laat mij met rust.’ – Voor uw oom tenminste waart ge goed.”

»En dat ben ik nog, en honderdmaal gevoelde ik een drang om hem alles toe te vertrouwen, maar – ”

»Maar?”

»Zie hem slechts aan, Betta, hoe marmerkoud, stijf en ongevoelig hij daar ligt, meer dood dan levend. In den beginne zweefden mij vaak vertrouwelijke woorden op de lippen...”

»En thans?”

»Thans ligt al dat smartelijke zoo verre achter mij! Ik geloof dat ik het recht verloren heb hem te klagen wat mij neerdrukt.”

»Hm,» liet Perpetua hooren, die hierop zoo dadelijk geen

antwoord wist. »Kom eens goed tot bezinning, meisjelief. Orion heeft reeds dadelijk opgemerkt hoever men bij ons gaan kan. Gij kunt uw hoofdje gerust omhoog houden en kalm rondom u zien. Verdraag wat niet te veranderen is, en wanneer eene stem in mijn binnenste mij niet bedriegt, dan zal hij, dien wij zoeken...»

»Ook daarom ben ik tot u gekomen. Is er nog geen bode teruggekeerd?»

»Ja! de kleine Nabateër,» antwoordde de voedster met eenige aarzeling, »en hij heeft ook... Maar om Godswil, mijn kind, vlei u toch niet met ijdele hoop! Even na zonsondergang is Hiram bij mij geweest – »

»Betta!» riep de jonkvrouw met verheffing van stem, terwijl zij de voedster bij haar arm greep. »Wat is hij te weten gekomen, welk bericht brengt hij?»

»Niets, niets! Wil toch niet met het hoofd door den muur loopen! Wat hij vernam is zoo goed als niets. Ik kon Hiram maar een enkel oogenblik spreken. Morgen vroeg wil hij den man zelve bij mij brengen. Het eenige wat hij mij zeide...»

»Bij Christus' wonden, wat was het?»

»Hij zeide dat de bode van een ouden kluizenaar had hooren spreken, die eens een groot krijgsheld geweest was.»

»Mijn vader, mijn vader!» riep de jonkvrouw luide. »Hiram zit met de anderen bij het vuur. Dadelijk, ja dadelijk moet ge hem hier brengen; ik beveel het u, Perpetua, hoort gij! – O liefste, eenige Betta, kom mede; wij moeten hem spreken!»

»Geduld toch, mijn hartje, heb wat geduld!» zeide de oude

vrouw medelijdend. »Ach, lieve arme ziel, ach, het zal weer op niets uitloopen, en als wij den verkeerden weg andermaal blijven volgen, geeft het niets dan teleurstelling.»

»Dat doet er niet toe, gij gaat met mij mede!»

»Naar het dienstpersoneel bij het vuur, en op dit uur? Dat zou wat wezen! Maar... Evenwel... Wacht hier even meisje. Ja, zoo zal het wel gaan. Ik zal Jozef wakker maken, Hiram's jongen. Hij slaapt ginds bij de paarden, en deze zal dan zijn vader roepen. Ach, dat ongeduld, dat onstuimig en hartstochtelijk zieltje! Doe ik niet wat gij verlangt, dan doet ge heden nacht geen oog dicht, en dwaalt morgen als een droomende rond... Bedaar, bedaar maar, ik ga al.»

De oude vrouw had den hoofddoek reeds omgeslagen en ijldde naar buiten. Paula zonk voor het kruisbeeld boven het bed op hare knieën en bad innig, tot de voedster terugkwam. Weldra lieten zich mannelijke voetstappen op de trap hooren en Hiram trad binnen. Hij was een stevige vijftiger met twee goedige blauwe oogen in het grove alledaagsche gezicht. Wie zijn breede borst zag, begreep dadelijk, dat als hij ging spreken men eene krachtige basstem zou hooren; doch Hiram stotterde van kindsbeen af en in zijn dagelijkschen omgang met paarden had hij zich het gebruik van allerlei natuurgeluiden aangewend, die hij met eene schrille stem uitstiet. Hij sprak ook niet gaarne.

Toen hij tegenover de dochter van zijn weldoener en heer stond, boog hij zich voor haar neder, zag haar met de trouwe oogen als die van een jachthond, onderworpen en tevens teeder

aan, en kuste eerst haar gewaad, daarna de hand, waarmede zij hem wilde oprichten.

Aan de met moeite uitgebrachte verzekering, hoe blijde hij was haar weder te ontmoeten, maakte Paula goedhartig maar toch spoedig een einde, en toen hij eindelijk begon te vertellen, sprak hij veel te langzaam voor haar ongeduld. De Nabateër, die de hoopvolle tijding had gebracht, zoo deelde hij mede, was niet ongenegen het gevonden spoor verder te vervolgen; hij kon echter slechts tot morgen middag wachten en had hooge eischen gesteld.

»Alles kan hij krijgen, alles wat hij verlangt,» haastte Paula zich te zeggen.

Hiram smeekte haar nochtans, meer met zijne blikken en onverstaanbare uitroepen dan met duidelijke woorden, toch niet al te veel te verwachten. De Nabateër Dousare, dus vulde hij de mededeeling van de voedster aan, had van een kluizenaar te Raïthou aan de Roode zee vernomen, dat een groot krijgsheld van Grieksche afkomst, sedert twee jaren bij de vrome broeders op den heiligen berg Sinaï in alle stilte een boetvaardig leven leidde. Zijn wereldlijke naam had de bode niet te weten kunnen komen, maar onder de kluizenaars werd hij Paulus genoemd.

»Paulus?» herhaalde het meisje, terwijl haar boezem zwoegde. »Een naam die hem aan moeder herinnert en aan mij, ja, ook aan mij! Bovendien, hij, de held van Damascus, heeft in de wereld Thomas geheeten, en nu hij zeker gelooft dat ook ik om het leven ben gekomen, wijdt hij zich geheel aan den dienst van God en Christus; even als Saulus, die andere man van Damascus, noemt

hij zich, nu hij de weg ter zaligheid gevonden heeft, Paulus. O Betta, o Hiram, gij zult het zien, hij is het, hij moet het zijn! Twijfelt gij nog?”

De Syriër schudde bedenkelijk het hoofd en stootte een langgerekt »Huust” uit. Perpetua sloeg de handen in elkaar en zeide op meewarigen toon: »Heb ik het niet gedacht? Het vuur dat herders in den nacht ontsteken om zich de handen te warmen houdt zij voor de opgaande zon, wapengekletter voor den donder des Allerhoogsten! Hoeveel duizenden heeten er Paulus! Bij alle heiligen, kindlief, blijf bedaard en poog niet uit ijle nevelen u een feestkleed te weven! Bereid u voor op het ergste, dan zijt gij tegen teleurstelling gewapend en behoudt gij het recht om te hopen! Zeg haar toch, Hiram, zeg haar wat de bode verder heeft bericht; want er is niets zekers, alles zweeft nog als stof in de lucht.”

De vrijgelatene deelde nu mede, dat de Nabateër een man was op wien men staat kon maken, veel geschikter om op zulke onderzoekingstochten uit te gaan dan hijzelf, want deze verstond behalve zijne eigene taal ook Egyptisch, Grieksch en Arameesch; desniettemin was het ook hem niet mogelijk geweest te Tor, waar monniken uit het klooster op den Sinaï zich hadden neergezet, iets naders omtrent den kluizenaar Paulus te vernemen. Later had hij echter op den zeetocht naar Kolzoum van monniken vernomen, dat er nog een tweede Sinaï was. Het klooster dáar – en nu zette Perpetua het verhaal voort, dat den stotteraar het zweet op het voorhoofd deed parelen – dat klooster in de oase aan den voet van den spitsen, hemelhoogen berg was

wegens de ketterij der monniken gesloten geworden, doch in de kloven van dat berggevaarte huisden nog altijd vele kluizenaars in een klein coenobium⁵, in lauren⁶ en in enkele rotsholen, en Paulus kon wellicht tot dezen behooren. Men was wel op den goeden weg en zij en Hiram waren reeds besloten in deze richting verder te onderzoeken, maar de voormalige krijgsman was toch waarschijnlijk een vreemde, en zij beiden huiverden bij de gedachte haar bloot te stellen aan zulk eene smartelijke ontgoocheling.

Doch hier nam Paula het woord en zeide met blijde opgewektheid: »En waarom zal mij ook niet eens wat anders ten deel vallen dan teleurstelling?.. Wat geeft u den moed om mij de hoop te ontnemen, waarmede dit arme hart zich voedt? Maar ik laat mij die hoop niet ontrooven. Uw Paulus aan den voet van den Sinaï is de verlorene, ik heb er een voorgevoel van. Als de laatste paarden niet reeds verkocht waren, dan moest de Nabateër... Maar wacht, zoo... Wanneer kunt gij vertrekken, Hiram?»

»Voor over veer – veertien dagen in ge – geen geval,» antwoordde deze. »Ik – ik ben nu eenmaal in dienst van den stad – stadhouders en o – overmorgen zal in Ni – i – kou – juist – de groote pa – paardenma – markt zijn. Voor den jongen hee – heer zijn daar nieuwe he – engsten te koop, en onze veu – lens brrr...»

»Ik zal er morgen bij oom op aandringen, dat hij u vrij laat,» zeide Paula. »Ja, ik werp mij aan zijne voeten...»

⁵ Klooster.

⁶ Weinig samenhangende rijen van op zichzelf staande kluizenaarswoningen.

»Hij zal hem niet loslaten,» viel de voedster haar in de rede.
»De huismeester Sebek heeft hem vóór de audiëntie uit mijn naam alles gezegd en getracht om Hiram vrij te krijgen.»

»En wat was het bescheid?»

»Vrouw Neforis noemde de tijding een nieuw dwaallicht en de meester stemde met haar in. Uw oom verbood Sebek daarna iets aan u te verklappen en liet mij weten, dat hij na de paardenmarkt Hiram misschien naar den Sinaï zou zenden. Heb dus geduld, mijn hartje! Wat beteekenen veertien dagen, op zijn langst drie weken, en dan...

»Maar zoolang kan ik het niet uithouden!» riep Paula. »De Nabateër, zegt gij, is hier, en bereid om te gaan?»

»Ja, meesteres!»

»Zoo nemen wij hem in dienst,» zeide Paula vastbesloten.

De voedster, die de zaak blijkbaar reeds ernstig met haar landsman overlegd had, schudde treurig het hoofd en zeide: »Hij is ons te duur!» Vervolgens verklaarde zij, dat de man die zoo veel talen kende, reeds uitgenoodigd was eene karavaan naar Ktesiphon te geleiden. Dat gaf hem brood voor een geheel jaar. Hij was niet ongenegen de onderhandelingen met den koopman Hanno af te breken en geheel Petreïsch Arabië voor haar te doorzoeken, maar op voorwaarde dat hij tweeduizend drachmen ontving.

»Tweeduizend drachmen?» herhaalde Paula, terwijl zij blozende en terneergeslagen voor zich keek. Maar spoedig was zij zichzelf weer meester, zij hief het hoofd op en zeide

verstoord: »Hoe, durven zij mij onthouden, wat mij toekomt? Weigert mijn oom mij, wat ik vorderen mag en moet, dan gebeure wat ik niet vermijden kan en mij om zijnentwil leed genoeg doen zal; dan geef ik mijne zaak in handen van de rechters.»

»Van de rechters?» herhaalde de voedster lachende. »Om te klagen hebt gij een kurros⁷ noodig, en uw oom is de uwe. Voorts eer zij een oordeel vellen, kan de bode reeds uit het verafgelegen Ktesiphon terug zijn.»

De voedster smeekte haar nu nog eens om zich tot na den afloop der paardenmarkt stil te houden; maar zij staarde als verslagen naar den grond. Opeens verschrikte Perpetua en ook Hiram deed eene schrede achterwaarts, want onverwacht riep zij luide en jubelend uit: »Vader in den hemel, ik heb gevonden wat wij noodig hebben!»

»Hoe, mijn kind, wat?» vraagde de voedster met de hand op het hart.

Paula gaf haar geen uitsluitel, maar wendde zich haastig tot den Syriër zeggende: »Is de eerste binnenhof weer vrij? Zijn de lieden uit elkander gegaan?»

Het antwoord luidde bevestigend. De vrije dienstknechten waren met Hiram tegelijk opgebroken. De heeren gingen nog wel zoo spoedig niet uiteen, maar hen kon men gemakkelijk voorbijkomen.

»Nu goed,» sprak het meisje. »Gij, Hiram, gaat mij voor en

⁷ Voogd.

wacht op mij bij het dienstpoortje. Ik haal van mijne kamer iets wat de vordering van den Nabateër wel tienvoudig kan dekken. – Zie mij niet zoo angstig aan, Betta! Hij krijgt de groote smaragd uit het halssieraad mijner moeder.”

De voedster sloeg de handen ineen en riep op droevigen, waarschuwendenden toon: »Kind, kind, dit heerlijke stuk, dit erfgoed der familie, deze steen, die afkomstig is van den heiligen keizer Theodosius, wilt gij dezen verkoopen, neen wegsmijten, niet om uw vader te redden maar – ja, mijn kind, zoo is het! – maar alleen omdat gij geen geduld hebt om twee ellendige weken te wachten?”

»Dat is hard, dat is onbillijk geoordeeld, Betta!” hernam het meisje op verwijtenden toon. »Het is om een maand te doen, en hoe alles hier van den bode afhangt, weten wij allen. Hebt gij vergeten hoe Hiram de geschiktheid juist van dezen man op den voorgrond stelde? En moet ik, die zooveel jonger ben, u dan herinneren aan de onzekerheid van een’s menschen leven? Eén oogenblik beslist over leven en dood, en mijn vader is een oud man, die reeds vóór de belegering met vele litteekens bedekt was. Het kan hier gelden hem al of niet weer te zien.”

»Ja, ja,” antwoordde de oude vrouw op zachten toon, »misschien hebt gij gelijk, en als ik...”

Maar Paula sloot haar den mond met een kus en beval daarop den Syriër den steen van haar in ontvangst te nemen en morgenochtend zeer vroeg aan den jood Gamaliël, een rijk en redelijk man, te verkoopen, maar niet onder twaalfduizend

drachmen. Als de goudsmid niet zooveel ineens betalen kon, mocht Hiram zich voor het oogenblik met de tweeduizend drachmen voor den bode tevreden stellen, om de rest later te ontvangen.

De Syriër ging haar voor, en toen zij na een lang afscheid van de voedster het vriendelijke vertrek verliet, had Hiram reeds aan haar eerste bevel voldaan, door haar aan het dienstpoortje te wachten.

ACHTSTE HOOFDSTUK

Zooals Hiram wel vermoedde, zaten de hoogere beambten nog altijd met hunne vrienden bijeen, en ook de gids en de voornaamste begeleiders van den koopman Haschim. Rustem de Masdakiet, alsmede diens secretaris en tolk, hadden zich bij dit gezelschap aangesloten. De hier verzamelden waren, uitgenomen de joodsche goudsmid Gamaliël en de lieden uit het gevolg van den Arabier, allen christenen, en niet zonder eenigen tegenzin hadden dezen de muzelmannen – de jood was sedert jaren een welkom medelid van hun avondgezelschap – in hun kring opgenomen. Toch had men het gedaan, en zelfs met zekeren ijver, omdat de heer bevolen had hen goed te ontvangen en men met grond verwachten kon dat zij, die van zooverre waren gekomen, veel nieuws te vertellen hadden. Daarin had men zich echter bedrogen, want de tolk was zeer gesloten en de Masdakiet sprak het Egyptisch in het geheel niet en het Grieksch maar zeer slecht. Nadat men bij herhaling vruchteloos gepoogd had hen aan het spreken te krijgen, sloeg men verder geen acht meer op hen en liet men den secretaris van Orion aan het woord.

Deze man had reeds gisteren veel nieuws van het keizerlijk hof verteld, dat allen boeide; doch heden praatte hij uitvoeriger over de schitterende levenswijze van zijn jongen meester in Konstantinopel, wien hij derwaarts vergezelde. Hij beschreef de drie overwinningen, die hij met zijne eigene paarden in de

renbaan had behaald; schilderde met levendige kleuren hoe deze zich bij een volksoptocht, gevolgd door slechts vijf vrienden, te midden van honderden verwoede opstandelingen, een weg had gebaan uit het paleis naar de Sophia-kerk, en roemde verder de veroveringen die Orion had gemaakt bij de schoone vrouwen van de hoofdstad. »De koningin van allen,» zeide hij met bijzondere zelfvoldoening, »was Heliadora, geene fluitspeelster of een meisje van dat slag, neen, eene rijke, voorname, deugdzaame patricische vrouw, de weduwe van Flavianus, een neef van den senator Justinus, die aan de keizerlijke familie verwant is. Geheel Konstantinopel sloeg begeerig het oog op deze partij; zelfs de groote Gratianus had haar voor zich trachten te winnen, maar natuurlijk te vergeefs. In geheel Egypte, zelfs in Alexandrië is er geen paleis gelijk het hare. Dit stadhouderslijk verblijf – want de grootte doet er niet toe – is daarbij vergeleken maar eene boerenwoning, eene armzalige schuur. Bij eene volgende gelegenheid vertel ik u eens hoe het er uitziet in dit weelderig kabinetje. Dag en nacht stonden er slaven en vrijgelatenen voor de deur, die bloemen en vruchten, buitengewone geschenken en roerende gedichten op welriekende, rooskleurige zijde moesten overbrengen; doch hare gunst was niet te koopen, tot Orion haar leerde kennen. Gij zult het niet willen gelooven, maar sedert zij hem voor de eerste maal in de villa van Justinus ontmoet had, was zij haar hart kwijt. Zij was er geweest, hoor, zij was weg, zij was de zijne, zoo goed als die ring hier aan mijn vinger de mijne is!»

De ijdele man wees bij deze woorden zijne toehoorders op den gouden met een waarlijk kostbaren steen versierden ring, dien hij aan de mildheid van zijn jongen meester te danken had, en vervolgde in geestdrift: »Van nu aan zweefden de namen Orion en Heliadora op aller lippen, en hoe vaak heb ik de menschen niet in verrukking gezien over de schoonheid van dit goddelijk paar! In den circus, in het theater, bij spelevaarten op den Bosphorus, overal zag men ze samen, en in die akelige, bloedige dagen der snelle troonsverwisselingen leefden zij met elkander als in een paradijs. Vaak haalde hij haar in zijnen, zij hem in haren wagen af.»

»Houdt zulk een wijf ook paarden?» vroeg de opperstalmeester op een toon van minachting.

»Wijf?» riep de secretaris. »Eene aanzienlijke dame! Alleen glanzende bruine paarden houdt zij, groote van Armenisch ras en kleine, vlugge dieren van het eiland Sardinië, die in een vierspan als opgejaagde vossen met den wagen daarheen jagen. Altijd droegen hare paarden rosetten en fladderende linten aan de gouden hoofdstellen, en ik verzeker u, haar voerman wist ze te mennen. – De geheele wereld dacht, onze meester en die schoone weduwe zullen een echtpaar worden, en dat er niets van gekomen is, ging die arme Heliadora – zij ziet er uit als eene heilige en is zacht als een katje – bitter aan het hart; want ik was bij het afscheid tegenwoordig, en het was om diep medelijden te krijgen, zooveel tranen als zij stortte. Maar zij kon niet boos zijn op haar afgod, dat weeke, teedere poesje; zij gaf hem tot aandenken dat

zijdharig hondje, dat gij gezien hebt. Ik geef er u mijn woord op dat het een liefdepand was, want aan dat kleine beest hing haar hart als aan een eigen kind. Doch het afscheid is ook hem zwaar gevallen, zoo zwaar – maar ik ben geheimsecretaris, en het zou mij niet passen uit de school te klappen. Bij het laatste vaarwel drukte hij dat hondje aan het hart, en beloofde daarbij, dat hij haar wederkeerig een aandenken zou zenden, dat haar bewijzen zou op hoe hoogen prijs hij hare liefde stelde. Dat dit geen aalmoes zijn zal, daarop kan ieder die mijn meester kent wel een duren eed zweren. – Zeg eens, Gamaliël, is hij misschien reeds bij u geweest?”

De aangesprokene, dezelfde wien Hiram Paula's smaragd te koop moest aanbieden, was een rijk Alexandrijn, vroolijk van aard. Zoodra hij na den inval der Saracenen begrepen had, dat het niet geraden was in Alexandrië te blijven, terwijl ook het grootste deel zijner geloofsgenooten de havenstad ontvluchtte, had hij zich naar Memphis begeven, omdat hij daar op de bescherming van zijn machtigen begunstiger, den Mukaukas Georg, mocht rekenen. Hij schudde op die vraag ontkennend den grijzen kroeskop en blies een oogenblik later den secretaris in het oor: »Wij hebben wat hij noodig heeft. Als ge mij de koe brengt, krijgt gij het kalf, en zelfs een met twaalf pooten. – Tevreden?”

»Twaalf percent van de winst? Dat 's dus afgesproken!» antwoordde de secretaris even zacht en met een sluw lachje, ten teken dat hij Gamaliël begreep, en toen een boekhouder hem wat later vroeg, waarom Orion de schoone geliefde, die

toch ook een aanzienlijken naam droeg, niet als schoondochter mede naar huis had gebracht, antwoordde hij dat zij eene Griekin en natuurlijk de Melchietische geloofsbelijdenis toegedaan was. Die reden was afdoende voor de aanwezigen, en toen nu eenmaal het gesprek op het geloof was gekomen, ontspoon zich, gelijk gewoonlijk op zulke gezellige avonden, een dispuut over dogmatische vragen. Daarbij waagde een kanselarijbeambte de meening uit te spreken, dat, wanneer het hier niet de zoon van den Mukaukas, bij wien van zoo iets geen sprake kon zijn, maar een eenvoudig Jacobietisch burger en zijne Melchietische geliefde gold, er toch wellicht een middenweg te vinden was geweest. Beiden hadden dan maar moeten besluiten, ofschoon hij voor zoo iets zou bedanken, de Monotheetische leer aan te nemen, waarvoor het keizerlijke hof en ook de gestorven patriarch Cyrus van Alexandrië warm hadden gestreden, welke leer rustte op het geloof, dat Christus wel twee naturen had, maar dat in beiden maar éene gemeenschappelijke wil woonde. Dit geloof splitste wel-is-waar de natuur van den Heiland, maar handhaafde toch de eenheid in een bepaald opzicht, waarop het toch voornamelijk aankwam. Zulk een kettersch voorstel werd natuurlijk door de hier verzamelde Jacobieten luide afgekeurd. Het verschil van meening kwam al duidelijker en scherper uit, en weldra werd uit de vreedzame gedachtenwisseling een onstuimige twist geboren, die met handtastelijkheden dreigde te eindigen.

Reeds onder het begin van dit gesprek was het Paula gelukt om onopgemerkt den hof over te steken. Zij wenkte Hiram zwijgend

haar te volgen; deze trok behoedzaam zijne schoenen uit, die hij onder de steile trap voor het dienstpersoneel schoof, en stond eenige oogenblikken later in het vertrek van de jonkvrouw. Zij deed haastig hare kist open, nam daaruit het kostbaar met paarlen bezet halssieraad en gaf dit den Syriër, met het verzoek om den grooten smaragd, die in het midden hing, uit de gouden kas te lichten. De stevige handen van den vrijgelatene verrichtten dezen arbeid spoedig en gemakkelijk met behulp van een mes, en, terwijl hij den steen – die grooter was dan een walnoot en nu, uit het half geopende gouden omhulsel genomen waarin hij aan den keten had gehangen, vrij fonkelde en stralen schoot – in de hand woog, herhaalde Paula nog eens alles omtrent den verkoop, wat zij hem in tegenwoordigheid van de voedster gezegd had.

Zoodra de trouwe man zijne lieve meesteres verlaten had, maakte zij het zachte, maar toch dikke en lange haar los, en glimlachte daarbij vol blijde hoop; doch zij was nog niet begonnen zich te ontkleeden, toen er zacht werd aangeklopt. Zij verschrikte, snelde naar de deur, grendelde deze toe en vraagde, op het ergste voorbereid: »Wie is daar?»

»Hiram,» luidde het zacht gefluisterde antwoord, en nadat zij de deur weder geopend had, vernam zij, dat de huispoort inmiddels gesloten was, en dat hij geen anderen weg kon vinden in het groote huis, waarin hij zelden iets te doen had.

Wat nu te beginnen? De Syriër kon niet wachten tot de poort weder geopend werd, want hij moest morgen vroeg zijn last volvoeren, en betrapte men hem en hield men hem maar een

halven dag vast, dan nam de Nabateër den anderen dienst aan.

Spoedig was een besluit genomen; zij bond het haar weder op, sloeg een doek om haar hoofd en zeide: »Kom mede; de maan schijnt nog altijd, het zou gevaarlijk zijn eene lamp te gebruiken. Ik ga vooruit en gij moet vlak achter mij blijven. Als er niemand meer in de keuken is, kunnen wij ongezien in het viridarium⁸ komen. Indien de beambten in den hof nog bijeen zijn, dan staat de groote hofdeur open, want velen hunner wonen toch in huis. In elk geval moet gij door de voorhal. Uit het viridarium kan men den weg daarheen wel niet missen. Maar wacht! vóór het tablinum⁹ ligt de groote Beki, de booze hond van Hermonthis. Hij kent u niet, want hij komt nooit buiten's huis, maar mij volgt hij. Wanneer ik de hand omhoog hef, blijft gij wat achter. In tegenwoordigheid zijner meesters is hij rustig en onbekenden doet hij niets wanneer wij er bij zijn. Geen woord worde van nu aan gewisseld. Worden wij ontdekt, dan kom ik voor de waarheid uit, vindt men u alleen, dan kunt gij zeggen... dan zegt gij, dat gij op Orion hebt gewacht, om heel vroeg met hem te spreken over de paardenmarkt in Nikou.»

»Er we – werd me dezen middag nog een – een he – hengst aangeboden.»

»Goed zoo; ge zijt dus in de voorhal gebleven, om met den heer te spreken, vóór hij zou uitgaan. Over enkele uren zal het reeds gaan schemeren. Maak nu ook voort.»

⁸ Een binnen het gebouw besloten tuin.

⁹ Vertrek ter bewaring van boeken en kostbaarheden.

Haastig en met zekeren tred daalde Paula de trap af. Bij de onderste trap nam Hiram zijne schoenen weder op en hield ze in de hand, om geen tijd te verliezen, terwijl hij zijne meesteres op den voet volgde. Zwijgend ging zij voort, tot zij in de tastbare duisternis aan de keuken kwamen. Hier keerde zij zich om en fluisterde den Syriër toe: »Is hier iemand, dan zeg ik dat ik gekomen ben om water te halen; is er niemand, dan kuch ik even en volgt ge mij. De deur blijft in elk geval open, zoodat ge hooren kunt wat er gebeurt. Als ik moet omkeeren, dan loopt ge mij haastig vooruit langs den weg dien wij gekomen zijn. In dat geval begeef ik mij naar mijne kamer en wacht gij daarvoor tot het dag wordt en men de dienstpoort weder opent. Als men u mocht vinden, laat dan aan mij over van uwe aanwezigheid de verklaring te geven. Ga nu wat meer achteruit en verberg u daar in dien hoek.»

Dadelijk hierop opende zij met zachte hand de deur van de keuken. Daar deze met geen dak gedekt was, werd de ruimte door het licht der ondergaande maan en den glans der sterren beschenen. Zij bleek geheel ledig te zijn; er lag alleen eene kat op de bank bij den grooten haard en eenige vledermuizen fladderden met onhoorbaren vleugelslag in de groote ruimte heen en weer. Onder het braadspit gloeiden nog, als de oogen van loerende roofdieren, de glimmende kolen in de asch.

Paula kuchte zacht en zoodra zij Hiram's schreden achter haar hoorde, zette zij met een van angst kloppend hart hare wandeling voort. Eerst ging zij eenige trappen op, dan door een

donkeren gang, waarin de vledermuizen vlak langs haar hoofd scheerden, eindelijk moest de breedte van boven opene eetzaal dwars worden overgestoken. Deze kwam uit in het viridarium, een vierkanten open hof, die langs de kanten geplaveid was, terwijl de middenruimte door sierplanten en een fontein werd ingenomen. Aan beide zijden verhief zich een vleugel van het stadhouderslijk paleis. Het was stil en verkwikkend in deze afgeslotene ruimte, overwelfd door den donkerblauwen hemel, die bezaaid was met millioenen sterren. De maan naderde reeds den bovenrand van de gegroefde lijst, die het dak van het gebouw kroonde. De groote bladplanten in het midden van het viridarium wierpen wonderbare, spookachtige schaduwen over de vochtige graszoden; het water van de fontein plaste luider dan overdag, doch het eentonig geluid, dat nu en dan door korte ongelijkmatige pauzen werd afgebroken, had iets geruststellends. Het marmer der zuilen glinsterde als heldere sneeuw, en dunne dampwolkjes, die van de vochtige zoden opstegen, dwaalden, door den zachten nachtwind bewogen, als geesten in lange golvende sleepgewaden in allerlei bochten zacht en statig heen en weer. Nachtvinders wiegden zich rondom en boven de plantengroepen op en neer, en de geheele stille, verkwikkende ruimte was vervuld door den zoeten geur van de lotusbloemen in het marmeren bekken van de fontein, en van de bloesems der weelderige struikgewassen en der saprijke tropische planten die haar omgaven. Op een anderen tijd zou het een lust zijn geweest hier te toeven, rond te zien en zich over te geven aan de stille betoovering van den nacht, doch

de ziel van Paula was thans voor dit heerlijk genot gesloten. De diepe stilte die haar omgaf deed het opgewonden twistgesprek in den hof, dat in afgebroken toongolven zijn weg hierheen vond, te bedenkelijker klinken, en met bange zorg merkte zij op dat hier niet alles in orde was, want vóór het tablinum, dat steeds door den hond of door een wachter bewaakt werd, kon haar scherpziend oog noch dier noch mensch bespeuren. En – neen, zij bedroog zich niet – de met brons beslagene deur ervan was open, en het maanlicht glinsterde tegen het blanke metaal van den eenen half aanstaanden vleugel.

Zij bleef staan en Hiram achter haar deed desgelijks. Beiden luisterden met zulk eene inspanning, dat de aderen hun op het voorhoofd zwollen, want uit het tablinum, dat zij met een dertig schreden bereiken konden, lieten zich enkele, niet goed te onderkennen, zachte geluiden vernemen, die geheel overstemd werden door den wilden strijd daarbuiten.

Er verliepen eenige lange, bange oogenblikken, tot de vleugel die aanstond, opeens werd geopend, en een man daaruit te voorschijn kwam. Het was Paula of haar het bloed in de aderen stolde, maar haar oog hield niet op scherp te turen, en toen zij duidelijk gezien had en vast overtuigd was, dat hij die den drempel van het tablinum overschreed Orion was en geen ander, vloog de groote ruige hond van Hermonthis haar voorbij, stak zijn neus in de lucht en schoot daarna onder woest geblaf op de beide wachtenden toe. Bevende en met de tanden op elkaar geklemd, maar altijd toch volkomen meesteres

van zichzelf, liet zij hem komen, riep Beki bij zijn naam op zachten, liefkoozenden toon, en pakte, toen hij haar herkende en ophield te blaffen, het beest bij zijn harigen kop, om het achter de ooren te krauwen, dat het zoo gaarne had. Zij zelve en die haar vergezelde stonden achter een pilaar in de donkere schaduw. Orion werd hen dus niet gewaar, ook had het geblaf Paula's liefkoozend geroep overstemd. Toen de hond zweeg en kwispelstaartend bij haar bleef staan, floot hij hem en het waakzame gehoorzame dier ijldde zijn meester vroolijk te ontmoet. »Ouwe, domme kattenjager!» riep hij het beest toe en duwde het daarna weder spelende van zich af. Daarop sloot hij de deur dicht en begaf zich naar de gebouwen, die op den hof uitkwamen.

»Om in zijne woning te komen moet hij langs dezen weg terugkeeren,» zeide Paula tot haren geleider, terwijl zij weder vrij adem haalde. »Laten wij hier wachten. Maar nu ook geen oogenblik verloren! Vooruit tot aan de deur van het tablinum! De hond herkent mij nu van verre en zal niet dadelijk weder aanslaan.»

Hierop liepen beiden haastig verder, en toen zij gekomen waren bij de deur, die achter breede posten in de donkere schaduw lag, vroeg Paula haren geleider: »Hebt gij den man die hieruit kwam herkend?»

»Onze heer Orion,» luidde het antwoord. »Hij ke – keerde terug uit de sta – ad, toen ik u voor – voorging.»

»Zoo?» vroeg zij schijnbaar onverschillig, staarde in den tuin, terwijl zij tegen het koele metalen beslag van de deur stond

gedrongen, en begreep dat zij nu terug kon keeren. Maar ter rechter tijd dacht zij aan den hond. In elk geval moest zij den vrijgelatene den eenvoudigen weg beschrijven, dien hij van hier had in te slaan. Doch zoover kwam zij niet, want uit de ruimte die de voorhal van het viridarium scheidde hoorde men eerst de schelle stem eener vrouw en daarna de zwaardere van een man, en nauwelijks hadden beiden eenige woorden gewisseld of het woedend geblaf van den hond overstemde alles, en terstond daarop trof haar luisterend oor eerst het gillen en schreeuwen uit den mond eener vrouw en daarna een gedruisch als van een zwaar vallend voorwerp.

Wat was daar gebeurd? Het moest iets vreeselijks, iets afgrijselijks zijn, daar viel niet aan te twifelen. Het vermoeden van Paula werd weldra bevestigd, want door de deur aan de zijde van de plaats waar de schrikkelijke gebeurtenis moest voorgevallen zijn, stormde Orion naar buiten en vloog met den hond achter zich over de graszoden van het viridarium, die als een heiligdom met zooveel zorg werden in orde gehouden, en ijelde naar den vleugel van het huis aan de Nijlzijde, waar zich zijne woning en die der familie bevond.

»Nu is het tijd,» sprak Paula, en ging den Syriër snel voor.

Ademloos doorliep zij met haastigen tred de eerste ruimte en overschreed den drempel van het niet overdekte voorhuis, maar zij was nog niet in het midden gekomen, toen zij een schreeuw gaf, want voor haar lag in het schijnsel der maan een roerloos lichaam lang uitgestrekt op den harden marmeren vloer.

»Vlucht, Hiram, vlucht!» riep zij den vrijgelatene toe. »De deur staat maar aan, is open, ik zie het!»

Dit zeggende knielde zij bij de levenlooze neder, hief haar hoofd op, en zag – in het schoone, doodsbleeke gelaat van de waanzinnige Perzische slavin! Zij voelde hoe het bloed, dat door het zware, blonde haar van de ongelukkige heendrong, hare eigene hand bevochtigde, en eene rilling voer haar door de leden. Maar zij overwon alle gevoel van ontzetting en afkeer, en toen zij ook op den gescheurden peplos donkere vlekken bemerkte, trok zij dit kleed weg en zag in de schoone blanke borst van de ongelukkige de gapende wonden, die de gruwzame tanden van den woedenden hond in het teere vleesch hadden gebeten.

Paula's gemoed werd overmand door toorn, zoowel als door smart en medelijden. Hij, wien zij gisteren nog gehouden had voor een toonbeeld van mannelijke deugd, Orion, droeg de schuld van deze gruweldaad! Hij, van wiens stouten moed, die zichzelf niet verschoonde, zij zooveel had vernomen, hij was gevluht als een lafaard, hij had het offer in den steek gelaten, dat hij tweemaal ten gronde had gericht. Doch er was hier wat anders te doen dan te klagen, zich boos te maken, zich af te vragen, hoe in de ziel van denzelfden mensch naast zooveel edels en schoons, zooveel wreedheid en boosaardigheid kon wonen. Hier moest raad geschapt worden, zij moest trachten te redden, want Mandanes boezem bewoog zich nog zacht onder hare bevende vingers.

De vrijgelatene had een te goed hart, dan dat hij Paula en

de verwonde dadelijk zou hebben kunnen verlaten. Hij wierp de schoenen, die hij nog altijd in de hand had, op den grond, tilde de bewusteloze op en zette haar tegen een der zuilen van de gaanderij, die dezen voorhof omgaf. Eerst op herhaald bevel zijner meesteres ijldde hij naar buiten.

Paula keek hem na en zoodra zij de zware deur van het atrium hoorde dichtvallen, riep zij, zonder acht te geven op haar eigen bedenkelijken toestand, met zulk eene luide en gillende stem om hulp, dat het bij de nachtelijke stilte in alle richtingen van het huis weerklonk, zoodat weldra van hier en daar een slaaf, eene dienstmaagd, een beambte, een kok, een wachter kwamen toeschieten.

Het eerst van allen verscheen Orion, en wel zoo snel, dat hij zich op haar geroep reeds op weg moest hebben bevonden. Het lichte nachtgewaad dat hij droeg moest, dacht zij, den schandelijken belager zeker het aanzien geven, als had hij juist zijn bed verlaten. Was hij het werkelijk? Was deze man met die hoogroode kleur, met die starende oogen, dat verwarde haar, die heesche stem dezelfde lieveling der fortuin, wiens blijmoedig gelaat, wiens edele houding, wiens zonnige blik, wiens hartroerend gezang haar gemoed hadden betooverd? Wat beefden zijne handen, toen hij haar en de verwonde naderde, hoe gemaakt en verlegen klonk zijne vraag wat hier gebeurd was, en hoe schuw keek hij haar aan, toen hij verlangde te weten wat haar op dit late uur naar het voorhuis voerde. Zij bleef hem het antwoord schuldig. Toen echter spoedig daarop zijne

moeder verscheen en op scherpen toon dezelfde vraag tot haar richtte, antwoordde zij, die nog nooit een leugen op de lippen had genomen, haastig en op stelligen toon: »Ik kon niet slapen. Het geblaf van den hond en de jammerkreten drongen mij naar beneden te gaan.»

»Dat noem ik zijne ooren te spitsen!» zeide Neforis, ongeloovig de schouders ophalende. »In elk geval zou ik u raden in het vervolg bij dergelijke aanleidingen wat minder spoedig bij de hand te zijn. Sedert wanneer vertrouwt een meisje, als er moord wordt geroepen, op hare eigene kracht?»

»Gij hadt u ten minste wel mogen wapenen, schoone heldendochter!» voegde Orion erbij. Maar hij had die woorden nauwelijks geuit of hij gevoelde bitter berouw, want met welk een blik zag Paula hem aan! Het ergerde haar zich door hem, juist door hem en op dit oogenblik – het was voor de eerste maal – spottend, ja sarcastisch te hooren toespreken en op zulk eene wijze aan haren vader herinnerd te worden. Trotsch en op bijtenden toon gaf zij ten antwoord: »Het dragen van wapenen laat ik over aan krijgslieden en moordenaars!»

»Aan krijgslieden en moordenaars,” herhaalde Orion, die deed alsof hij den zin dezer woorden niet verstond, met een gedwongen lach. Doch hij vervolgde op bitteren toon, begrijpende dat hij zich verweren moest: »Waarlijk, dat klinkt als kwam het uit den mond van een teergevoelig meisje! Maar ik bid u wat nader bij te komen en u gerust te stellen. Deze treurige wond hier aan den schouder van het arme ongelukkige

schepseltje, dat mij, verzeker ik u, meer ter harte gaat dan u, heeft een viervoetige moordenaar haar toegebracht, die zijne wapenen van de natuur heeft. Ja, zoo is 't gebeurd! De ruige Beki houdt de wacht voor het tablinum. Hoe het arme schepsel hier gekomen is, weet ik niet, maar in elk geval heeft het beest haar geroken en toen aangevallen.”

»Of ook niet,» zeide opeens vrouw Neforis, terwijl zij een paar mansschoenen opnam, die naast de gewonde op den grond lagen.

Orion werd doodsbleek, nam zijne moeder het gevondene snel uit de handen, en zou die schoenen het liefst door het open dak weggeslingerd hebben. Hoe kwamen ze hier? Wien behoorden ze toe? Wie was dezen avond hier geweest? Voor hij zich naar het tablinum begaf, had hij de deur van het atrium gesloten, en later was hij teruggekeerd om haar voor de lieden die daar buiten waren te openen. Eerst na dit gedaan te hebben was hij door de waanzinnige overvallen, die hem reeds bij zijn eersten gang door het atrium moest hebben opgewacht, maar toen misschien niet den moed had gehad hem in den weg te treden. Toen zij daarna hem op het lijf was gevallen, had de hond haar op den grond gesleurd, eer hij het verhinderen kon. Ja, hij zou haar zeker dadelijk bijgesprongen en geholpen hebben, wanneer hij daardoor niet zijn binnendringen in het tablinum verraden had. Hij had tegenwoordigheid van geest genoeg gehad om naar zijne kamer te ijlen, zijn nachtgewaad aan te schieten en naar de plaats des onheils terug te keeren. Toen Paula begon te roepen, was hij reeds op weg naar de gewonde, en met welk een gevoel!

Zoo verward, zoo ontsteld, zoo diep ontevreden met zichzelf had hij zich nog nooit gevoeld, en heden, tegenover Paula, was het hem voor de eerste maal gebeurd, dat hij een medemensch niet in de oogen kon zien. En dan deze schoenen! De eigenaar ervan moest de waanzinnige begeleid hebben, en had deze hem het tablinum zien binnengaan en verried hij wat hij, Orion, daar gedaan had, hoe zou hij dan zijne ouders weder onder de oogen durven komen? Hij had niet anders in den zin gehad dan eene grap, en nu was het zoo bitteren ernst geworden! Doch het kostte wat het wilde, hij moest voorkomen dat zijn nachtelijke gang ontdekt werd. Liever opnieuw onrecht, zelfs het zwaarste, gepleegd, dan zijne eer te laten aantasten. – Maar wien behoorden dan toch die schoenen? Opeens hield hij ze in de hoogte en riep met luider stem tot de lieden, die waren toegesneld: »Behooren deze zoolen ook aan een van ulieden, aan den deurwachter misschien?»

Toen allen zwegen en de portier zijne vraag ontkennend beantwoordde, bleef hij nadenkend staan en ging voort met trotschen blik en op luchthartigen toon: »Dus heeft een inbreker, die hier overvallen is, ze laten staan. Ons huisstempel staat op het leder, ze zijn in onze werkplaats gemaakt, en zij rieken, – overtuig er u maar van, Sebek! – ze rieken naar den stal. Neem ze mede, man, morgen vroeg zullen we onderzoeken wie ons dit verdacht geschenk in het atrium heeft neergelegd. Gij zijt het eerst hier ter plaatse geweest, schoone Paula. Hebt gij geen man hier opgemerkt?»

»Ja,» antwoordde zij, terwijl zij hem vijandig en uitdagend aanzag.

»En waar is hij heen gegaan?»

»Als een vluchtende lafaard liep hij dwars door het viridarium, en om haastiger weg te komen zelfs over de fraaie graszoden, en verdween daarginds in de woonvertrekken.»

Orion beet zich bij deze woorden op de lippen en voelde een bitteren haat bij zich opkomen tegen dit raadsel in vrouwengestalte, in welks hand het scheen te liggen hem te vernietigen, welks oogen vlamden van nijd en den wil verrieden om hem te wonden. Wat voerde zij tegen hem in het schild? Hoe kon een mensch op aarde het wagen hem, die door groot en klein verwend was, zóo aan te zien? Want in hare blikken lag niet enkel weerzin, maar zelfs verachting. Wie ter wereld had het recht hem iets te verwijten, dat grond kon geven tot zulk een gevoel? Nooit, neen nooit was hij zoo vijandig bejegend en allerminst van de zijde van een meisje. Hij zou dat hooghartige, ongevoelige, onrechtvaardige schepsel, dat hem zulk eene onverdiende vernedering aandeed, nadat hij getoond had hoe zijn hart voor haar klopte; dat hem, den man die tallooze malen zijn moed had bewezen, thans dwong het te vreezen – hij zou het hebben willen verpletteren, en hij moest zich geweld aandoen om niet te vergeten dat zij eene vrouw was. – Wat had dit alles toch te beteekenen? Welk een demon dreef hier zijn duivelsch spel? Wat was er sedert een half uur in hem zoo veranderd, dat zijn geheele karakter hem als omgekeerd

voorkwam, en men hem zóo durfde bejegenen?

Zijne moeder bemerkte dadelijk hoe de gelaatstrekken van haren lieveling veranderden, toen Paula verzekerde dat een man zich haastig begeven had naar de woonvertrekken. Zij verklaarde die woorden op hare wijze en riep ernstig bezorgd: »Een inbreker is den Nijlvleugel van het huis binnengedrongen, de kamer misschien waar uw vader slaapt? Barmhartige God, als hier eens weder een verraderlijk plan was gesmeed! Spoedig, Sebek, snel! Met gewapenden naar den rivierkant! Het geheele huis moet van boven tot beneden doorzocht worden! Misschien pakt ge den booswicht, die het grasperk heeft vertreden. Ge moet hem – hij mag niet ontkomen!»

De huismeester vloog weg, doch Paula beval den hovenier, die ook was toegeschoten, met kloppend hart, terwijl hare blikken wederom de oogen van den jongeling zochten, het voetspoor van den vluchteling, dat nog merkbaar moest zijn in de natte zoden, met den gevonden schoen te vergelijken.

Wederom kromp Orion van schrik ineen, en terwijl hij zich naar het viridarium begaf, zeide hij: »Dat is mijne zaak!» Toch schaamde hij zich voor zichzelf, en had hij een gevoel alsof hem de keel werd dichtgeschroefd. Hij beschouwde zich als een betrapten dief, als een bedrieger, als een ellendig wezen, en begon te begrijpen dat hij inderdaad niet meer was, die hij geweest was vóór dien noodlottigen gang naar het tablinum.

Paula zag hem na met een beklemd gemoed. Zou hij zoo diep gezonken zijn, om zijne bevinding te loochenen en te verklaren,

dat de breede zool van den vrijgelatene paste in het spoor van zijn kleinen welgebouwden voet? Zij haatte hem, maar zij smeekte toch dat hij dit ten minste niet doen mocht, en toen hij terugkwam en verlegen verklaarde, dat hij niet zeker was van zijne zaak, daar de schoen niet juist in de platgetreden sporen scheen te passen, haalde zij weder ruimer adem en begaf zij zich met den arts, die juist verschenen was, naar de gewonde.

Eer vrouw Neforis haar volgde, trok deze Orion tot zich en vroeg hem bezorgd wat hem toch scheelde, daar hij er zoo bleek en ontdaan uitzag; waarop hij bedremmeld antwoordde: »Het ongeval van het arme meisje,» en hij wees daarbij op Mandane, »gaat mij zoo aan het hart.»

»Arm, teergevoelig hart! Evenals toen ge nog een knaap waart!» hernam de moeder om hem te troosten. Zij had tranen in zijne oogen zien glinsteren, deze golden echter niet het Perzische meisje, maar iets geheimzinnigs, waarvoor hijzelf geen naam kon vinden, dat hem in deze ure ontnomen was en waarvan het verlies hem onuitsprekelijk smartte.

Doch het gesprek tusschen moeder en zoon werd weldra afgebroken, want het eerste onheil van dezen nacht werd terstond door een ander gevolgd. De trouwe Perzische aanvoerder der karavaan, Rustem, de bloeiende jonge man met zijne schoone kloeke gestalte, werd als levenloos in den voorhof gedragen. Een woedende Jacobiet had hem, toen hij met eenige spottende opmerkingen aan den geloofsstrijd deelnam, met een stuk hout eene diepe, misschien doodelijke wond toegebracht. De

arts wijdde dadelijk zijne zorgen aan den ongelukkige, en velen uit de met elkander fluisterende menigte, die zich door nieuwsgierigheid of uit begeerte om te helpen in het ruime atrium verdrongen, ijlden in allerlei richtingen, om de bevelen van den heelmeester uit te voeren.

Zoodra hij de wond van den Masdakiet onderzocht had, zeide hij barsch: »Een Egyptische slag, want hij is van achteren toegebracht. – Wat doen toch al die lieden hier? Weg, gij allen, die hier niets te maken hebt! – Allereerst hebben wij twee draagstoelen noodig. Vrouw Neforis wijze ons twee vertrekken, een voor dat arme lieve schepsel daar, en een voor dezen flinken knaap, met wien het echter spoedig gedaan zal zijn, als er geen wonder gebeurt.»

»Aan de noordzijde van het viridarium,» antwoordde Neforis, »zijn twee vertrekken ter uwer beschikking.»

»Dáar niet!» hernam de arts. »Ik heb vertrekken noodig met frissche, vrije lucht, vertrekken die op den Nijl uitzien.»

»Er zijn ook nog geschikte vertrekken op de verdieping voor de gasten, waar de nicht van mijn gemaal woont. Meermalen zijn zieken uit de familie daar verpleegd; maar zulke eenvoudige lieden – verstaat ge?»

»Nee, ik ben doof aan dat oor,» zeide de arts.

»Nu ja, ik weet het wel,» antwoordde Neforis met een lachje, »maar die vertrekken zijn werkelijk pas nieuw ingericht voor aanzienlijke gasten.»

»Voornamere dan deze doodelijke zieken zijn er moeielijk

te vinden,” haastte Philippus zich te zeggen. »Zij staan dichter bij God en den hemel dan gij, tot uw voordeel geloof ik. Heidaar mannen! Draag deze zieken naar de verdieping voor de vreemdelingen.»

NEGENDE HOOFDSTUK

»Het is niet mogelijk, werkelijk niet mogelijk!» riep Orion opeens van zijne schrijftafel opstaande. Wat hij gedaan had beschouwde hij als een ongeluk, niet als eene schuld. Hij wist toch zelf niet, hoe hij tot alles gekomen was. Ja, er waren demonen, booze, nijdige demonen, en die moesten hem tot deze zinnige daad gedreven hebben.

Gisteren avond, nadat de koop van het tapijt was gesloten, had hij op verzoek zijner moeder de weduwe Susanna naar huis gebracht. Daar had hij den broeder van haar overleden man, den rijken Chrysippus van Alexandrië, een vroolijk, levenslustig man aangetroffen, en toen het gesprek gekomen was op het tapijt en het voornemen van den Mukaukas, om het kunstwerk met al de heerlijke juweelen die het versierden aan de kerk te schenken, had die oude heer de handen in elkaar geslagen, in Orions afkeuring gedeeld en lachend uitgeroepen: »Ei wat, gij zijt de zoon, en u komt in elk geval een deel van de edelgesteenten toe! Niet waar, Katharina? Een diamantje of een opaaltje kan er toch voor het aardsch geluk van den jongen wel afvallen, wanneer de vader voor zijn hemelsch welzijn zorgt. Wees toch niet gek! De maag van de kerk is vol genoeg, en waarachtig u komt ook een hapje toe!» Bij die gelegenheid was er veel kostelijke wijn gedronken, en ten laatste had de oude heer, om wat beweging te nemen in de koele nachtlucht, Orion naar huis gebracht. Hij

liet een draagstoel volgen, die hem terug moest brengen, en langs den geheelen weg had hij den jonkman aan het verstand gebracht, dat hij zijn vader moest bewegen toch niet den geheelen schat in den muil der kerk te werpen, maar ten minste eenige steenen voor een schooner doel aan hem over te laten. Hij had daarbij braaf gelachen; Orion had Chrysippus in zijn ziel gelijk gegeven en daarbij gedacht aan Heliodora, hare liefhebberij voor groote en fraaie edelsteenen, en aan het aandenken dat hij haar nog schuldig was. Evenwel lag het voor de hand dat vader noch moeder aan de kerk één steen zouden onthouden, maar haar het geheele geschenk wilden wijden. Doch aan hem, den zoon, kwam inderdaad toch wel iets toe van dien overvloed, en een schooner geschenk als die groote smaragd liet zich niet denken. Ja, dien moest zij hebben en hoe blijde zou zij er mee zijn! Hem kwam reeds de hoofdgedachte in den zin voor de dichtregelen, waarmede hij haar dit geschenk wilde toezenden.

Hij droeg den sleutel bij zich van het tablinum, waar het tapijt lag, en toen hij bij zijne terugkomst de beambten nog rondom het vuur zag zitten, sloot hij de deur van het woonhuis af, waarbij hem eene zekere huivering overviel, die hij het laatst had gevoeld, toen hij met zijne broeders tegen het ouderlijk verbod de vruchtboomen had geplunderd. Bijna had hij zijn dwaas voornemen laten varen, en terwijl hem in het tablinum andermaal die innerlijke angst bekreep, stond hij reeds op het punt om terug te keeren, toen hij zich Chrysippus en diens aansporing weder herinnerde. Het zou eene daad van lafheid

zijn geweest thans weg te loopen. Heliodora moest den grooten smaragd hebben met zijne verzen erbij, de rest mocht zijn vader naar welgevallen weggeven. Toen hij met zijn mes in de hand bij het tapijt lag geknield, had die akelige angst van zoeven hem voor de derdemaal overvallen, en als de groote smaragd hem niet bij den eersten greep in de hand was gevallen, zou hij de baal stellig weder opgerold en het tablinum onverrichter zake verlaten hebben. Doch de booze demon had hem geholpen, hem het juweel terstond in de hand gespeeld, en gezorgd dat twee messteken voldoende waren, om het uit het weefsel te lichten. Zoodra het edelgesteente hem in de hand was gerold en hij zijne zwaarte gevoeld had, was elke bezorgdheid van hem geweken en had hij enkel met welgevallen gedacht aan het gelukken van dezen kostelijken streek, dien hij morgen natuurlijk onder het zegel der geheimhouding aan den ouden Chrysippus wilde mededeelen.

Hoe geheel anders vertoonde zich nu, bij het nuchtere daglicht, deze zijne overijlde waanzinnige daad; hoe zwaar was hij thans daarvoor gestraft en welke gevolgen kon zij nog na zich sleepen? Zijn haat tegen Paula groeide meer en meer aan; zij had zeker alles bespied en zou zich niet ontzien, dat had zij gisteren avond getoond, hem te verraden. Zij had hem openlijk den oorlog verklaard, en met fonkelende oogen deed hij de gelofte, dat hij voor haar niet wijken zou. Hij kon zich daarbij echter niet verheelen, dat hij haar nooit schooner had gezien dan heden in de vroegte, toen zij dreigend met half loshangend haar

tegenover hem gestaan had. »Wij moeten elkander liefhebben of haten,» mompelde hij in zichzelf; »daartusschen ligt niets. Zij heeft het laatste gekozen. Goed! Tot hiertoe had ik alleen met mannen te strijden, maar ook dit koude, hooghartige, overmoedige meisje, dat elke uiting van vriendelijkheid afwijst, is geene tegenpartij om te versmaden. Het geldt hier mij te verweeren. Doet zij mij het ergste aan, dan heeft zij niets beters van mij te wachten. – Doch wie is de eigenaar van de schoenen geweest? Ik heb alles voorbereid om hem uit te vinden. Het is schande, ja meer dan schande, dat men zichzelf niet met opgeheven hoofd in den spiegel kan aanzien! Heliodora was een lief schepsel, een engel van goedheid. Zij heeft mij innig liefgehad, maar dat – dat – ! Ook voor haar is dit offer te groot!»

Na deze woorden sloeg hij zich met de vuist tegen het voorhoofd en wierp zich op den divan neder. Hij begon zich vermoeid te gevoelen, want hij had in meer dan dertig uren geen oog gesloten en heden vroeg reeds allerlei in orde moeten brengen. Aan den huismeester Sebek en den commandant der Egyptische wacht was bevel gegeven den eigenaar der sandalen met behulp van de honden uit te vinden en te grijpen. Vervolgens had hij getracht den Arabischen koopman Haschim uit eigen beweging, – want zijn vader sliep gewoonlijk eerst tegen den morgen in, en had zijn slaapvertrek nog niet verlaten, – wat neer te zetten wegens de slechte bejegening Rustem, den aanvoerder der karavaan, onder zijn dak aangedaan, hoewel met weinig gevolg. Ten derde had de jonkman, die tegen de

zwaarste lichamelijke en geestelijke inspanningen opgewassen was, zijn verlangen bevredigd om voor de schoone Heliadora te Konstantinopel eenige verzen te dichten. De gedachte die hem gisteren inviel, voor hij het tablinum betrad, had hij niet vergeten; het gelukte hem ook in zijne tegenwoordige stemming haar in een gedicht over te brengen, dat aldus luidde:

Gaarne verbindt zich gelijk met gelijk, zoo zegt steeds het volk,

Hoe dan? Uw teeder gemoed siert zich met 't harde gesteent?

Maar hij is edel en schoon, een steen van onschatbare waarde.

Heerlijk trekt hij ons aan, zoo Heliadora ook gij,

Neem gij dus den smaragd en weet dat schitterender vuurgloed

Dan dit kleinood vervult, gloeit in de ziel van uw vriend.

Met vliegende stift waren deze regels neergeschreven, en daarbij had hem, hij wist zelf niet waarom, het gevoel bezielde, dat elk woord een slag was in het aangezicht van Paula. Gisteren nacht was hij voornemens geweest den kostbaren steen, op eene waardige wijze in goud gevat, aan de schoone weduwe toe te zenden, maar heden zou het een dolzinnig waagstuk zijn geweest het kleinood te laten opmaken. Het moest onverwijld weggezonden worden, en hij had het haastig en met eigen hand tegelijk met de dichtregelen ingepakt en ter hand gesteld aan den chusaar, den dienaar van een paardenkooper te Konstantinopel, door wien zijn Pannonisch vierspan naar Memphis was overgebracht. Deze vertrouwde man, die in het

geheel geen Egyptisch en zeer weinig Grieksch verstond, had hij zooeven zelf weggezonden en zich met een gevoel van voldoening naar huis begeven, toen diens paard in het stof van den weg naar Alexandrië verdwenen was. Van de havenstad staken herhaaldelijk schepen naar Konstantinopel in zee, en de chusaar had bevel ontvangen op het eerste het beste plaats te nemen. Hij had die verkeerde daad dus niet tevergeefs gedaan en toch zou hij, als hij haar ongedaan had kunnen maken, bereid zijn geweest een jaar van zijn leven prijs te geven.

»Onmogelijk» en »verwenscht» waren de woorden, waarvan hij zich bij het terugzien op den verlopen nacht en dezen morgen het meest bediende. Wat had hij zich bij dezen zonnegloed moeten haasten en jagen, en het gevoel, dat hij daarbij gedwongen was geweest alles in het geheim te doen, scheen hem, die tot hiertoe niets verricht had wat niet te rechtvaardigen zou zijn voor de oogen van rechtschapen mannen, zoo vernederend, dat het zweet hem van het gloeiend voorhoofd droop. Hij, Orion, moest als een dief voor ontdekking vreezen! Die gedachte was onuitstaanbaar, en hij vreesde werkelijk voor de eerste maal sedert hij de kinderschoenen ontwassen was.

Zijne geluksster, die hem in de hoofdstad zoo vriendelijk had beschenen, bleek hem in dit armzalig nest ontrouw geworden te zijn. Wat had die Perzische, met wie hij eens wat had geliefkoosd – en welke knaap van zijne jaren was er blind voor de schoonheid van aardige, jonge huisslavinnen – toch in hare krankzinnige hersens gehaald, dat zij hem als een woedend roofdier op het

lijf was gevallen? Zij was een liefvallig kind geweest, en tot zijn leedwezen, ja tot zijne ergernis schandelijk verminkt geworden. Herstelde zij van het gebeurde, en dat hoopte hij hartelijk, dan was het natuurlijk zijne zaak voor haar te zorgen. Maar hoe? Als hij billijk was moest hij erkennen, dat zij alle recht had om hem te haten. – Maar die Damasceensche? Hij had haar niets dan vriendschap bewezen, en hoe duidelijk had zij hem toch hare vijandschap getoond. Hij zag haar daar voor zich staan met dat »moordenaar” op de bevende lippen. Dat woord had hem getroffen als een lanssteek. Welk eene hatelijke, nietswaardige, onrechtvaardige aanklacht lag er in dien uitroep! Zou hij zich dat ongestraft laten aanleunen?

Was zijzelf dan even schuldeloos als hoogmoedig en koud? Wat had haar bewogen bij nacht naar het viridarium te gaan? Want daar moest zij geweest zijn, vóór die ongelukkige hond Mandane had ter aarde geworpen. Van eene vertrouwelijke samenkomst met den eigenaar der door zijne moeder ontdekte schoenen, die aan een der lagere staldienaars toebehoorden, kon geen sprake zijn. De liefde, dit moest hij erkennen was hier bij uitzondering niet in het spel, doch toen hij tehuis kwam had hij een man over den hof zien loopen, die geleek op haren vrijgelatene, den paardrijder Hiram. Waarschijnlijk had zij met den stotteraar eene samenkomst gehad, om, om... hier was maar één ding mogelijk. – Zij had plan om te vluchten uit zijn ouderlijk huis en daarbij had zij de hulp van een man nodig.

Dat haar het leven door zijne moeder juist niet aangenaam

werd gemaakt, had hij reeds in de eerste uren na zijne terugkomst opgemerkt, en toch was zijn vader wellicht aan haar wensch te gemoet gekomen om een nieuw verblijf voor haar te zoeken. Maar waarom haastte zij zoo om weg te komen, waarom wilde zij vluchten? Op dat watertochtje en daarna bij den terugkeer naar huis had hij er op willen zweren, dat zij hem liefhad, en de herinnering aan die uren deed zijn gevoel voor haar weder zoo krachtig spreken, dat zij de gedachte aan de wraak die hij nemen, aan eene straf die hij haar toedienen wilde, geheel uitwischte. Daarop kwam de kleine Katharina hem voor den geest, die zijne moeder bestemd had voor zijne gade; en terwijl hij aan haar dacht glimlachte hij even. Hij had in den keizerlijken tuin te Konstantinopel een vreemden Indischen vogel gezien, klein van kop en lijf, maar met een verbazenden staart, schitterende van zilver en parelglans. Dat was een beeld van Katharina. Zijzelve was eenvoudig niets, maar als een staart sleepten haar achterna, uitgestrekte grondbezittingen en enorme kapitalen, en daarop alleen had zijne moeder het oog gericht. Maar had hij dan nog meer noodig dan hij reeds bezat? Hoe rijk moest zijn vader wel zijn, dat hij zulk eene verbazende som voor een offer aan de kerk kon uitgeven, even onverschillig als men een bedelaar een aalmoes schenkt!

Katharina en Paula! Ja, die kleine was een vroolijk aardig ding, maar de dochter van Thomas... Welk eene tooverkracht lag er in hare oogen, welk eene majesteit in haren gang, hoe – betooverend en welluidend kon hare stem, ja hare stem – in —

Bij deze gedachte sliep hij in, door de warmte en vermoeidheid overmand. In een droom zag hij Paula, rustende op een bed met rozen bestrooid; het was echter geen peluw maar een blauwe zacht bewogen waterstroom. Rondom haar ruischten wonderbare tonen, die het hart in verrukking brachten. Hij wilde haar naderen maar plotseling schoot een groote zwarte adelaar op haar neder, die hem met de breede vleugels in het aangezicht sloeg en, terwijl hij half verblind de handen voor zijne oogen bracht, de rozen van het rustbed der slapende wegpikte, gelijk een haan graan en gerstkorrels. Hij werd boos, wierp zich op den vogel en greep met de handen naar hem; doch zijn voet was als in den grond vastgegroeid, en hoe meer hij zich inspande om zich vrij te bewegen, des te krachtiger werd hij teruggehouden. Als een waanzinnige worstelde hij tegen de kracht die hem vasthield tot zij hem plotseling losliet. Hij voelde het nog toen hij tegelijkertijd ontwaakte en de oogen opende, terwijl het zweet langs zijne slapen gutste. Naast hem stond zijne moeder, die de handen op zijne voeten gelegd had om hem te wekken.

Zij zag er bleek en bezorgd uit en bad hem haar dadelijk te volgen naar zijn vader, die zeer ongerust was en verlangde hem te spreken; waarop zij hem haastig verliet. Terwijl hij vlug zijne haarlokken ordende en zich de schoenen liet aanbinden, verdroot het hem dat hij, nog geheel bevangen door zijn dwazen droom en maar half wakker, zijne moeder had laten gaan, zonder onderzoek te doen naar de omstandigheden, die zulk eene ongerustheid bij zijn vader hadden gewekt. Zouden zij

betrekking hebben op hetgeen er in den afgelopen nacht was gebeurd? Maar neen, als men hem in verdenking had gebracht, dan zou zijne moeder hem zeker hiervan onderricht en gewaarschuwd hebben. Het moest iets anders zijn. Misschien was de reusachtige aanvoerder van de karavaan des ouden koopmans aan zijne wonde gestorven, en zijn vader zou hem over den Nijl willen zenden naar den Arabischen regent van het Nijldal, om dezen vergiffenis te vragen voor het vermoorden van een muzelman, en dat wel in het stadhouderslijk paleis. Deze manslag kon inderdaad bedenkelijke gevolgen na zich sleepen. Doch misschien gold het ook gansch andere zaken.

Zoodra hij zijne kamer had verlaten, drukte hem de bijzonder zwoele lucht, die boven het huis broeide, en een pijnlijk gevoel als van schaamte greep hem aan, toen hij het viridarium doorliep en een blik wierp op het grasperk, waarin hij voor het aanlichten van den dag, dank zij de kwalijk gemeente waarschuwing van de Damasceensche, elk zijner voetsporen zorgvuldig had uitgewischt. Hoe laf, hoe gemeen was dat alles! Het hoogste goed: de eer, de achting voor zichzelf, het trotsche bewustzijn dat hij een brave kerel was, dat alles had hij op het spel gezet en prijsgegeven voor niets! Hij had zich in het aangezicht willen slaan of luide uitweenen als een kind, dat zijn mooiste speelgoed gebroken heeft. Maar wat hielp dat alles? Aan het gebeurde viel niets te veranderen, en hij had nu de oogen maar goed open te houden om, hoe diep ook gezonken in zijne eigene schatting, toch voor anderen nog te blijven die hij tot hiertoe geweest was.

In de door gebouwen omgevene opene ruimten was het gloeiend heet, geen mensch vertoonde zich, het huis was als uitgestorven; de bonte vlaggestokken en hekwerken, evenals de ter eere van zijne tehuiskomst opnieuw geverfde zuilen van de veranda, die nog altijd met guirlandes en kransen getooid waren, verbreidden een onaangename geur van smeltend lak, van drogend vernis en van verwelkte bloemen. De lucht trilde, al voelde men ook geen ademtocht; dit scheen wel veroorzaakt te worden door de brandende zonnestralen, die alles wat zij ontmoetten als pijlen troffen. De boven de planten en bloemen zwevende kapellen en insecten schenen Orion de vleugeltjes al trager te bewegen, en de fontein in het middenstuk van het viridarium zich langzamer en lager dan anders te verheffen. Alles rondom hem was heet, zwoel en beklemmend, en de zelfstandige jonge man die op de handen gedragen, sedert jaren het leven doorgevlogen was, beschermd door alle goede geesten en door geen hinderpalen gestuit, gevoelde zich thans belemmerd, beangstigd en als in de engte gedreven.

In de koelere fonteinzaal zijns vaders schepte hij weder vrijer adem, doch slechts voor een oogenblik; want weldra werd hij doodsbleek, en moest hij al zijne krachten verzamelen om zijn vader kalm en op gewone wijze een morgengroet te brengen. Daar lag voor den divan, waarop de stadhouder zich als gewoonlijk had neergeveld, het Perzische tapijt, en daarbij stonden zijne moeder en de Arabische koopman. De huismeester Sebek wachtte op den achtergrond in deemoedige, voor zijn

ouden rug vrij pijnlijke houding de bevelen zijns meesters, die hem anders nooit lang in deze houding liet staan. Orion bemerkte het en gaf hem een wenk om zich op te richten.

Diepe ernst lag er heden in de zachte trekken van den Arabier, en uit zijne vriendelijke oogen sprak eene droeve bezorgdheid. Bij het binnentreden van den jongeling, dien hij reeds in de vroegte ter loops gesproken had, boog hij zich even. De stadhouders, die daar lag met eene valse kleur en bleeke lippen, opende de oogen ter nauwernood bij de begroeting van zijn zoon. Het was alsof er in het naaste vertrek een lijkbaar stond, terwijl de rouwdragenden hier waren saamgekomen.

Orion bemerkte op het half uitgerolde tapijt terstond de plek waar het hoofdsieraad, de groote smaragd ontbrak, die – iets wat niemand buiten hem weten kon – zich reeds op weg naar Konstantinopel bevond. Zijn diefstal was dus ontdekt. Hoe vreeselijk, hoe noodlottig kon deze gebeurtenis afloopen! »Moed, moed gehouden,» zeide hij tot zichzelf. »Als ge maar uwe tegenwoordigheid van geest niet verliest! Wat is u een leven waard zonder eer? De oogen dus open en alles er aan gewaagd! Orion!»

Het gelukte hem spoedig geheel tot kalmte te komen en op een toon, die maar weinig verschilde van zijne gewone manier van spreken, zeide hij: »Wat ziet gij er allen bedrukt en verlegen uit! Het is een onheil dat de hond het arme meisje zoo jammerlijk gebeten heeft, en dat onze lieden zich zoo schandelijk hebben misdragen. Doch ik heb het u zoo straks reeds gezegd,

waardige heer, de schuldigen zullen het aan lijf en leven boeten. Mijn vader laat het zeker aan u over hen naar goedvinden te straffen. Gelukkig is onze arts Philippus, niettegenstaande zijne jeugd, een tweede Hippokrates, dat verzeker ik u! Hij naait den prachtigen kerel, den aanvoerder van uwe karavaan meen ik, weder netjes aan elkaar, en wanneer er sprake is van eene schadevergoeding, dan zal mijn vader, dat weet gij, niet afdingen...”

»Ik bid u,» dus viel de koopman hem in de rede, »om bij het onrecht, dat mij in dit huis is aangedaan, niet nog beledigingen te voegen. Er is geen som te noemen, waarmede men mijn toorn over het vergoten bloed van een vriend – want dat was Rustem voor mij – een vrije en wakkere knaap, kan bezweren. Ik zal eischen dat de daders gestraft worden, want bloed eischt bloed. Zoo denken wij er over, en hoewel uwe leer het tegendeel gebiedt, gij handelt toch, zoover ik weet, niet anders dan wij. Aan uw arts gun ik alle eer, maar het doet mij leed, ja, het ergert mij te zien dat zulke dingen gebeuren in het huis van een man, aan wien de Kalief het wel en wee der Egyptische christenen heeft toevertrouwd. Gij, die u op uwe zachtmoedigheid beroemt, gij hebt een braven, zij het ook eenvoudigen man, in vollen vrede doodgeslagen, of waarschijnlijk voor zijn gansche leven ongelukkig gemaakt. Wat uwe eerlijkheid betreft, ze schijnt mij...”

»Wie waagt het haar aan te tasten?» vroeg Orion.

»Hij, jonge heer,» antwoordde de koopman met de kalmte van

een man op rijper jaren, »die de koopwaar gisteren door hem verkocht, heden beroofd ziet van haar kostelijkst sieraad.”

»Men heeft heden nacht den grooten smaragd uit het tapijt gesneden,” voegde vrouw Neforis ter verklaring erbij. »Gij vergezeldet gisteren avond de lieden die de baal wegdroegen, en liet haar onder uwe oogen in het tablinum leggen.”

»In het kleed, waarin uwe eigene lieden het tapijt hebben gewikkeld,” zeide Orion. »De oude, brave Sebek daar was erbij. Wie heeft de baal heden morgen vroeg van hare plaats genomen, hierheen gebracht en uitgerold?”

»Tot ons geluk kan ik verklaren,” antwoordde de koopman, »uwe moeder in eigen persoon, die man daar, uw huismeester als ik mij niet vergis, en uwe eigene slaven.”

»Waarom liet men het tapijt niet waar het was?” vroegde Orion, terwijl hij duidelijk de ontevredenheid liet blijken, die hem op dit oogenblik vervulde.

»Omdat ik,” antwoordde de Arabier, »uw vader op goede gronden verzekerde, dat de schoonheid van dit edele kunstwerk en de kostbaarheid der steenen die het versieren, bij dag en in het zonlicht nog veel beter gewaardeerd kunnen worden dan bij het schijnsel van lampen.”

»Uw vader verlangde dit pas verworven stuk nog eens te zien,” vulde vrouw Neforis weder aan, »ook om den verkooper te vragen hoe men de juweelen het best uit het tapijt zou kunnen losmaken, zonder het weefsel zelf te bederven. Daarop ben ik met Sebek het tablinum binnengegaan.”

»Maar ik heb den sleutel er van!» zeide Orion, terwijl hij in de borstplooien van zijn gewaad tastte.

»Dat hadden wij niet bedacht,» vervolgde de vrouw des huizes. »Wij konden er, helaas! ook zonder sleutel in, want het tablinum, stond open.»

»Ik heb het gisteren avond toch gesloten; gij zijt erbij geweest, Sebek!»

»Ik heb reeds aan mijne meesteres gezegd,» antwoordde de huismeester, »dat ik mij zeer goed herinner het knippen van het stevige slot goed gehoord te hebben.»

Orion haalde de schouders op, terwijl zijne moeder vervolgde: »Doch in den nacht moet de metalen deur met een looper of een ander instrument geopend zijn; want een gedeelte van het tapijt was uit het doek getrokken waarin het gewikkeld was, en toen wij nader onderzochten bleek, dat men den smaragd uit het weefsel had gereten.»

»Dat is schandelijk!» riep Orion.

»Eene onwaardige daad!» voegde de stadhouder erbij, terwijl hij zich driftig van zijn leger oprichtte. Groote onrust en martelende angst hadden hem overvallen; want zijn Heer en Heiland, wien hij het kostelijk juweel had toegedacht, scheen hem voor te gering of te zondig te houden, om het uit zijne hand als een geschenk aan te nemen. Doch mogelijk wilde de satan hem beletten met zulk eene kostelijke gave den Allerhoogste te naderen. Menschelijke boosheid was in elk geval hier mede in het spel en daarom vervolgde hij streng en ernstig: »Men zal de

zaak onderzoeken en in den naam van Jezus Christus, wien de steen reeds toebehoorde, zal ik niet rusten, voor ik den dader in handen heb.”

»En in naam van Allah en de profeet,» voegde de Arabier erbij, »zal ik u daarin bijstaan, al moest ik den veldheer Amr, die de vertegenwoordiger is van den verheven Kalief hier te lande, ter hulp roepen. Men heeft zich hier een woord laten ontvallen, dat ik niet vergeten kan of mag, en de toon waarop gij, jonge man, gesproken hebt, scheen uit dezelfde bron te wellen; de oude vos, zoo zeide men, heeft een onechten steen van verbazende grootte in het tapijt gezet en dien laten stelen, opdat zijn bedrog niet aan den dag zou komen als de goudsmid het juweel in het zonlicht onderzoekt. Dat was te veel. Ik ben een eerlijk man, geëerde gastheer, ik wil het hier wel bekennen, een rijk man bovendien, en wie aan mijn goeden naam, dien ik gedurende mijn gansche leven ongeschonden heb bewaard, in mijne oude dagen afbreuk zou willen doen, die zal tot zijne schade ondervinden, dat den ouden Haschim grooter en machtiger vrienden ter zijde staan dan u lief zullen zijn.”

Onder het uitspreken van deze bedreiging waren de zachte oogen van den koopman vochtig geworden, want het griefde hem dat hij onrechtvaardig werd verdacht, en dat hij den Mukaukas, wien hij achting toedroeg en die zijn medelijden opwekte, zoo hard moest bejegenen. Uit den toon zijner woorden viel op te maken, dat hij inderdaad een machtig man was, die het uiterste op het spel zou zetten, en daarom haastte Orion zich met warmte

te zeggen: »Wie heeft het gewaagd zoo gering over u te denken?»

»Tot mijn spijt uwe eigene moeder,” antwoordde de muzelman bedroefd, waarbij hij op oostersche wijze treurig en ontevreden de schouders hoog ophaalde.

»Val er haar niet hard om,” smeekte de Mukaukas. »God weet het, de vrouwen zijn zachtaardiger van gemoed dan wij, en toch zijn zij eerder geneigd kwaad te denken van hare medemenschen en de vijanden van haar geloof. Daarentegen zijn zij ook voor het goede sneller ontvankelijk; het haar eener vrouw is lang, maar haar verstand is kort, zegt het spreekwoord.”

»Wat gij ons vrouwen al niet ten laste legt,” hernam Neforis. »Scheld, scheld maar op mij, als u dit verlichten kan.” Daarna ging zij voort, terwijl zij liefdevol het kussen voor haar man recht legde en hem opnieuw een wit pilletje toestak: »Heden zal ik mij ook het ergste laten welgevallen, want ik heb ongelijk. Ik heb u reeds vergeving gevraagd, waardige Haschim, en ik doe het andermaal, ik doe het van harte!”

Bij deze woorden naderde zij den Arabier en gaf hem de hand; doch deze nam haar slechts even aan om haar dadelijk weer los te laten, zeggende: »Het valt mij niet zwaar te vergeven, maar het zou mij niet mogelijk zijn onder u, en nergens ook maar een stofje op mijn reinen en onbevleeten naam te laten kleven. Ik zal, zonder mij aan iets of iemand te storen, deze zaak zonder versooning onderzoeken. En nu nog eene vraag: Die hond, die voor het tablinum lag, is een waakzaam dier, dat van zich afbijt, niet waar?”

»Hoe hij bijten kan, heeft hij heden aan de arme Perzische slavine getoond, en zijne waakzaamheid is in het geheele huis bekend,» zeide Orion.

»Maar ik,» sprak vrouw Neforis, »bid u en zeker in ons aller naam, waardige heer, ons met uwe ervaring te helpen. Ik zelve... Wacht maar, wacht! Eene vrouw heeft ondanks haar lange haren en haar klein verstand menigmaal een gelukkigen inval. De inbreker, dat is zoo klaar als de dag, moet onder de huisgenooten schuilen, omdat de hond hem niet heeft aangevallen. Aan Paula, de dochter van Thomas, die de Perzische zoo wonderbaar snel ter hulp kwam, mag men niet denken...»

Hier viel haar gemaal haar in de rede en riep haar knorrig toe: »Dat meisje, vrouw, moet ge buiten spel houden!» »Alsof ik haar voor eene spitsboeve hield!» antwoordde Neforis geraakt, terwijl zij de schouders ophaalde, waarop Orion zacht verwijtend uitriep: »Maar moeder, bedenk toch...» »Voor hij verder kon gaan vroeg de koopman: »Bedoelt gij de jonkvrouw, die mij gisteren zoo hard bejegende? – Nu dan, voor hare onschuld sta ik borg met mijn geheele vermogen. Dit schoone, hartstochtelijke meisje kan zulk eene oneerlijke daad niet bedreven hebben.» »Hartstochtelijk?» zeide Neforis lachend, »haar gemoed is koud en hard als de gestolen smaragd; dat hebben wij ondervonden.» »En toch,» sprak Orion, »is zij tot eene laagheid niet in staat.» »Wat kunnen mannen zich toch warm maken voor een paar schoone oogen!» zeide de moeder. »Doch ik denk in de verte niet aan haar; ik had wat anders op het

oog. Er werden gisteren bij de verwonde een paar mansschoenen gevonden. Hebt gij daarmee gedaan, Sebek, wat de heer Orion u bevolen heeft?» »Terstond, vrouwe,» antwoordde de huismeester, »en ik wacht reeds lang op den bevelhebber van de wacht, Psantik...» Hier werd hij gestoord, want de man van wien sprake was, die reeds sedert twintig jaren de huiswacht van den Mukaukas commandeerde, werd in de zaal gebracht en begon, nadat hij eenige voorloopige vragen beantwoord had, bericht te geven van zijne bevinding met zoo luide stem, dat het den stadhouder pijn deed en diens gemalin hem moest verzoeken wat zachter te spreken. De speur- en dashonden waren losgelaten, nadat men ze de zolen onder den neus had gehouden, en een paar beesten hadden spoedig den weg naar de dienstpoort gevonden, waar Hiram op Paula gewacht had. Vervolgens waren zij voor de trap blijven staan, hadden daar links en rechts gesnuffeld en waren eenige treden naar boven gesprongen. De speur- en dashonden waren losgelaten, nadat men ze de zolen onder den neus had gehouden, en een paar beesten hadden spoedig den weg naar de dienstpoort gevonden, waar Hiram op Paula gewacht had. Vervolgens waren zij voor de trap blijven staan, hadden daar links en rechts gesnuffeld en waren eenige treden naar boven gesprongen.

»En die trap leidt naar Paula's kamer,» merkte Neforis schouderophalend op.

»Maar de dassen waren op een valsch spoor,» haastte de bevelhebber zich te zeggen. »Die giftige padden hadden nog

onschuldige zielen in verdenking kunnen brengen. De bluffers vlogen weldra allen te zamen in den heerenstal naar onze edele rossen, en renden daar op en neer als de satan, als hij eene verdoemde ziel op de hielen zit. Den knaap van den vrijgelatene, die met de dochter van den grooten Thomas van Damascus hier gekomen is, had de bende spoedig overhoop geworpen, en in de woning van zijn vader ging het er eerst recht op los. Hemel en aarde wat een geblaf, een gejank, een gebrul! In elken ouden lap hebben zij de neuzen gestoken, en nu wisten wij waar het gat van den wijnzak was. Het doet mij leed voor den man; hij is een vervloekte stotteraar, maar als ruitser en paardenkenner komt hem alle eer toe. Aan Hiram behooren de zolen, zoowaar ik twee oogen in mijn hoofd heb. Doch wij hebben hem nog niet gevonden. Hij moet over den stroom zijn gegaan, want er werd een bootje gemist, en daar waar het gelegen had, begon het gehuil opnieuw. Als de ongeloovigen aan de overzijde hem niet in bescherming nemen, dan krijgen wij hem zeker te pakken!”

»Dan hebben wij den booswicht!” riep Orion, en hij haalde daarbij zoo diep adem, alsof hem een pak van het hart was genomen. Daarna ging hij voort op bevelenden toon, en zijne stem klonk daarbij zoo boos, dat de blos, die zooeven zijne wangen had gekleurd, bezwaarlijk een gevolg kon zijn van deze laatste goede tijding: »Indien hij twee uren na den middag niet terug is, dan zet gij hem na met al uwe manschappen en levert hem over. Mijn vader zal u een volmacht geven en dan zullen de Arabieren daarginds u bijstaan. Misschien is de dief reeds eerder

in onze handen, en met hem de smaragd, wanneer het den schurk niet gelukt het juweel te verstoppen of te verkoopen.” Daarop daalde zijne stem en vervolgde hij op meewarigen toon: »Jammer van den man! Wij hebben geen beter paardenkenner in den stal! Ziedaar moeder, uw woord weer bevestigd: om goed bediend te zijn, moet men spitsboeven koopen.”

»Eigenlijk,” merkte vrouw Neforis nadenkend op, »behoort Hiram in het geheel niet tot ons gezin. Hij is eene vrijgelatene van Thomas en kwam met zijne dochter hierheen. Ieder roemt zijne bruikbaarheid in den stal, en had deze inbraak niet plaats gehad, wij zouden hem levenslang gehouden hebben. Als het meisje zich in het hoofd had gezet ons te verlaten en hem mede te nemen, hadden wij hem niet kunnen terughouden. Gij moogt zeggen wat gij wilt, mij lasteren en smaden, ik bezit nu eenmaal niet wat gij verbeeldingskracht noemt en zie de dingen naakt zooals zij zijn; maar een zekeren samenhang tusschen het meisje en den dief moet er toch bestaan.”

»Gij zult eindelijk over deze dwaasheden zwijgen,” voer haar gemaal uit, en hij zou nog meer gezegd hebben, als niet op hetzelfde oogenblik de aandiener gehoor had gevraagd voor den joodschen juwelier Gamaliël. De man was gekomen om inlichting te geven omtrent den verloren edelsteen.

Op dit bericht werd Orion doodsbleek en keerde zich van den koopman af, terwijl de Israëliet binnentrad, die den vorigen avond met de beambten bij het vuur had gezeten. Onverwijld begon hij zijn bericht, en wel op den hem eigenen vroolijken

toon. Hij was zoo rijk, dat hem het verlies dat hij stond te lijden niet schelen kon, en zoo eerlijk, dat hij zich verblijdde gestolen goed aan den rechtmatigen bezitter terug te kunnen geven. Heel vroeg in den morgen, zoo deelde hij mede, was de stalknecht Hiram bij hem geweest, om hem een wonderbaar grooten en schoonen smaragd te koop aan te bieden. De vrijgelatene had verzekerd, dat het juweel behoorde tot de nalatenschap van den beroemden Thomas, zijn vroegeren meester. Het had gezeten aan het hoofdstel van den hengst, waarop de held van Damascus het laatst had gereden, en zóo was het in zijn bezit gekomen. »Ik bood hem,» ging de man voort, »wat mij billijk scheen, en gaf hem tweeduizend drachmen als voorschot; hij verzocht mij de rest voorloopig nog te bewaren. Ik ging op zijn voorstel in, maar weldra bereikte een verdacht geluid mijn oor. Daar joegen me de drijvers de speurhonden de stad in. God beware me, wat een gekef! Dat vee stelde zich aan als wilde het mijn arme huis aan stukken blaffen, gelijk de bazuinen, weet ge, de muren van Jericho omverbliezen. ‘Wat brengt ge voor nieuws?’ vroeg ik den heer hondendrijver, en ziedaar, mijne achterdocht was zoo echt geweest als de smaragd, en hier, heer stadhouder, breng ik het steentje, en wijl ieder zuigeling in Memphis reeds van de min hoort, als zij niet stom is, welk een rechtvaardig man de groote Mukaukas Georg is, zult gij mij wel teruggeven wat ik den stotterenden boef voorschoot. Gij maakt daarbij nog goede zaken, edele heer, want ik verlang voor de twee uren, gedurende welke het juweel mijn eigendom was, niet eens bewaargeld of

interest.”

»Hier met den steen!» riep opeens de Arabier, wien de schertsende toon van den jood begon te vervelen. Hij ontrukte hem den smaragd, woog hem in de hand, bracht hem dicht onder de oogen, hield hem daarna weder op een afstand, beklepte hem met een hamertje, dat hij uit zijne borstzak haalde, paste hem in de opene plek van het tapijt, en onderzocht den steen met scherpen, nu eens achterdochtigen dan weer bevredigenden blik.

Terwijl dit plaats had veranderde Orion herhaaldelijk van kleur en de zweetdruppels parelden hem thans op het schoone bleeke aangezicht. Was hier een wonder geschied? Hoe kon deze steen, die op weg was naar Alexandrië, in handen van den jood gekomen zijn? Of zou de chusaar het pakketje geopend en den inhoud aan Hiram en door dezen aan den juwelier verkocht hebben? Hij moest weten wat er van was en terwijl de Arabier den steen nog onderzocht, naderde hij den goudsmid en vroeg: »Hebt gij stellig en zeker – het geldt hier de gevangenis of de vrijheid – den steen van den Syrischen paardrijder Hiram gekocht en van geen ander? Ik bedoel: kent gij den man zoo goed, dat hier geen vergissing kan plaats hebben?»

»God zal me liefhebben!» antwoordde de jood, terwijl hij een stap terugtrad van Orion, die hem met fonkelende oogen aanstaarde. »Hoe kan de jonge heer er aan twijfelen! Uw geëerde vader kent mij sedert dertig jaren, en ik, ik zou den Damascener niet kennen? Wie anders in Memphis kan zoo goed stotteren? Heeft hij me niet met uwe razende hengsten de helft mijner

kinderen bijna om het leven gebracht? Elk kind toch, zeg ik, heeft hij me half dood gemaakt van schrik. Springlevend zijn ze allen nog, God beware ze, maar gezonder zijn ze door dien paardrijder niet geworden, want de frissche lucht doet de kinderen goed, en uit vrees voor zijne gevaarlijke kunststukken, heeft mijne lieve Rebecca ze in de kamer gehouden, tot hij weer tehuis was.”

»Alles goed!» zeide Orion, hem in de rede vallende, »op welk uur heeft hij u den smaragd aangeboden. Zeg het precies! Bezin u goed! Wanneer is het gebeurd? Gij zult het toch wel weten.”

»Adonai, hoe zou ik?» antwoordde de jood. »Maar wacht, heer, misschien kan ik het toch zeggen. Bij deze hitte staan we op vóór de zon opgaat; dan wordt het morgengebed gedaan, de soep gegeten en...”

»Geen praatjes!» zeide Orion, ongeduldig.

Doch Gamaliël ging voort, zonder zich van de wijs te laten brengen. »Dan springt de kleine Ruth mij op den schoot en trekt me de witte haartjes uit, die me telkens aan den neus groeien, en juist toen het kind er mee bezig was en ik ‘o weh’ riep, had de zon de steenen bank bereikt, waarop dit gebeurd is.”

»En wanneer bereiken de zonnestrallen die bank?» vroegde Orion.

»Juist twee uren na zonsopgang,» antwoordde de jood, »namelijk in dit jaargetij. Bewijs mij morgen vroeg de eer van bij mij te komen; het zal u zeker niet berouwen, want gij zult schoone waren, beeldschoone zelfs te zien krijgen – en kijk dan zelf naar de schaduw.”

»Twee uren na zonsopgang,» prevelde Orion zacht binnen 's monds, waarop hij met vernieuwde verbazing tot zichzelf zeide, dat hij wel vier uren later het pakje aan den chusaar had toevertrouwd. Aan de verklaring van den jood viel niet te twijfelen. Deze rijke, eerlijke en vroolijke man loog niet, derhalve kon het door hem verzondene en door Hiram verkochte kleinood in geen geval hetzelfde zijn. Maar hoe dan alles te verklaren? Het was om het verstand te verliezen! En dan niet te mogen spreken, terwijl reeds zijn zwijgen bedrog was, bedrog jegens vader en moeder! Wanneer de ongelukkige stotteraar slechts wist te ontkomen! Kreeg men hem in handen, dan – dan, genadige hemel! Maar neen, het was niet denkbaar. Vooruit dan, volgehouden! In het uiterste geval – de eer van honderd stalknechts kon toch op verre na niet opwegen tegen die van Orion alleen – dan moest de man, hoe ontzettend het ook was, dan moest hij prijsgegeven worden! Hij wilde en kon er altijd voor zorgen, dat hij weder vrij kwam en zijn leven gespaard bleef.

Intusschen was de koopman aan het einde van zijn onderzoek en toch niet tot volle zekerheid gekomen. Orion had hem gaarne afgeleid, want als de koopman allen twijfel varen liet en den teruggebrachten steen als den gestolene erkende, was er veel gewonnen, en daarom wendde hij zich weder tot hem met te zeggen: »Laat mij, bid ik u, den smaragd nog eens zien; het zal toch wel niet mogelijk zijn een tweeden te vinden, aan dezen geheel gelijk?»

»Dat zou ik niet durven verzekeren,» antwoordde de Arabier

ernstig. »Deze steen gelijkt dien uit het tapijt op een haar, doch hij heeft hier eene kleine verhevenheid, die ik bij den smaragd nooit heb opgemerkt. Ongetwijfeld werd hij nooit uit zijne omgeving losgemaakt, en misschien heeft dit kleine knobbeltje op het weefsel gelegen; en toch, toch – Zeg eens, goudsmid, gaf de dief u den smaragd geheel naakt, zonder eenig omhulsel?»

»Zoo naakt als Adam en Eva, voor zij den appel hadden gegeten,» antwoordde de jood.

»Dat 's jammer, zeer jammer!» hernam de koopman. »Het komt mij voor als ware de steen in het tapijt ook een weinig langer geweest. In dit geval is het bijna dwaas en ondenkbaar dat er twijfel zou kunnen bestaan, en toch vraag ik mijzelf: Zou dit werkelijk de steen zijn, die in den bloemknop heeft gezeten?»

»Maar om 's hemels wil,» riep Orion, »de dubbelganger van zulk een eenig juweel valt toch niet op hetzelfde oogenblik uit de lucht in hetzelfde huis neder! Verblijden we ons, dat het verloren schaap is wedergevonden. Ik zal het kleinood thans in de ijzeren kist sluiten, vader, en zoodra gij den roover beet hebt, moet ik geroepen worden, verstaat gij, Psamtik?»

Hierop groette hij zijne ouders met een wenk, bood den Arabier de hand en wel op eene wijze, die ieder goed moest doen en ook den ouden heer opnieuw voor hem innam, en verliet het vertrek.

De goede naam van den koopman was gered, doch de nauwgezette man gevoelde zich verontrust door den twijfel, dien hij maar niet onderdrukken kon. Toen hij van den Mukaukas

afscheid wilde nemen, was deze zoo diep in zijn kussen gezonken en hield hij de oogen zoo vast gesloten, dat niemand weten kon of hij waakte of sliep, en zoo verliet de Arabier hem zonder groet, daar hij hem in het laatste geval niet wilde storen.

TIENDE HOOFDSTUK

Paula had zich na de aandoeningen van den laatsten nacht met een kloppend hart op het rustbed geworpen. Zij kon den slaap maar niet vatten, en een paar uren na zonsopgang was zij opgestaan om de vensterluiken te sluiten. Daarbij had zij naar buiten gekeken en gezien hoe Hiram in een der booten van den Mukaukas was gesprongen en het lichte vaartuig van den oever had gestooten. Zij durfde roepen noch wenken, maar nadat de trouwe man midden op den stroom was gekomen, had hij omgekeken, het gezicht naar haar venster gewend, haar in het witte morgengewaad herkend, en den roerriem hoog en sierlijk in de hoogte gehouden. Dat kon alleen beteekenen dat hij zijn last volvoerd en het kleinood verkocht had. Hij stak nu den Nijl over, om den Nabateër aan te werven.

Nadat zij de luiken gesloten en het vertrek duister gemaakt had, legde zij zich nog eens neder, en nu deed de jeugd hare rechten gelden; de zwaar vermoeide viel in een diepen slaap, die niet door droomen werd verontrust. Toen zij ontwaakte, terwijl het zweet haar op het voorhoofd parelde, was de zon nog maar weinig van de middaghoogte verwijderd, moest er nog slechts een uur verlopen voor het tijdstip van het ariston, het Grieksche ontbijt, dat gemeenschappelijk werd gebruikt, evenals de hoofdmaaltijd, die tegen den avond volgde. Zij was nog nooit daarbij gemist en haar uitblijven zou ditmaal opzien baren.

Evenals in alle voorname Egyptische huizen, zoo ging het ook in dat van den Mukaukas meer Grieksch dan Egyptisch toe en dat niet enkel ten aanzien van de maaltijden, maar ook in vele andere dingen, inzonderheid de taal. Van den heer des huizes tot aan het jongste lid van de familie sprak men onder elkander Grieksch en alleen met de dienstboden Koptisch, de oude landtaal, waarin echter sedert lang talrijke Helleensche woorden en spreekwijzen waren overgenomen.

Het kleindochtertje van den stadhouder, de aardige tienjarige Maria, had gemakkelijker Grieksch dan Koptisch zonder fouten leeren spreken, maar bij Paula's komst had zij het nog zoover niet gebracht, dat zij de taal der Hellenen zuiver schrijven kon. Deze hield veel van kinderen, verlangde naar bezigheid en had daarom uit eigene beweging de taak op zich genomen om de kleine in deze kunst te onderrichten, over welken dienst hare familiebetrekkingen zich aanvankelijk schenen te verheugen. Doch zeer spoedig ontstond er tusschen vrouw Neforis en de nicht van haar gemaal de droevige verhouding, die zou blijven bestaan, en thans had de eerste aan die lessen een einde gemaakt en als grond voor deze beleedigende handelwijze aangevoerd, dat Paula haar discipeltje geheele stukken had gedicteerd uit een Grieksch gebedenboek van hare orthodoxe geloofsbelijdenis. Werkelijk was dit gebeurd, maar zonder eenige bijbedoeling, en de stukken door haar uitgekozen, behelsden enkel gedachten die ieder christen, onverschillig van welke geloofsbelijdenis, het hart konden verheffen.

De kleine was bij de machtspreuk harer grootmoeder in tranen uitgebarsten, en hoewel Paula het zeer ernstig opnam met de lesuren, had Maria de oudere vriendin hartelijk lief, met het dwepend gevoel van een halfvolwassen meisje – want dat was eene tienjarige in Egypte – hetwelk met al de hartstocht van haar gemoed zich hecht aan eene schoone jonkvrouw, die in elk opzicht hare meerdere is. En Paula's armen waren wijd geopend voor het kind, dat zonlicht bracht in de sombere, kille levenslucht, die haar in het huis van haar oom omgaf. Maar vrouw Neforis zag in de vurige liefde van het kind voor de Melchietische bloedverwante iets overdrevens, iets ongezonds, ja iets dat de geloofsovertuiging van het meisje in gevaar kon brengen, en het scheen haar toe als had Maria onder den invloed der Damasceensche het hart van haar afgewend, om dezen met meer teederheid aan te hangen. De bewijzen lagen voor de hand, dat dit geen bloot vermoeden was, want het kind, dat bijzonder gevoelig was op het punt van rechtvaardigheid, kon het niet verdragen dat hare vriendin werd miskend, teruggezet, zelfs vaak in het openbaar ongunstig en stellig valsch beoordeeld; weshalve Maria zich verplicht achtte zoo veel in haar vermogen was goed te maken, wat hare grootmoeder misdreef ten opzichte van eene huisgenoot, die in haar oog volmaakt was.

Neforis was nochtans niet de vrouw om zich deze houding van de kleine te laten welgevalen. Maria was hare kleindochter, de eenige dochter van haar overleden zoon, en niemand mocht zich plaatsen tusschen hen beiden. Zoo verbood zij het meisje, Paula

zonder bepaalden last op hare kamer te bezoeken, en toen er eene Grieksche opvoedster voor het kind in dienst was genomen, ontving deze de bijzondere opdracht om hare kweekeling zooveel mogelijk van de Damasceensche verwijderd te houden. Dit alles gaf echter voedsel aan den hartstocht van het kind, en hoewel de grootmoeder het telkens met teederheid tot zich trok en Maria van hare zijde ook niet uit het oog verloor wat zij aan deze verschuldigd was, toch wilde het tusschen beiden niet tot warme toegenegenheid komen; en daarvan was Paula zeker de schuld, zij het ook tegen haar zin, en alleen omdat zij hier woonde. Vrouw Neforis gaf de nicht van haar gemaal zoowel openlijk als door ontelbare bedekte toespelingen te voelen, dat zij de kleindochter van haar vervreemde, en dus bleef Paula niet anders over dan het kind, waartoe zij zich zoozeer getrokken gevoelde, op een afstand te houden en het alleen in buitengewone gevallen de volheid harer liefde te doen gevoelen. Ten slotte had het leven haar zooveel verdriet opgeleverd, dat het haar niet meer mogelijk was zich als vroeger eenvoudig aan een onschuldig schepseltje over te geven, en kind met het kind te zijn. Maria bespeurde dit wel en schreef de verandering, die er bij Paula plaats had toe, aan het leed dat zij gevoelde over de harde behandeling van hare grootmoeder.

Voor etenstijd kon Maria het meest met hare vriendin alleen spreken, want dan lette niemand op haar en grootmoeder had haar nog nooit verboden de jonkvrouw aan tafel te noodigen. Een bezoek bij deze vriendin was voor het kind het grootste

genot, reeds omdat het verboden was, maar niet minder omdat Paula zich op hare kamer geheel anders vertoonde dan onder de overige huisgenooten; omdat zij haar kussen kon en daarbij zeggen mocht hoe lief zij haar had. Daar vertelde het haar ook al wat oorbaar was van hetgeen zich in haar kleinen levenskring voordeed, doch haar de vertrouwde te maken van hare ongehoorzaamheid of van onschuldige kinderstreken, daarvan werd het levenslustige en soms overmoedige kind teruggehouden door de bewondering voor haar, die in hare oogen zooveel grooter, edeler en voornamer was dan alle andere menschen.

Juist was Paula met haar toilet gereed, toen Maria, die anders met eene vaart alsof ze een jongen was de vertrekken van hare grootmoeder binnenstormde, bescheiden aan de deur klopte. Zij vloog haar niet om den hals, gelijk zij bij de weduwe Susanna en haar speelziek dochtertje Katharina deed, maar zij kuste alleen haar blanken arm met innige teederheid en kleurde daarna tot over de ooren van geluk, toen Paula zich naar haar nederboog, haar een kusje gaf op lippen, haar en voorhoofd, en daarna hare vochtige, bloeiende wangen wat afdroogde. Zij nam daarop Maria's kopje vriendelijk tusschen de handen en zeide: »Wat ziet ge er uit wildzang!»

Het aardige, aanvallige gezicht van de kleine zag inderdaad vuurrood en hare oogen waren zoo gezwollen, alsof zij juist hard geweend had.

»Het is zoo vreeselijk heet,» antwoordde Maria. »Eudoxia» –

zoo heette hare Grieksche opvoedster – »zegt dat Egypte in den zomer een vurige oven is, eene hel op aarde. Zij is doodziek van de hitte, ligt daar als een visch op het zand, en het eenige goede daarvan is...»

»Dat zij u heeft laten loopen en u geen les heeft gegeven?»

Maria bevestigde dit door even met het hoofd te knikken, maar toen zij hierop geene terechtwijzing ontving, wendde zij het kopje opzij, en zag hare vriendin met groote schelmsche oogen ter sluiks in het aangezicht.

»En toch hebt gij gehuild, en erg ook! Zoo'n groot meisje!»

»Ik? Ik gehuild?»

»Ja zeker, gehuild! Ik kan het aan uwe oogen zien. Wat is er gebeurd?»

»Zult gij niet boos op mij zijn?»

»Stellig niet!»

»Nu dan. Eerst was het zoo prettig, zoo erg prettig, gij kunt het u ternauwernood voorstellen, en de hitte hinderde mij niets; maar toen die wilde jacht voorbij was wilde ik naar grootmoeder, en dat werd mij verboden. In de fonteinzaal, weet ge, daar had wat bijzonders plaats, en toen ze er allen weer uit waren, ben ik Orion in het tablinum achterna geslopen. Daar liggen zulke wondermooie dingen; en ik wilde hem een beetje aan het schrikken maken; wij hebben meermalen met elkander grappen gemaakt. Eerst merkte hij niets, maar toen hij zich nederboog over het tapijt, waaruit ze den edelsteen hebben gekaapt – ik geloof dat hij de juweelen telde in dat oude, versleten ding –

vloog ik hem een-twee-drie op zijn rug dat hij er van schrikte, geweldig schrikte, dat verzeker ik u. Toen is hij tegen mij uitgevaren als een kempiaan, en... heeft hij mij een klap om de ooren gegeven, ik zeg u een... ach, het brandt mij daar nog – en het werd mij daarbij bont en blauw voor de oogen. Eerst was hij altijd zoo goed en vriendelijk tegen mij en ook tegen u, en daarom – hij is bovendien mijn oom – daarom mocht ik hem gaarne lijden. Maar een klap, een oorveeg, zooals de kok aan zijn jongen bij het braadspit geeft, daarvoor ben ik toch te groot, dat behoef ik me niet te laten welgevalen. Na mijn laatsten verjaardag moeten alle slaven en beambten mij als meesteres behandelen en voor mij buigen. En nu?.. Hier heeft hij mij geslagen... Hoe durfde hij?" En wederom barstte zij in tranen uit en ging snikkende voort: »Maar daarmee was het nog niet gedaan. Hij heeft mij in het donkere tablinum opgesloten en mij daar...» – de tranenvloed belette haar geregeld door te praten – »daar – daarin laten zitten! Het was er zoo akelig en ik zat er misschien nog, als ik geen stuk bladgoud had gevonden, en met mijn overgrootvader – het zilveren beeld, weet ge, van Menas – er duchtig op had los geslagen waarbij ik brand schreeuwde. Dat hoorde Sebek, die Orion haalde, en toen heeft hij mij vrijgelaten en mij op allerlei wijze geliefkoosd en gekust. Maar wat helpt mij dat, want grootvader zal boos zijn; ik heb in mijn angst zijn zaligen vader den neus bijna plat geslagen.»

Paula had het kind nu eens ernstig dan weder lachend aangehoord; doch toen het zweeg wischte zij het nog eens de

oogen af en zeide: »Uw oom is een man, waarmede gij niet moogt spelen als met uws gelijken. De herinnering, die gij van hem gekregen hebt, is in elk geval wel wat hard uitgevallen; maar Orion heeft getracht dat alles weer goed te maken. Doch gij hebt van een wilde jacht gesproken, wat was dat?»

Bij deze vraag helderden Maria's oogen plotseling weer op. In een ommezien was al het leed dat haar weervaren was en zelfs de platgeslagen neus van haar voorvader vergeten, en onder een vroolijk schaterlachen, dat uit het diepst harer ziel kwam, zeide zij: »Ja, dat hadt ge moeten zien! Daar zoudt ook gij plezier in gehad hebben. Zij hebben den deugniet willen vangen, die den smaragd uit het tapijt heeft getrokken. Hij had zijne schoenen verloren, die de honden onder den neus werden gebracht, en nu braken ze los! Eerst vlogen ze hier naar de trap, toen in den stal, daarna in de woning van den paardrijder; ik er altijd bij, altijd de dassen en de andere keffers achterna. Daarop hielden ze raad, en ten laatste ging het de poort uit de stad in. Ik mag den hof niet verlaten, maar – gij moet er niet boos om zijn – het was te plezierig. Ze renden de poort uit door het Hapistraatje, over de Taanchplaats en eindelijk naar de goudsmedenstraat, en daar stormde de geheele bende den winkel binnen van den jood Gamaliël, dien grappigen man. Terwijl hij met de anderen sprak, bracht zijne vrouw mij abrikozentaartjes, zoo lekker als ze bij ons niet zijn.»

»En hebben zij den man, dien ze vervolgden, gekregen?» vroeg Paula, die onder het verhaal van het kind telkens van kleur

verschoot.

»Dat weet ik niet,» antwoordde Maria verlegen; »er was eigenlijk niemand, dien men achterna ging. De honden hielden de neuzen altijd naar den grond, en wij liepen ze achterna.»

»Alleen om een ongelukkige te vangen, die met den diefstal niets te maken heeft. Denk eens na, Maria; de schoenen gaven de honden de lucht, en men liet ze los om den man te pakken, die ze gedragen heeft en nog door geen rechter verhoord is. Men heeft ze in de voorzaal gevonden; misschien liet hij ze daar toevallig liggen of bracht een ander ze daarheen. Verplaats u nu eens in den toestand van zulk een onschuldig mensch, een christen als wij, die men met jachthonden achterna zet als een roofdier. Is dat niet verschrikkelijk? Een goed mensch moest daarover niet lachen.»

Paula zeide dit met zooveel ernst en nadruk, zoo medelijdend, en hare geheele houding deed zoo duidelijk blijken, hoe zeer het gebeurde haar verontrustte, dat het kind haar bezorgd aankeek, met betraande oogen naar haar toeliep en terwijl zij haar gelaat in haar kleed verborg, uitriep: »Ik wist niet dat zij een arm mensch achternazaten, en als u dat weder zoo verdrietig maakt, zou ik er niet bij hebben willen zijn! Maar is het dan waarlijk zoo erg? Gij zijt zoo dikwijls bedroefd, als wij anderen lachen.» Daarbij zag zij met de groote vochtige oogen tot Paula op.

Deze drukte haar tegen zich aan, kuste haar hartelijk en zeide dan met weemoedige vriendelijkheid: »Hoe gaarne zou ik vroolijk willen zijn als gij! Maar ik heb te veel beleefd wat

mij bedroefd maakt. Lach maar en verheug u naar hartelust, waarlijk ik gun het u wel; doch wat dien armen man aangaat, dien men achterna zette: ik vrees dat het mijns vaders vrijgelatene is, de trouwste en eerlijkste mensch ter wereld. Heeft men bij die vroolijke jachtpartij niemand uit den goudsmidswinkel meegepakt?”

Het kind schudde ontkennend het hoofd, vragende: »Zou het uw stotterende Hiram, den paardrijder zijn, dien zij vervolgen?”

»Ik vrees het.”

»Ja, ja,” zeide de kleine. »Wacht eens... het... Ach God, het zal u weer bedroeven, maar ik geloof... ze zeiden de schoenen hadden – ik lette er niet zoo op – ze hadden... Men sprak altijd van een paardrijder, een vrijgelatene, een stotteraar.”

»Dan hebben zij zeker een onschuldige nagezeten,” zeide Paula met een zwaren zucht, terwijl zij zich weder aan hare kaptafel neerzette, om haar toilet te voltooien.

Terwijl hare handen zoo ijverig mogelijk in de weer waren, verzonk zij in gedachten; zij gaf het kind maar halve antwoorden, en liet het in haar open kist snuffelen. Maria haalde het van zijn sieraad beroofd kleinood er uit en deed het om haar hals.

Op dit oogenblik werd er aan de deur geklopt en Katharina, het dochtertje van de weduwe Susanna trad de kamer binnen. Het meisje, aan wie de gade van den Mukaukas haar volwassen zoon wilde uithuwen, reikte Paula nauwelijks tot aan de schouders, maar zij zag er keurig netjes uit; alles was in de puntjes, en zij had een frisch, vroolijk en allerliefst gezichtje. Als zij lachte

zag men hare kleine, sneeuwwitte ver uit elkander staande tandjes glinsteren, en hare heldere oogjes keken zoo lustig rond, als hadden ze in de wereld niets dan blijmoedige dingen te zoeken of onschuldige grappen te verzinnen. Ook zij wilde Paula tot vriendin hebben, maar zij jaagde dit doel niet na met zooveel zelfverloochening en dweeptte niet altijd met haar als Maria. Soms betoonde Katharina haar zulk eene hartstochtelijke teederheid, dat de oudere jonkvrouw haar intoomen moest; dan weder keerde zij deze met trotschen weerzin, boos en grommend den ruw toe, omdat zij meende door de Damasceensche koel bejegend of bij Maria achtergesteld te zijn. Het lag wel-is-waar in Paula's hand om aan dat »boos zijn" van het »kwikstaartje", dat gewoonlijk een grappigen bijsmaak had, door een goed woord of een kus een einde te maken, doch zonder zulk eene vriendelijke tusschenkomst zou Katharina in staat zijn geweest tot aan haar laatsten snik aan die boosheid toe te geven. Heden viel zij haar om den hals, en toen Paula op meer afgemeten toon dan anders verzocht, te wachten tot zij eerst haar toilet voltooid zou hebben, ging zij, zonder zich in het minst gevoelig te toonen, naar de kleine Maria toe en nam haar het halssieraad uit de handen, om dit zichzelf om te doen. Het keurig bewerkt en met paarlen bezet kleinood beviel haar bij uitstek, alleen de ledige kas, waaruit Hiram den smaragd met zijn mes had gelicht, bedierf den indruk van het geheel. Toch was het nog een vorstelijk sieraad, en nadat zij ook een grooten waaier van struisvederen uit de kist genomen had, vertoonde zij voor

hare kleine vriendin met grappige en stijve bewegingen, hoe de keizerin en de prinsessen aan het hof buigen en hare onderdanen genadig groeten; hetgeen veel stof tot lachen gaf. Toen Paula gekleed was, en zij Katharina verzocht het halssieraad af te doen, bleef het ledige, door Hiram wat verbogen bladgoud aan het fijne kantwerk van haar bovenkleed hangen. Maria maakte den halsketen los, dien de Damasceensche daarna weder in de kist borg.

Terwijl Paula deze sloot vroeg zij Katharina, of zij Orion ook ontmoet had.

»Orion?» vroegde zij op een toon, als had niemand buiten haar het recht naar hem te vragen. »Wij kwamen samen de trap op; hij wilde naar de gewonden gaan kijken. Hebt gij hem wat te zeggen?»

Daarbij kreeg zij een kleur en keek Paula wantrouwend aan, die echter niets antwoordde dan »misschien,» waarop zij liet volgen, terwijl zij het koordje met den sleutel van de kist om haar hals hing: »Komt meisjes, het is tijd om te ontbijten; ik ga heden niet mede naar beneden.»

»Ach,» zuchtte Maria teleurgesteld. »Grootvader is zeer ziek en grootmoeder blijft bij hem, en komt gij ook niet, dan – dan moet ik alleen met Eudoxia eten; want de wagen van Katharina staat te wachten, en zij rijdt dadelijk weder naar huis. Ach toe, kom! Doe het mij ten gevalle. Gij weet niet hoe knorrig die Eudoxia zijn kan, als het zoo heet is.»

»Ga toch mede!» verzocht ook Katharina; »wat toch wilt ge

langer hierboven doen? Tegen den avond kom ik zeker met mijn moedertje weer.”

»Best,” antwoordde Paula, »maar ik moet eerst naar de zieken.”

»Mag ik mede?” vroeg het kwikstaartje, de jonkvrouw vlelend over den arm streelende.

Doch Maria klapte in de handen en riep: »Zij wil alleen naar Orion, want zij houdt zooveel van hem...”

Katharina sloot het kind haastig den mond, doch als Paula haar eenigszins gejaagd aan het verstand had gebracht, dat zij zeer ernstige dingen met Orion te bespreken had, keerde Katharina haar met eene haastige en trotsche beweging den rug toe en ging spijtig de trap af, terwijl Maria zich langs de leuning liet afglijden. Weinige dagen geleden zou het nauwelijks zestienjarige kwikstaartje haar zeer gaarne op dezelfde wijze gevolgd zijn.

Intusschen klopte Paula aan het eerste ziekenvertrek en betrad het daarna even zacht toen de pleegzuster, eene non uit het St. Katharina-klooster, de deur voor haar geopend had.

Orion dien zij zocht, was hier geweest, maar had zich juist weder verwijderd.

In het eerste vertrek lag de verwonde aanvoerder van de karavaan, in het tweede de waanzinnige. In eene aan het eerste vertrek grenzende zaal, die voor hooge gasten bestemd en daarom met vorstelijke pracht gemeubeld was, zaten twee mannen in druk gesprek, namelijk de Arabische koopman en de arts Philippus, een zeer groote, grof gebouwde jonge man

van nauwelijks dertig jaren, wiens kleeding uit eene nette maar grove stof bestond, zonder eenig sieraad. Hij had een verstandig bleek gezicht, waarin twee zwarte goedge maar toch scherpe en levendige oogen glinsterden. Zijne stevige kaakbeenderen stonden te veel naar voren; het onderdeel van zijn aangezicht was klein, leelijk en als ingedrukt, terwijl zijn hoog en breed voorhoofd den kop van een denker vertoonde, en als een heerlijke koepel een niet zeer fraai en onaanzienlijk gebouw kroonde.

Deze man, die weinig aantrekkelijkheid bezat en toch door het sterk sprekend karakter van zijne uitwendige verschijning moeielijk, zelfs niet in een kring van personen van beteekenis, over het hoofd gezien kon worden, was juist in een levendig gesprek gewikkeld met den Arabier, die gedurende de kennismaking van deze twee dagen eene bijzondere belangstelling had opgevat voor zijn persoon, iets wat wederkeerig bij hem het geval scheen te zijn. Het laatst was thans Orion het onderwerp van hun gesprek geweest, en de heelmester een onvermoeid arbeider, die niemand lijden mocht die werkeloos en alleen voor zijn genot leefde, had den jonkman, bij alle waardeering van zijn schitterenden aanleg en zijn welbesteede leertijd, veel harder beoordeeld dan de oude heer. Den arts was elk menschelijk wezen heilig, en al wat een mensch naar lichaam of ziel dreigde te benadeelen, moest naar zijn oordeel weggenomen worden. Het was hem bekend welk eene ramp Orion over de ongelukkige Mandane had gebracht, hoe lichtvaardig deze had gespeeld met de harten

van andere vrouwen, en dat maakte hem in zijne oogen tot een gevaarlijk en strafwaardig medelid der samenleving. Voor hem was het leven eene plichtsvervulling, en met arbeid verbonden, onverschillig welke, wanneer deze maar het algemeen ten goede kwam, voldeed men aan deze roeping. Doch de jonge heeren van het slag van Orion erkenden die verplichting niet alleen niet, maar gebruikten het leven geheel en onverdeeld tot lage, zelfzuchtige doeleinden. Voor den ouden muzelman daarentegen was het leven een droom, waarvan ieder het schoonste deel, de jeugd, met een ontvankelijk gemoed genieten moest, terwijl hij slechts had te zorgen bij het ontwaken, hetwelk met den dood begon, te kunnen hopen op de toelating tot het paradijs. Hoe weinig vermocht een mensch te doen tegen het ijzeren geweld van het noodlot! Ook door ingespannen arbeid kon dit niet bezworen worden, het kwam er maar op aan daar tegenover het juiste standpunt in te nemen en het waardig onder de oogen te zien. Orion's noodlot had zijne levensboot tot dusverre te licht belast; bij schoon weder bewoog zij zich in de richting, waarheen de wind haar dreef. Hijzelf had er voor gezorgd zijn vaarttuig goed uit te rusten, en wanneer het lot het eens zwaar belaarde en tegen de klippen slingerde, dan eerst zou het blijken, wie en wat hij was; hij, Haschim, geloofde zeker, dat hij dan zijn karakter voortreffelijk zou toonen. Bij een schipbreuk blijkt wat een man waard is.

Hier viel de arts hem in de rede om te bewijzen, dat niet het noodlot den mensch beheerscht, maar de mensch zelf zijn

levensschip stuurt, doch Paula keek in de zaal en maakte hierdoor aan het onderhoud een einde. De koopman boog eerbiedig, Philippus groette met achting, maar tevens met eenige terughouding, gelijk men het van een zelfstandig man als hij was verwachten kon. Sedert jaren was hij een dagelijksche gast in het stadhouderslijk verblijf, en hoewel hij Paula in den beginne weinig belangstelling had betoond, trok hij, sedert vrouw Neforis haar koel bejegende, hare partij, zoo vaak dit voegzaam geschieden kon. De gesprekken met hem, welker harde, scherpe toon haar aanvankelijk niet aanstond, en die haar vaak zoo in de enge hadden gedreven, dat zij het nauwelijks verdragen kon, waren haar echter sedert lang lief en tot eene behoefte geworden. Zij hielden haren geest wakker in een kring, die zich enkel bezighield met de kleine familieaangelegenheden der in verval gekomen stad, of met dogmatische strijdpunten; want de Mukaukas nam zelden deel aan het onderhoud der vrouwen.

De arts onderhield zich nooit met haar over dagelijksche voorvallen, maar sprak voor haar zijn oordeel uit over de meeningen van anderen, of over ernstige levensvragen en boeken, die zij beiden kenden, en wist zoo hare tegenspraak uit te lokken, waarop hij geestig en scherp antwoordde. Langzamerhand had zij zich gewend aan zijne stoute denkbeelden en aan de openhartigheid waarmede hij, zonder zich aan iets te storen, de waarheid uitsprak, en het begaafde meisje verkoos thans het gesprek met hem boven elk ander onderhoud, daar zij erkend had dat in dezen denker, in dit vat vol van alle wetenschap

eene ware kinderziel huisde, en dat hij daarbij eene mate van zelfverloochening bezat zonder wederga. Aan de gemalin van haar oom mishaaide alles wat zij deed, en zoo ook haar vertrouwelijken omgang met dezen man, wiens uitwendig voorkomen waarlijk niets aantrekkelijks had voor een jong meisje. – Eene aanzienlijke familie had een arts, om voor de gezondheid harer leden te zorgen of om hen te genezen, en het voegde den huisgenooten niet met hem als met iemand van denzelfden stand vertrouwelijke gesprekken te voeren. Zij verweet Paula, die zij vaak over haar trots berispte, dat zij zich tegenover Philippus op eene ongepaste manier vernederde, doch het meest verdroot haar, dat de Damasceensche op menig halfuur voor zich beslag legde, hetwelk Philippus anders zou hebben gewijd aan haar gemaal, wiens persoon en gezondheid voor haar boven alles gingen.

De Arabier, dien zij gisteren zoo had aangevallen, herkende haar terstond, en nadat de goede verstandhouding spoedig tusschen hen hersteld was en Paula had toegegeven, dat het verkeerd van haar was een enkel welgezind man voor het misdrijf van een geheel volk aansprakelijk te maken, en Haschim weder geantwoord had, dat een rechtgevoelend hart altijd het ware vindt, bracht zij het gesprek ook op haren vader, en de arts deelde den Arabier mede, dat zij altijd nog niet moede was den verlorene te zoeken.

»Dat is veeleer mijne eenige levensroeping,» zeide de jonkvrouw.

»Ten onrechte, zou ik meenen,» merkte de arts op, doch de koopman weersprak hem, want er waren dingen, die een mensch te kostbaar zijn om ze prijs te geven, ook wanneer de hoop om ze weer te vinden zoo wankel en zwak werd als een verteerde stroohalm.

»Dat ondervind ook ik,» hernam Paula, »en hoe kunt gij, Philippus, mij tegenspreken? Heb ik niet uit uw eigen mond gehoord, dat gij bij uwe kranken de hoop niet opgeeft, tot de dood er een einde aan maakt? Ik houd vast aan mijne verwachting, thans meer dan ooit, en ik gevoel dat dit goed is. Mijne laatste gedachte, mijn laatste sestersie wijd ik eraan om mijn vader te vinden, wat mijn oom en zijne vrouw er ook van zeggen, hoe zij mij ook tegenspreken.»

»Maar eene jonkvrouw kan in dergelijke zaken bezwaarlijk de hulp van een man ontberen,» zeide de koopman. »Ik kom veel in de wereld, spreek met allerlei vreemdelingen uit verre landen, en wilt gij mij de eer bewijzen, kies mij dan tot uw helper, en vergun mij bij het opsporen van den edelen verlorene uw bondgenoot te zijn.»

»Dank, innigen dank!» antwoordde Paula, terwijl zij blijmoedig en met warmte de hand van den muzelman drukte. »Houd hem, dien ik verloren heb, waarheen gij ook trekt, in gedachtenis. Ik ben een arm verlaten meisje, maar als gij hem vindt...»

»Dan zult gij weten, dat er ook onder de muzelmannen zijn die...»

»Die gaarne barmhartigheid oefenen en verlatene vrouwen vriendelijk ter hulp komen,» vulde Paula aan.

»En als Allah het zoo beschikt, met goed gevolg,» ging de Arabier voort. »Zoodra ik eenig spoor vind, zult gij van mij hooren, thans moet ik echter aan gene zijde van den stroom naar den veldheer Amr. Ik ga getroost, want ik weet dat mijn arme, brave Rustem in goede handen is, vriend Philippus! Reeds dadelijk in Fostat zal het eerste onderzoek beginnen, verlaat u daarop, mijne dochter!»

»Dat doe ik,» antwoordde Paula van blijdschap aangedaan. »Wanneer zien wij elkaar weer?»

»Morgen, op zijn allerlaatst overmorgen vroeg.»

Hierop ging het meisje naar hem toe en fluisterde hem in het oor: »Wij hebben thans een spoor gevonden, heer, ja ik hoop, dat de bode reeds onderweg is. Hebt gij nog even tijd mij aan te hooren?»

»Eigenlijk moest ik reeds lang aan de overzijde van de rivier Zijn; heden dus niet, maar zoo ik hoop morgen.» Daarop reikte de Arabier haar en den arts zijne hand en ging haastig heen.

Paula bleef in gedachten staan; toen viel haar in, dat de vervolgde Hiram zich aan de overzij bevond onder het bereik van de Arabische macht, en dat de koopman misschien zich voor hem in de bres kon stellen, wanneer zij hem openhartig alles mededeelde wat zij wist. Zij stelde bijzonder vertrouwen in den ouden heer, wiens goedige en deelnemende blik haar nog altijd voor oogen zweefde; en zonder verder op den arts te letten, liep

zij ijlings naar de deur van het eerste ziekenvertrek. Daarnaast hing een crucifix, en de non lag daarvoor nedergeknield, om voor den ongeloofigen kranke te bidden en den goeden herder te smeeken zich ook te ontfermen over het schaap, dat niet tot zijne kudde behoorde.

De jonkvrouw waagde het niet de biddende te storen, die voor den smallen uitgang lag, en zoo verliepen er eenige oogenblikken, tot de arts hare groote onrust opmerkte, de zaal verliet, de non even op den schouder tikte en haar zacht, maar recht vriendelijk verzocht: »Eén oogenblik, lieve zuster! Uw vroom gebed wordt altijd gehoord, maar deze jonkvrouw heeft haast.»

De non stond dadelijk op, ging ter zijde en zag Paula met een onvriendelijken blik na, toen deze haastig de trap afgang.

Aan de hofpoort zocht het oog van de jonkvrouw den Arabier te vergeefs. Zij ondervroeg daarop een slaaf en vernam, dat het paard van den koopman hier lang had gewacht, dat hij zooeven de poort was doorgerend en zeker reeds op de schipbrug zou zijn, die Memphis met het eiland Roda en dit weder met het fort Babylon en het nieuw ontstaande Fostat verbond.

ELFDE HOOFDSTUK

Vol onrust en ontevreden op zichzelf klom Paula de trap weder op. Was het de hitte van dezen dag, die haar zoo mat maakte en haar de tegenwoordigheid van geest deed verliezen, waarover zij anders beschikken kon? Zij begreep nu zelve niet waarom zij de gelegenheid om bij Haschim voor den trouwen dienaar te pleiten niet terstond had aangegrepen. Misschien had de koopman zich het lot van Hiram kunnen aantrekken. De slaaf aan de poort had haar gezegd, dat men hem nog niet in handen had gekregen; de tijd om iets voor hem te doen was dus nog niet gekomen. Zij wilde het doen, wilde de boosheid harer verwanten op zich laden, desnoods alles verraden wat zij in dien nacht gezien had, om den trouwen dienaar te redden. Dat was haar plicht, maar vóór zij het deed, vóór zij Orion zoo diep vernederde, wilde zij hem waarschuwen. De gedachte hem van zulk eene ergerlijke daad te moeten beschuldigen, kwelde haar niet minder dan de noodzakelijkheid om zichzelf leed te berokkenen. Zij haatte hem, maar zij had liever het schoonste kunstwerk aan stukken geslagen, dan hem gebrandmerkt, hem wiens schoon en innemend beeld nog altijd hare ziel vervulde.

In plaats van Maria aan het ontbijt op te zoeken of den afgematten oom aan te bieden eene partij met hem te schaken, begaf zij zich weder naar het ziekenvertrek. Eene ontmoeting met vrouw Neforis of met Orion zou haar pijnlijk aangedaan,

zelfs geërgerd hebben. In lang had zij zich niet zoo vermoeid en afgemat gevoeld. Misschien zou een gesprek met den arts haar wat opwekken. Na de afwisselende aandoeningen van de laatste uren verlangde zij naar iets, wat het ook zijn mocht, dat haar kon opbeuren en over iets anders doen denken.

In het eerste ziekenvertrek vraagde de non haar koel wat zij verlangde en wie haar verlof had gegeven om aan de verpleging deel te nemen. De arts, die juist het verband om het hoofd van den Masdakiet opnieuw bevochtigd had, wendde zich daarop tot de kloosterzuster en bracht haar duidelijk aan het verstand, dat hij de jonkvrouw als helpster bij zich wilde hebben, en wel bij de behandeling van beide zieken. Daarop ging hij Paula voor in de zaal en zeide haar met eene zachte stem: »Voor het oogenblik is alles in orde. Zetten wij ons hier een poosje neer.»

Zij nam nu plaats op den divan, hij op een zetel tegenover haar. Philippus begon het gesprek met te zeggen: »Gij hebt zoo straks den schoonen Orion gezocht, thans moet gij...»

»Wat?» vroeg zij ernstig. »Gij moogt het wel weten: de zoon des huizes staat mij niet nader dan zijne moeder. Met dat 'schoone Orion,' hebt gij iets willen zeggen, dat ik niet weder verlang te hooren. Ik moet hem echter nog heden over eene gewichtige aangelegenheid spreken.»

»Wat geeft mij dan de vreugde, u hier weder te zien? Eerlijk gezegd, had ik niet op uwe terugkomst gehoopt.»

»En waarom niet?»

»Vergun mij het antwoord schuldig te blijven. De menschen

hooren niet gaarne onaangename dingen. Als iemand onzer een ander voor niet geheel gezond houdt...”

»Wanneer dat op mij slaan moet,” zeide het meisje, »kan ik u verzekeren: het eenige wat mij in mijzelve nog bevalt is juist mijne gezondheid. Spreek maar uit wat gij op ’t hart hebt. Zeg wat mij aangaat het ergste. Ik heb heden iets noodig wat mij opheft uit dezen toestand van verslapping, zelfs wanneer het mij boos maakt.”

»Goed zoo,” hernam Philippus; »doch ik begeef mij in een gevaarlijk vaarwater. – Om uwe gezondheid, of wat men gewoonlijk zoo noemt, kan elke visch u benijden; maar die hoogere gezondheid, die der ziel, daarop, vrees ik, kunt gij niet roemen.”

»Dat begin is bedenkelijk,” antwoordde het meisje. »Uit uw verwijt schijnt te volgen, dat ik u of iemand anders onrecht heb aangedaan.”

»Was dat het geval maar!” zeide de arts. »Niets, niet het minste is mij uwerzijds bejegend. Ik ben die ik ben, denkt gij voor uzelve en wat geef ik om de anderen?”

»Het is de vraag wat gij onder die anderen verstaat.”

»Niets minder dan allen, die u hier in huis, in deze stad, op deze wereld tegenwoordig omringen. Zij zijn voor u lucht en nog minder dan dit; want de lucht is een stof, wier kracht zeilen vult en schepen tegen den stroom opstuwt, welker afwisselende natuur op de gunstige of ongunstige gesteldheid van ons lichaam inwerkt...”

»Ik heb mijne wereld hierbinnen,» hernam Paula, terwijl zij de hand op het hart legde.

»Zeer juist! De geheele schepping kan daar eene plaats vinden; want wat men gemeenlijk een menschenhart noemt, hoeveel kan dat niet omvatten! Hoe meer men meent dat het in zich bevatten kan, des te gewilliger neemt het alles op. Het is gevaarlijk het slot ervan te laten roesten, want als dat gebeurt en men wil het openen, dan helpt geen rukken en trekken meer. En dan... maar ik wil u niet kwetsen... gij hebt u gewend altijd op het verledene terug te zien...»

»Wat verblijdends ligt er dan vóór mij? Uwe berisping is hard en bovendien niet rechtvaardig. Hoe weet gij toch in welke richting ik zie?»

»Omdat ik u met het oog van een vriend heb gevolgd. Waarlijk Paula, gij hebt verleerd om u heen en vooruit te zien. Wat achter u ligt, wat voor u verloren ging, dat is de wereld waarin gij leeft. Ik heb u eens op een afgebrokkelden papyrusrol van mijn ouden pleegvader Horus Apollon een heidenschen demon getoond, die vooruit loopt, terwijl de kop hem zoo op den hals zit, dat het geheele gezicht en de oogen achterwaarts zien.»

»Dat herinner ik mij zeer goed.»

»Nu, gij gelijkt reeds lang op zulk een demon. Alles vloeit, zegt Herakleitos, en gij zijt gedwongen met den grooten stroom voort te zwemmen. Of wilt gij een ander beeld: gij moet op het pad des levens voorwaarts loopen naar het doel dat allen nastreven. Doch uw oog ziet daarbij achterwaarts, waar het zich

vermeit in eene schoone, rijke ouderlijke woning, in de liefde en teederheid van zoovelen, en in een gelukkig maar helaas vervlogen bestaan. Daarbij treedt gij voorwaarts, en wat moet nu het gevolg zijn?”

»Dat ik struikel, denkt gij, en val...»

Het verwijt van den arts had Paula te dieper getroffen, naarmate zij zich minder verhelen kon, dat het veel waarheid bevatte. Zij was gekomen om zich wat te laten opbeuren, maar nu vergalde deze aanklacht zelfs haar blij gevoel van gezondheid. Waarom liet zij zich door dezen toch nog geenzins bedaagden man in het verhoor nemen als een schoolmeisje? Als dat zoo voort ging, dan zou hij moeten hooren... Doch nu volgde zijn antwoord; dat verfrischte haar weder en bevestigde haar in de overtuiging, dat hij voor haar een waarachtig welmeenend vriend was.

»Dat misschien niet,» luidde zijn wederwoord, »omdat – omdat – nu ja, de voorzienigheid heeft u gezegend met de schoonste evenredigheid, en als de dochter van een held schrijft gij met zelfbewustzijn voorwaarts. Vergeten we niet, dat ik van uwe ziel spreek, en deze handhaaft hare aangeborene fierheid onder zooveel dat klein en laag bij den grond is.»

»Waarom moet ik dan vreezen achterwaarts te zien, wat mij zoo goed doet?» vroeg zij opgewekt, den arts opnieuw vertrouwelijk in het aangezicht ziende.

»Omdat gij op die manier anderen licht op den voet trapt! Dat doet pijn, zij worden boos op u, en zij leeren u, die inderdaad

meer liefde gevoelt dan zij allen, knorrig te zijn!”

»Dat is niet zoo, want ik ben mij bewust zoolang ik leef geen mensch met opzet bedroefd of beleedigd te hebben.»

»Dat weet ik, maar onbewust is het duizendmaal gebeurd.»

»Dan zou het beste zijn, dat ik ze allen voor goed ontvluchtte.»

»Neen, duizendmaal neen! Wie zich terugtrekt uit zijne omgeving en zich in de eenzaamheid opsluit, meent iets verdienstelijks te doen en zich te plaatsen boven een bestaan dat hij veracht. Denk er maar eens goed over na. De zelfzucht, de eigenliefde drijft hem in een grot of kluis; in elk geval bereikt hij niet wat hij voor zijn geluk houdt, en verzuimt hij de voornaamste plichten jegens de menschheid, of zeggen wij liever jegens de samenleving waartoe wij behooren. Zij is een groot lichaam en ieder mensch op zichzelf moet zich beschouwen als een deel ervan, moet trachten het te dienen en nuttig te zijn, en als het noodig blijkt zich bereid toonen daarvoor een offer te brengen. De zwaarste mogen niet te zwaar zijn. Maar wie zich terugtrekt, maar gij – neen, hoor mij, bid ik u, ten einde, want ik waag het misschien niet voor de tweede maal om mij aan het gevaar bloot te stellen u te vertoornen – gij wilt een lichaam op zelve zijn. Wat Paula beleefd en bezeten heeft, dat houdt zij in de schatkamer harer herinneringen achter slot en grendel verborgen. Wat Paula is, dat meent zij juist te moeten zijn; en voor wie? Wederom alleen voor diezelfde Paula. Zij heeft groot leed ondervonden en daarvan leeft hare ziel; maar dat voedsel is verwerpelijik, is ongezond, is slecht.»

Zij wilde opstaan, maar vol ijver en geheel overtuigd dat hij dit gesprek niet mocht laten afbreken, boog hij zich naar haar toe, raakte even haar arm aan, als wilde hij haar op den divan vasthouden en ging zonder zich van zijn stuk te laten brengen voort: »Gij voedt u met het oude leed. Heel goed. Honderdmaal heb ik gezien, dat de smart veredelen kan. Zij kan wakkere zielen in staat stellen om het lijden van anderen dieper te gevoelen, zij kan in hen het verlangen wekken, om het leed van anderen door blijmoedige zelfopoffering te lenigen. Wie smart en beproevingen bij ervaring kent, die geniet voorspoed en geluk met dubbele vreugde; de lijdende leert ook het geringste levensgenot te waardeeren. Maar gij? Reeds lang heb ik mij trachten aan te gorden, om het u te zeggen – gij trekt uit de smart geen voordeel, omdat gij haar in uzelve opsluit, als kostbare zaden, die men in een zilveren doos bij zich draagt. Men moet ze aan de aarde toevertrouwen, opdat ze ontkiemen en vruchten dragen. Doch ik wil niet berispen, ik verlang alleen te raden als uw trouwste en beste vriend. Leer u toch een lid te gevoelen van het lichaam, waaraan het lot u nu eenmaal heeft toegevoegd, het moge u bevallen of niet. Wees erop bedacht aan dat lichaam de diensten te bewijzen, waartoe uw aanleg u in staat stelt. Gij zult wel ontdekken in welk opzicht gij dat doen kunt; het zal u gelukken iets voor dat lichaam te zijn, en dan opent gij de doos en met verbazing en blijdschap zult gij waarnemen, dat de zaadkorrel, die gij in de aarde strooit, opschiet, dat hij bloeit en vruchten geeft, waaruit brood gemaakt

kan worden of artsenij voor u en anderen! Laat dan, gelijk in den bijbel staat, de dooden hunne dooden begraven, en wijd aan de levenden de rijke krachten, de schoone gaven, die als het erfdeel van een aanzienlijken vader en eene edele moeder, ja, van eene eerbiedwaardige rij van voorvaderen op de waardige kleindochter zijn overgegaan. Dan zult gij wedervinden wat gij verloren hebt: de vreugde namelijk over een bestaan, dat wij mogen genieten, waarmede wij ons voordeel hebben te doen, omdat het ons eene verplichting oplegt, die wij maar eens in staat zijn te vervullen. De goede voorzienigheid heeft u boven duizenden met gaven toegerust om bemind te worden, en wanneer gij niet vergeet, dat gij haar daarvoor dank schuldig zijt, dan zullen de harten, die zeker niet aangetrokken worden door een boom, welke zich kunstmatig omgeeft met afwerende stekels of de twijgen laat hangen gelijk de treurwilgen aan den Nijl, zich voor u openen, en gij zult een nieuw leven beginnen, gelukkig voor uzelve en gelukkig voor anderen. Gij zult een doodsch en eenzaam bestaan, dat gij hier voortsleept tot niemands vreugde en allerminst tot uwe eigene, veranderen in een vruchtbaar leven, dat uzelve voldoening geeft, dat als het zonlicht geluk en zegen rondom zich verspreidt. Wanneer gij hier gekomen zijt om deze beklagenswaardige zieken te verplegen, dan hebt gij reeds de eerste schrede gezet op den nieuwen weg tot uw waarachtig geluk, dien ik u wijzen wil. Ik had u hier niet verwacht, maar ik ben u dankbaar dat gij gekomen zijt, omdat ik weet dat het binnentreden door deze deur u op den weg kan brengen tot eene

nieuw ontwaakte levenslust, wanneer gij vastbesloten zijt dien weg te betreden. Dan zoudt gij, goddank, gered zijn!”

Na deze woorden stond de arts op, en terwijl hij de zweetparelen van zijn voorhoofd droogde, zag hij angstig naar Paula, die zwaar ademhaalde, en zoo ontsteld en besluiteloos, als hij haar nog nooit gezien had, op hare plaats was blijven zitten. Zij liet haar voorhoofd op hare hand rusten en staarde zwijgend in haar schoot, als worstelde zij tegen een gevoel van smart. De jonge man sloeg de armen over elkander als een arbeider, wiens handen verstijven in den kouden wintertijd, en zeide pijnlijk bewogen: »Ja, ik heb het uitgesproken en gevoel er geen berouw over dat het gebeurd is, maar wat ik vreesde, dat zie ik nu gebeuren. Ik zal de beste vreugde moeten verliezen, die mij verkwikte bij mijn dagelijkschen arbeid. Het is een schoon gebod: Plato lief te hebben, maar meer nog dan Plato de waarheid; doch wie het opvolgt moet er op voorbereid zijn, dat die waarheid de vrienden uit de onaangename nabijheid van den armen apostel der waarheid wegjaagt.»

Dit hoorende rees Paula op, en gehoor gevende aan de inspraak van haar edel gemoed, stak zij den arts hartelijk de rechterhand toe. Hij greep haar met beide handen, drukte haar zoo stevig, dat het der jonkvrouw bijna pijn deed, en sprak met vochtige van blijdschap stralende oogen: »Dat had ik gehoopt; dat is goed, dat is edel! Mocht ik toch uw broeder zijn, voortreffelijk meisje! Komaan, zoo onder ééne verpleging, dan kan dat arme, waanzinnige, zwaar gewonde, schoone schepseltje

daar onder de uwe genezen!”

»Ik kom,» antwoordde zij met warmte, en daar lag iets gezonds, iets opwekkends in haar wezen, toen zij naar het ziekenvertrek toeliep. Doch halverwege veranderde de uitdrukking van haar gelaat, en na een oogenblik nadenken deed zij de vraag: »Aangenomen dat wij haar doen herstellen: waartoe zal dit goed voor haar zijn?»

»Daarvoor, dat zij ademt en het zonlicht mag genieten,» antwoordde de arts, »dat zij u dankbaar kan zijn en eindelijk weder voor hare samenleving doen kan wat zij vermag, dat zij, alles saamgenomen, – dat zij leeft! Want te leven – mocht gij het met mij gevoelen en ervaren! – te leven is toch het hoogste.»

Paula zag den man, die met zooveel geestdrift had gesproken, verbaasd in het leelijk aangezicht. Welk eene blijdschap straalde haar daaruit tegen! Niemand had op dit oogenblik durven beweren, dat het niet fraai was en alle aantrekkelijkheid ontbeerde. Hij geloofde aan hetgeen hij met zooveel warmte had gezegd, en toch was het in tegenspraak met de zienswijze, die hij nog gisteren was toegedaan en zoo vaak had verdedigd, dat namelijk het leven op zichzelf beschouwd een ellendig ding is voor ieder, die het niet krachtig weet aan te grijpen om er iets goeds van te maken. Op dit oogenblik was het voor hem werkelijk het hoogste.

De jonkvrouw ging hem voor en zijn oog hing aan haar als dat van den vromen pelgrim aan het heiligenbeeld, waarheen hij met doorwonde voeten ter bedevaart ging over berg en dal.

Zij naderden thans het bed van de kranke. De non ging voor hem uit den weg en maakte hare eigene gevolgtrekkingen over de verandering in het voorkomen van den arts, en de zalige, kinderlijke blijdschap, waarmede hij Paula verklaarde waarin het gevaar voor de kranke lag, welk plan hij gemaakt had om het arme schepseltje te redden, hoe zij de compressen moest maken en de geneesmiddelen toedienen, en hoe noodig het was, zoolang de koorts aanhield, met de schijnvoorstellingen van de waanzinnige mede te gaan en te doen alsof het verstandige denkbeelden waren.

Ten laatste moest hij zich verwijderen om andere kranken te bezoeken. Paula bleef aan het hoofdeinde van het ziekbed zitten en keek de ongelukkige in het aangezicht. Wat was zij schoon! En deze roos had Orion als knaap gebroken en smadelijk vertreden! Dit meisje had zeker hetzelfde voor hem gevoeld als zij. En thans? Zou zij niets meer voor hem voelen dan haat, of zou haar hart zich, evenals haar eigen, ondanks toorn en minachting, toch niet geheel vrij hebben kunnen maken van de betoovering, waarin hij het eenmaal had gevangen? Doch wat was dit eene zwakke gevoeligheid! Zijne vijandin wilde en moest zij zijn!

En nu sloeg zij nadenkend een blik op dat ijdele, ledige leven, hetwelk zij sedert eenige jaren had geleid. De arts had waarlijk den vinger op den wond gelegd; ja, hij was eer te zacht dan te streng geweest. Zij wilde thans beginnen hare kracht nuttig te gebruiken; maar hoe, op welke wijze, hier onder deze menschen? Hoe straalde het gelaat van den armen Philippus van blijdschap,

toen zij hem de hand had geboden, en hoe medeslepend was de stroom zijner woorden! »Hoe onjuist,» dacht zij, »is toch de spreuk: het lichaam is de spiegel der ziel. Als dat opging moest Philippus er uitzien als Orion, en Orion als Philippus.» Maar zou dan het hart van den eerste geheel verdorven zijn? Neen, dat was niet mogelijk, en alles in haar verzette zich tegen deze opvatting. Zij moest hem liefhebben of haten, hier was geen middenweg; maar beide gewaarwordingen worstelden en stredden tegen elkander op pijnlijke wijze. De arts wilde een broeder voor haar zijn en bij de gedachte daaraan moest zij glimlachen. Zij zou misschien rustig en tevreden met hem, hare Betta en zijn ouden geleerden vriend en huisgenoot, van wien hij haar dikwijls verteld had, kunnen samenwonen, hem volgen bij zijne studiën, hem helpen bij zijn beroep en met hem vele wetenswaardige dingen bespreken. Zulk een leven, dat moest zij erkennen, zou duizendmaal te verkiezen zijn boven dat in de nabijheid van vrouw Neforis. Zij had een vriend in hem gevonden, en dat zij hem gaarne als zoodanig beschouwen wilde, daarin lag zeker de eerste vervulling zijner belofte, want het toonde dat haar hart nog altijd bereid was om zich voor dat van een ander vriendelijk te openen.

Te midden van al deze overwegingen vervulde haar nog altijd de bezorgdheid voor den bedreigden Hiram, en daarbij drukte haar loodzwaar de overweging dat, als het tusschen haar en Orion tot het uiterste kwam, het gedaan was met haar verblijf in het huis van den stadhouders. Hoe vaak had zij niets vuriger gewenscht

dan deze omgeving te kunnen verlaten, maar heden zag zij er tegen op, want te scheiden van den oom sloot tevens in voor goed afscheid te nemen van diens zoon. Zij haatte hem, maar hem geheel uit het oog te verliezen, dat zou haar bitter zwaar vallen. Philippus te volgen om hem als eene zuster ter zijde te staan, dat scheen haar ondenkbaar en ten eene male verkeerd.

Onder al deze overwegingen luisterde zij naar de ademhaling der kranke en behandelde haar naar het voorschrift van den arts, wiens terugkomst zij met verlangen te gemoet zag. Doch in zijne plaats kwam de non bij het bed, legde de hand op het voorhoofd van het zieke meisje, voelde haar den pols en fluisterde haar vriendelijk toe, zonder op Paula acht te geven: »Goed zoo, mijn kind, maar slapen, altijd slapen! Hoe zij toch zoo rusten kan! Moge het zoo blijven! Het hoofd is koeler geworden; Philippus zou zeker zeggen: bijna geen koorts meer! God zij gedankt, het ergste gevaar is zeker voorbij.»

»O, hoe verheugt mij dit!» zeide de jonkvrouw, en in die woorden lag zooveel oprechtheid en warmte, dat de non haar toeknikte en haar van nu aan de kranke gerust en gewillig overliet.

In lang had Paula zich niet zoo gelukkig gevoeld. Het kwam haar voor, alsof hare tegenwoordigheid eene goede uitwerking had op de kranke, als ware Mandane door hare korte verpleging reeds op den drempel van een nieuw leven gekomen. Paula, die zich nog kort geleden voor een door het noodlot vervolgd schepsel hield, herademde bij de gedachte, dat zij ook geluk

kon aanbrengeu. Vroolijk en met oprechte teederheid zag zij Mandane in het meer dan liefballige gelaat, schikte het verband, dat wat verschoven was, zorgvuldig over de verminkte ooren en drukte zacht een kus op hare lange zijden wimpers. De Damasceensche begon aan de verstandige non meer en meer te bevallen, en toen het uur voor het gebed weder daar was, nam zij Paula, de wees in het vreemde huis, de Griekin die overeenkomstig Gods ondoorgrondelijk raadsbesluit buiten haar zaligmakend geloof was geboren, mede daarin op.

Eindelijk keerde Philippus terug, verheugde zich over het blijmoedige uitzicht van zijne nieuwe vriendin en bevestigde, dat Mandane onder hare behandeling het ergste gevaar te boven was gekomen, en haar toestand allen grond gaf om te verwachten, dat zij langzaam, zoo hij hoopte geheel zou herstellen.

Nadat Paula het compres ververscht had, waarbij hij haar met opzet de handen vrij liet, zeide hij opgewekt: »Wat hebt gij deze dingen spoedig aangeleerd! Ziedaar, het meisje slaapt alweer, de liefdezuster waakt en wij kunnen onze patiënte voor het oogenblik niet van dienst zijn, want eene zachte sluimering is voor haar beter dan eten of drinken. Bij ons beiden, ten minste bij mij, is het anders. Er moeten nog wel twee uren verlopen voor den grooten maaltijd, mijn ontbijt staat daarginds nog onaangeroerd, en met het uwe zal het wel niet anders gelegen zijn, wees dus mijn gast. Zij sturen altijd zooveel, dat men zes scheepssjouwers er mee verzadigen kan.»

Dit voorstel was Paula niet onwelkom, want de honger had

reeds lang bij haar aangeklopt. Aan de non werd opgedragen spoedig nog een paar borden te halen, aan bokalen was overigens geen gebrek, en zoo zaten de nieuwe vrienden weldra etende tegenover elkander, ieder aan zijn tafeltje. Hij sneed de eend voor en de gebradene kwartels, diende haar van de salade en de dampende artisjokken, die de non op verlangen van den kok, wiens eenig knaapje de arts had gered, mede boven gebracht had, wees op de kleine pasteitjes, de vruchten en koeken, die ook nog daar waren, vervulde de rol van schenker, en terwijl zij het zich goed lieten smaken, ontspan zich tusschen hen een levendig gesprek.

Paula vroeg heden voor het eerst naar de jeugd van Philippus, en hij begon met een tafereel op te hangen van zijn tegenwoordig leven, dat hij met den ouden wonderlijken Isis-dienaar en onderzoeker Horus Apollon deelde, schilderde zijn ingespannen arbeid overdag en zijne stille studiën des nachts, en wist dit alles zoo geestig op te sieren, dat zij vaak luide moest lachen. Maar weldra kreeg zijn verhaal eene weemoedige tint, toen hij haar mededeelde hoe vroeg hij vader en moeder had verloren, zoodat hij, zonder bloedverwanten, op eigen voeten moest staan met niet anders dan een armzalig geërfd kapitaaltje. Want zijn vader was een taalgeleerde geweest, die uit Athene naar Alexandrië was geroepen, en hij had zich gedwongen gezien zichzelf een weg door het leven te banen, dat er voor hem uitzag als een verwilderd bosch van papyrusriet en biezen. Ieder uur van zijn leven moest aan den arbeid worden besteed,

en zulk een leelijke, lange Goliath als hij was, had niet zoo gemakkelijk beschermers gevonden, die hem voorthielpen. Aan de hoogeschole te Alexandrië, Athene en Caesarea had hij door onderricht te geven en door het bereiden van geneesmiddelen uit planten, die hij zelf had gezocht, zich in het leven trachten te houden met water in plaats van wijn, met brood en vruchten in plaats van kwartels en pasteien. Toch had hij menig goed vriend gevonden, maar zich eene vriendin te verwerven, dat ging niet gemakkelijk met een gezicht als het zijne.

»Zoo ben ik dan wel de eerste?» vroeg Paula, die oprechte achting gevoelde voor den man, die zich door zijne eigene kracht had opgewerkt tot de hooge plaats, welke hij sedert lang niet enkel te Memphis maar onder alle Egyptische heelmeesters innam.

Hij knikte toestemmend en met zulk een zalig lachje, dat het haar was als viel er een zonnestraal in hare ziel.

Hij bemerkte het terstond, hief zijn beker op en zeide tot haar met hoogroode wangen: »Wat anderen vroeg ten deel valt, heb ik eerst later verworven, maar daarvoor vind ik ook eene vriendin zonder weerga.»

»Ik hoop althans dat zij nog niet zoo slecht is, als gij haar zooeven hebt geteekend. Als onzen vriendschapsbond maar niet een spoedig einde bedreigt!»

»Oho,» riep de arts; »elke bloeddruppel in deze aderen...»

»Zoudt gij bereid zijn voor mij te plengen,» vulde Paula aan met een pathetisch gebaar, dat zij den eersten speler in de

tragedie op het theater te Damascus had afgezien. »Maar wees niet bezorgd, er is geen sprake van leven of dood. Hoogstens jagen ze mij uit dit huis en uit Memphis.»

»U?» vroeg Philippus opeens met schrik. »Wie zou dat durven wagen?»

»Zij, voor wie ik zoo zonderling vreemd bleef, gelijk gij straks zoo treffend hebt geschilderd. En hebben zij hun zin gekregen, dan, mijn beste nieuwe vriend, zal het ons gaan als den geleerden Dionusios van Kurene.»

»Van Kurene?»

»Ja! Ik heb dat verhaal van mijn vader. Toen deze Dionusios zijn zoon naar Athene op de hoogeschool zond, zette hij zich neder om een boek voor hem te schrijven over alles wat een student op de academie doen en laten moet. Hij wijdde zich aan dezen arbeid met allen ijver, en toen hij na vier jaren onder het laatste blad van de rol schreef: 'zoo is dan dit boek gelukkig ten einde,' keerde de jongeling, voor wiens studie dit werk een leidraad moest zijn, als een volmaakt geleerde naar Kurene terug.»

»En zoo hadden wij onze vriendschap gesloten...»

»En alles voor een vaster verbond in de toekomst voorbereid, om weldra uit elkander te gaan.»

Plotseling sloeg Philippus met de vuist op het tafeltje, dat voor de rustbank stond, en riep: »Dat zal ik weten te beletten! Doch wilt ge mij in vertrouwen mededeelen, wat er tusschen u en die hier beneden weder heeft plaats gehad?»

»Gij zult het tijdig genoeg vernemen.»

»En wie denkt, dat men u zonder complimenten den stoel voor de deur kan zetten, en dat daarmee ook alles tusschen ons uit is, die zou zich kunnen vergissen!» hernam de arts, terwijl zijne oogen fonkelden van toorn. »Ik heb hier in huis ook een woordje mee te spreken, en zoo ver zijn wij nog lang niet, zoo ver zal het stellig niet komen. Gij moet hen verlaten, ja, dat moet gij, maar alleen vrijwillig en met opgerichten hoofde..»

Daar werd de deur van het eerste ziekenvertrek driftig geopend en een oogenblik later stond Orion op den drempel van de aangrenzende zaal, zag beiden, die zooeven hun maal geëindigd hadden, met groote bevreemding aan en zeide somber: »Ik zie dat ik u stoort.»

»Volstrekt niet,» antwoordde de arts. Doch de jongeling begreep dat het laf en te dezer plaatse weinig voegzaam zou zijn, indien hij aan een aanval van ijverzucht lucht gaf, en antwoordde lachend: »Ik wenschte dat het mij geoorloofd was geweest als derde aan dit sumposion deel te nemen!»

»Wij hadden aan elkander volkomen genoeg,» antwoordde de arts.

»Hij zou van de zaligheid zeker zijn, die aan alle leerstukken van de kerk zoo gemakkelijk gelooven kon als aan deze bewering,» zeide Orion, lachend. »Ik ben anders geen spelbreker, geëerde vrienden, maar ditmaal, het doet mij oprecht leed, moet ik toch een rustverstoorder zijn. Het betreft,» en nu gevoelde hij zich weder in staat den schertsenden toon te laten varen, die zoo

slecht te rijmen was met zijne stemming – »het betreft eene zeer gewichtige zaak. Het geldt niemand minder dan uw vrijgelatene, mijne schoone jonkvrouw.»

»Is Hiram terug?» vroeg Paula, en zij gevoelde daarbij dat zij bleek werd.

»Zij hebben hem opgebracht,» hernam Orion. »Mijn vader heeft de rechters terstond doen samenroepen. De gerechtigheid heeft bij ons vlugge beenen, het doet mij leed voor den man, doch ik kan niet verhinderen dat het recht zijn loop heeft. Ik moet u verzoeken bij het verhoor tegenwoordig te zijn als men u roept.»

»Men zal de volle waarheid vernemen,» antwoordde Paula op vasten strengen toon.

»Natuurlijk,» hernam Orion. Daarop wendde hij zich tot den arts. »U, voortreffelijke arts, zou ik willen verzoeken mijne verwante en mij een oogenblik alleen te laten. Ik heb haar een raad te geven, die haar zeker voordeelig kan zijn.»

Philippus zag zijne vriendin vragend aan, zij antwoordde echter luide en beslist: »Ik heb met u geene geheimen, wat ik vernemen moet, mag ook deze hooren.»

Orion haalde de schouders op en deed als wilde hij heengaan; doch voor den drempel keerde hij zich om en zeide gejaagd, vol werkelijke bezorgdheid: »Wanneer gij mij niet hooren wilt om uwentwil, zoo doe het, hoe kwalijk ge mij ook gezind zijt, omdat ik u smEEK mij deze gunst niet te ontzeggen. Hier staat het leven van een mensch op het spel en het geluk, de zielsrust van een ander. – Zeg niet neen, ik vraag niets onbillijks, Philippus!

Vervul mijn wensch en laat ons eenige oogenblikken alleen.”

Andermaal vroegen de oogen van den arts aan de jonkvrouw wat te doen, en ditmaal antwoordde zij: »Ga!» waarop haar vriend zich dadelijk verwijderde.

Terstond daarop sloot Orion de deur en zeide, terwijl zijne borst hijgde: »Wat heb ik u toch gedaan, Paula, dat ge mij sedert gisteren vliedt als een melaatsche, dat gij het er op toelegt mij in het verderf te storten?»

»Ik wil mij voor het leven van een trouw dienaar in de bres stellen, meer niets,” antwoordde zij gelaten.

»Op het gevaar af mij ongelukkig te maken?” vroeg Orion bitter.

»Ja, op dit gevaar af, als gij den vloekwaardigen moed hebt uwe eigene schuld op de schouders te laden van dezen eerlijken man.”

»Gij hebt mij in den afgeloopen nacht bespied!”

»Alleen het toeval heeft gewild, dat ik u uit het tablinum...”

»Ik onderzoek thans niet wat u zoo laat daarheen voerde,” zeide de jongeling haar in de rede vallende. »Want het stuit mij tegen de borst van u iets anders dan het beste, het reinste te gelooven. Maar gij? Wat hebt gij anders van mij ondervonden dan vriendschap, ja – het zou dwaasheid zijn hier iets te verbergen – dan wat een minnaar zijne geliefde...”

»Zijne geliefde?” viel Paula verstoord in. »Een minnaar, durft gij te zeggen, gij die hand en hart aan eene andere hadt geschonken, gij...”

»Wie heeft u dat gezegd?» vroeg Orion verslagen.

»Uwe eigene moeder.»

»Dat! dat is het dus!» riep de jongeling, terwijl hij de handen krampachtig in elkander wong. »Nu eerst versta ik, begrijp ik... Maar wacht... Als het dat is wat u aandrijft om mij te haten, mij te vervolgen, dan moet gij mij liefhebben, dan hebt gij mij lief, meisje, en dan, gij fiere, eenige jonkvrouw...»

Bij deze woorden had hij de hand naar haar uitgestoken, maar zij stiet hem terug en sprak met bevende stem: »Vergis u niet! Ik behoor niet tot de zwakke lammeren, voor wie gij uwe gaven en voorrechten misbruikt hebt, en die zich beijverden u de handen te kussen. Ik ben de dochter van Thomas, en de bruidegom van een ander die mij op den weg ter bruiloft nog zou willen omarmen, die zal tot zijne schade ondervinden dat er vrouwen zijn, die zijne waanzinnige wenschen afwijzen en den smaad haar toegedacht weten te straffen. Ga nu tot uwe rechters! Gij valsche aanklager, noemt mijn Hiram; maar ik noem u, u, den zoon van dit huis den dief. Laten wij zien wien zij gelooven zullen!»

»Mij!» hernam Orion en zijne oogen begonnen een niet minder toornigen en verterenden gloed te vertoonen dan de hare. »Mij, den zoon van den Mukaukas! O, dat gij geene vrouw waart! Ik zou u op de knieën willen werpen en dwingen mij om vergeving te vragen. Hoe durft gij het wagen op een man, wiens wandel tot dusver zoo vlekkeloos rein was als uw blank gewaad, met den vinger te wijzen, alsof hij een nietswaardige was? Ja, ik ben in het tablinum gegaan, ik heb den smaragd uit

het tapijt gerukt, maar het is in eene overmoedige luim geschied en in de overtuiging dat het goed mijns vaders ook het mijne is. Daarna heb ik den steen weggeslingerd, om aan de zonderlinge liefhebberij van een vluchtigen inval te voldoen. Vervloekt zij de ure waarin het geschied is, niet om de daad zelve, maar om de gevolgen, die zij na zich sleepen kan door uw waanzinnigen haat. IJverzucht, kleingeestige onwaardige ijverzucht is het die hem deed ontstaan! En tegen wien is hij gericht?"

»Tegen niemand, ook niet tegen uwe bruid Katharina,» zeide Paula met gedwongene kalmte. »Wat zijt gij nog voor mij, dat ik, om u eene deemoediging te besparen, het leven van den braafsten man op het spel zou zetten? Het blijft daarbij: de rechters mogen beslissen.»

»Neen, dat zullen zij niet!» herhaalde Orion met kracht, »ten minste niet in uw zin! Wees gewaarschuid, pas op dat gij mij niet tot het uiterste drijft! Nog zie ik in u de vrouw die ik liefhad, nog bied ik mij aan om te doen wat in mijn vermogen is, om ook voor u alles ten beste te keeren...»

»Voor mij? Ben ook ik dan bestemd uw schuld mede te dragen?"

»Hebt gij zoo straks beneden het geblaf der honden vernomen?"

»Ik hoorde honden keffen.»

»Welnu, de vrijgelatene is opgebracht, de jachthonden hebben hem door hun reuk gevonden en werden toen in huis en in de nabijheid van het tablinum gebracht, de honden zijn niet van

den drempel geweken, en de lieden hebben daar later op den wit marmeren dorpel aan het rechter einde, de sporen van eens mans voet in het stof ontdekt. Die voet was op eene bijzondere wijze gevormd; in plaats van vijf teenen waren er maar drie te herkennen. Uw Hiram werd binnen gebracht en bij hem werden evenveel teenen gevonden als op het marmer, niet minder en niet meer. In den stal uws vaders heeft eene hengst hem vroeger op den voet getrapt en de arts hem twee zijner teenen moeten wegnemen; dat heeft men met moeite uit den stotteraar gekregen. Aan de andere zijde van den dorpel was een kleiner spoor; de honden mochten er weinig acht op geven, ik heb het opgemerkt en stellig uitgemaakt – hoe, behoeft gij niet te weten – dat gij het geweest zijt, die daar hebt gestaan. Hij, die geen recht heeft ons huis te betreden, is in dezen nacht ons tablinum, onze schatkamer binnengedrongen. Verplaats u in het gemoed van de rechters! Hoe zwaar kan wel tegenover zulke daadzaken het enkele woord van eene jonkvrouw wegen, van wie ieder weet dat zij het met mijne moeder alles behalve eens is, en die alles op het spel moet zetten om haar dienaar te redden.”

»Dit alles doet er niets toe,» zeide Paula. »Maar Hiram heeft den steen niet gestolen. Gij zelf weet het al te goed wie het gedaan heeft. De smaragd, dien hij verkocht, was mijn eigendom, en al gelijken die beide steenen zoo op elkander, dat zelfs de verkooper...»

»Ja, ja, hij kon ze niet onderscheiden. Booze demonen zijn bij dit alles in het spel, duivelsche, helsche geesten. Mijn verstand

zou er bij stilstaan, als het leven niet zoo vol van wonderen was. Gijzelve zijt wel het grootste wonder! Hebt gij den Syriër gelast den smaragd te koop te bieden, om met het geld uit dit huis te vluchten? – Gij zwijgt? Dus heb ik het geraden. Wat geeft gij om mijn vader! Mijne moeder hebt gij niet lief, en den zoon – Paula, Paula, misschien doet gij hem toch onrecht! – Gij haat hem, het is u een lust hem te benadeelen.”

»Noch u, noch niemand anders wil ik kwaad doen,» antwoordde het meisje, »en uw vermoeden is valsch. Uw vader ontzegt mij de hulpmiddelen om den mijnen te zoeken...”

»En gij hebt u geld willen verschaffen, om verder onderzoek te doen naar den sedert lang gestorvene. Zelfs mijne moeder stemt toe, dat gij de waarheid liefhebt. Heeft zij gelijk en schept gij er waarlijk geen behagen in mij in het verderf te storten, hoor dan naar mij, volg mijn raad, vervul mijne bede! Ik vraag niet te veel.”

»Spreek dan!”

»Weet gij wat de eer voor een man beteekent? Behoef ik u te zeggen dat ik een verloren, een geschandvlekt man ben, wanneer ik om deze daad van de meest hersenlooze lichtzinnigheid door de rechters van mijn eigen huis word veroordeeld? Het kan mijn vader het leven kosten, als hij verneemt dat het ‘schuldig’ over mij wordt uitgesproken, en ik – ik – wat er van mij worden zal als dat geschieden moet, dat kan ik niet indenken... Ik... God, God, behoed mij voor waanzin! Maar bedaard, bedaard, de tijd dringt... Hoe anders staat het met uw dienaar; hij schijnt

reeds nu bereid de schuld op zich te nemen, want hoe men hem ook ondervraagt, hij bewaart het stilzwijgen. Doe hetzelfde, en leggen de rechters bijzonderen nadruk op het onderhoud, dat gij dien nacht met den Syriër hebt gehad – de honden hebben zijn spoor gevonden op uwe trap – spreek dan het vermoeden uit, dat de trouwe man zich van den smaragd kan hebben meester gemaakt, ten einde aan uw verlangen te voldoen tot het doen van verdere nasporingen naar uw vader, zijn geliefden meester. Kunt gij besluiten dit zware offer te brengen – helaas, dat ik het vragen moet! – dan zweer ik u bij alles wat mij heilig is, bij uzelve en bij het hoofd mijns vaders, dat ik Hiram uiterlijk binnen drie dagen, ongeslagen en ongefolterd, met een vorstelijk geschenk uit de gevangenis ontsla, en dat ikzelf hem den weg zal banen om te vluchten waarheen hij wil, of als gij dit begeert, om verder te zoeken naar uw overleden vader. – Zwijg dus, houd u gelaten op den achtergrond, dat is alles wat ik verlang, en dat ik woord zal houden, daaraan ten minste, niet waar, daaraan twijfelt gij niet?”

Diep bewogen had zij hem aangehoord. Zij had medelijden, innig medelijden met hem, zooals hij daar smeekend en door gewetenswroeging gemarteld voor haar stond, als een misdadiger die nog maar altijd niet begrijpen kon dat hij het was, en die bouwde op het vertrouwen, dat hij gisteren nog gerechtigd was van iedereen te vorderen. Hij stond daar voor haar als een schoone, trotsche boom, waarin de bliksem was geslagen en die nu waggelend en met gespleten stam bij een volgend onweder ter aarde moet vallen, als de hovenier hem niet stut. Het liefst

zou zij alles wat haar door hem aangedaan was vergeten en zijne hand vriendelijk gegrepen hebben om hem te troosten, maar haar diep gekrenkte trots deed haar de koele ontwijkende houding bewaren, die zij tot hiertoe tegenover hem had kunnen aannemen. Aarzelend en met afgemeten woorden stemde zij toe te zullen zwijgen, zoolang hij woord hield. Niet zoozeer om zijn maar om zijns vaders wil was zij bereid zich tot medeplichtige te maken. Doch daarmede was alles tusschen hen uit, en zij zou de ure zegenen, die haar voor eeuwig van hem en de zijnen zou scheiden.

Dit laatste gedeelte van haar antwoord klonk bijzonder hard en afwijzend, en zij moest op zulk een toon spreken om niet te verraden hoe diep zijn ongeluk en het ondergaan van den zonneshijn in zijn persoon, die ook een wijle haar gemoed zoo zalig had verwarmd, haar aangreep; doch voor hem was het of in die woorden, waaruit ergerlijke minachting en vijandige gezindheid schenen te spreken, een ijsskoude wind hem tegenwoei. Hij had moeite om zichzelf meester te blijven, ten einde niet andermaal zich te laten medesleepen tot een heftigen uitval. Het deed hem bijna leed haar zijn geheim toevertrouwd, haar om genade gebeden, aan de zaak niet haar loop gelaten en haar, als het tot een uiterste was gekomen, met zich in het verderf gesleurd te hebben. Liever wilde hij eer en rust prijsgeven, dan zich andermaal te verootmoedigen voor deze vijandin zonder erbarmen, met zulk een ijsskoud hart. Op dit oogenblik haatte hij haar werkelijk, en hij wenschte wel met haar een tweegevecht

te kunnen aangaan, om haar trots te breken en de verwonnene om genade smeekende aan zijne voeten te zien. Terwijl het bloed hem naar het aangezicht steeg, bracht hij met moeite ten laatste deze woorden uit: »Van u te scheiden, van u, is voor ons allen het beste. Houd u gereed, weldra zullen de rechters u roepen.»

»Goed,» luidde het antwoord, »ik zwijg, en gij zorgt voor de redding van den Syriër; ik heb uw woord!»

»En zoolang gij het uwe getrouw blijft, zal ik het houden; anders,» luidde het van zijne van woede trillende lippen, »anders strijd tot met het staal!»

»Tot met het staal!» herhaalde zij met fonkelende oogen. »Nog eens zeg ik u, ik heb bewijzen dat de smaragd, dien men bij Hiram heeft gevonden, aan mij behoort; bij alle heiligen, die heb ik!»

»Des te beter voor u,» hernam hij op somberen toon, »wee over ons beiden, als gij mij dwingt te vergeten dat gij eene vrouw zijt!» Daarop verliet hij met haastige schreden de zaal.

TWAALFDE HOOFDSTUK

Met gebalde vuisten en kwaadaardigen blik daalde Orion de trap af. Het was hem of zijn hart zou bersten. Wat had hij gedaan, en wat was er van hem geworden! Zoo durfde eene vrouw hem bejegenen, eene vrouw, die hij zijne liefde had gewijd, de schoonste en edelste der vrouwen, de hoogmoedigste, wraakzuchtigste en hatelijkste tegelijk! Hij had eens ergens gelezen: »Wie eene laagheid heeft begaan, waarvan ook een ander weet, die draagt het doodsoordeel van zijne zielsrust in de plooien van zijn gewaad.» Hij gevoelde het gewicht van dit oordeel, en de andere die mede alles wist was Paula, was zij van wie hij bovenal gewenscht had dat zij tot hem mocht opzien! Gisteren hield hij het nog voor de grootste zaligheid op aarde haar te omarmen, haar de zijne te mogen noemen; thans kende hij maar één wensch, haar te vernederen, haar te straffen. Helaas, dat hem de handen gebonden waren, dat hij als een veroordeelde van hare genade afhing! Hij kon niet onder woorden brengen hoe onverdragelijk hem deze gedachte was. Maar zij zou hem leeren kennen! Als een blanke zwaan was hij tot nu toe het leven doorgegaan; als deze noodlottige ure, als deze vrouw hem tot een gier maakte, was het niet zijne, was het hare schuld! Weldra zou blijken wie de sterkste was van hen beiden. Hij moest haar straffen op eene wijze zooals men eene vrouw slechts tuchtigen kan, al moest hij ook langs den weg der misdaad en der ellende

zijn doel bereiken. Hij vreesde niet dat de arts hare genegenheid had gewonnen, want hij voelde met onbetwistbare zekerheid dat, hoe zij hem hare vijandschap ook deed gevoelen, haar hart hem en hem alleen behoorde. »De gouden munt der liefde,» zeide hij tot zichzelf, »heeft twee zijden: teeder verlangen en bitteren haat; thans toont zij mij deze laatste zijde, maar hoe verschillend ook het beeld en het schrift van de munt mogen zijn, wanneer men haar laat klinken geeft zij toch maar één toon, en die toon ligt ook in hare beleedigende taal.»

Aan de familietafel verontschuldigde hij Paula en at zelf zeer weinig, want de rechters waren sedert lang vergaderd en wachtten op hem.

Reeds aan de voorvaderen van den Mukaukas, machtige gouvvorsten, was het recht verleend over leven en dood, en zij hadden zich daarvan zeker al bediend onder de Psamtikiden, aan wier heerschappij de Pers Cambyses zulk een gruwzaam einde had gemaakt. Als eerwaardige symbolen van dit recht prijkten thans nog uraeusslangen, adders wier beten den snelsten dood ten gevolge hebben, en de drakendooder St. George boven de paleizen van den Mukaukas te Memphis en te Lucopolis in Boven-Egypte. Op beide plaatsen stond het aan het hoofd der familie vrij, nadat Justinianus en het laatst keizer Heraclius die oude bevoegdheid opnieuw bevestigd hadden, om aan de onderhoorigen des huizes en de inwoners van het district, waarover hij gesteld was, eigenmachtig de doodstraf te doen voltrekken. De ridder St. George was tusschen de oude slangen

geplaatst, om het heidensch symbool door een christelijk te vervangen. Vroeger had de ridder het hoofd van een sperwer, dat wil zeggen van den god Horus gedragen, die om zijn vader te wreken den boozen Seth Typhon had verslagen, doch reeds een paar honderd jaren geleden was de heidensche krokodillendooder in den christelijken overwinnaar van den draak veranderd geworden.

De Arabieren hadden na de verovering des lands de oude instellingen en rechten en zoo ook die van den Mukaukas gehandhaafd. Het gerechtshof, dat in zaken betreffende het huispersoneel werd saamgeroepen, bestond uit de hoogere privaatsbeambten van het stadhouderslijk huis. Het ambt van opperrechter bekleedde de Mukaukas zelf en zijn volwassen zoon was zijn natuurlijke plaatsvervanger. Gedurende Orions afwezigheid had het hoofd van de rentmeesters, Nilus, een verstandig en bezadigd Egyptenaar, de plaats van zijn lijdenden meester vaak vervuld, maar heden was aan Orion opgedragen het voorzittersgestoelte in te nemen en het onderzoek te leiden.

De zoon van den stadhouder haastte zich uit de eetzaal naar het slaapvertrek zijns vaders te gaan, en vroeg hem om zijn ring als teeken der volmacht, die hij op hem had overgedragen. De Mukaukas liet zich dezen gewillig van den vinger halen, en drukte den jongeling op het hart, dat zonder toegevendheid en gestreng moest worden gevonnisd. Hij was anders tot zachtheid geneigd, doch op een inbraak in zijn huis stond de dood, en in dit geval was het om der wille van den Arabischen koopman geraden geen

vergifenis te schenken. Orion, indachtig aan zijne overeenkomst met Paula, verzocht nu zijn vader hem de handen geheel vrij te laten. De oude muzelman was een rechtvaardig heer, die onder zekere omstandigheden ook een zacht vonnis zou billijken. Bovendien was de misdadiger eigenlijk geen huisgenoot, maar hij stond in dienst bij eene bloedverwante. De Mukaukas prees het verstandig inzicht van zijn zoon. Als hij zich maar wat beter gevoelde, zou hij gaarne de zitting willen bijwonen, ten einde hem voor de eerste maal een ernstigen plicht te zien vervullen, die zijne geboorte en zijn stand waardig was. Orion kuste zijn vader met warmte en weemoedige ontroering de hand, want ieder woord van waardeering uit den mond van dezen geliefden man deed hem innerlijk goed, doch hij beschouwde het als eene ramp, dat hij zijn rechtersloopbaan, waarvan hij den ernst en de heiligheid gevoelde, aldus – aldus beginnen moest.

Zachtmoediger gestemd, in gedachten verzonken en overwegende hoe Hiram te redden en Paula's naam liefst geheel buiten de zaak te houden zou zijn, begaf hij zich naar de gerechtszaal, en vond vóór den ingang de voedster Perpetua in een levendig gesprek met den rentmeester Nilus. De oude vrouw was radeloos. Door haar arbeid aan de weefgetouwen had zij tot zoeven niets van al het gebeurde vernomen, en zij bezwoer thans de onschuld van den ongelukkigen Hiram. De steen, dien hij verkocht had, was het eigendom geweest van hare meesteres, en daarvoor ontbrak het goddank niet aan bewijzen, want de kas van den smaragd lag goed bewaard in de kist van hare meesteres.

Gelukkig was het nog mogelijk geweest haar even te spreken, maar dat men haar, de dochter van Thomas, als ieder burger- of slavenkind voor het gerecht wilde dagen, dat was ongehoord, dat was schandelijk!

Opeens stoorde Orion barsch dit onderhoud; hij gelastte den ouden deurwachter haar onverwijld te brengen naar het magazijn naast het tablinum, waar de voor het gebruik des huizes bestemde geweven stoffen bewaard werden, en haar daar tot nader order goed te bewaken. De toon waarop hij dit bevel gaf was zoo meesterachtig, dat zelfs de voedster niet tegensprak; ook de rentmeester gehoorzaamde zwijgend zijn gebod, om zich weder bij de rechters te voegen. Nilus kwam verbaasd en angstig in de rechtzaal terug. Zóo had hij den zoon zijns meesters nog nooit gezien. Bij de mededeeling van de voedster waren hem de aderen op zijn jeugdig nog ongerimpeld voorhoofd sterk gezwollen, hadden zijne neusvleugels zich snel en krampachtig bewogen, was de welluidende klank uit zijne stem verdwenen en hadden zijne oogen dreigend gefonkeld.

Nu was Orion alleen en hij knarste op de tanden van boosheid. Ondanks de gegeven belofte had Paula hem verraden, en hoe verachtelijk was de vrouwenlist, waarmede zij dit gedaan had. Voortreffelijk! Voor de rechters kon zij nu zwijgen, gerust zwijgen tot aan het einde der zitting; de voedster, haar spreekbuis, had aan Nilus, den ernstigsten en scherpzinnigsten man in het geheele college, de bewijzen toevertrouwd, die voor haar en tegen hem getuigden. Ongehoord, schandelijk! Een

smadelijk, bij uitstek nijdig verraad! Maar nog had zij haar doel niet bereikt, nog had hij de handen vrij, om deze boozen aanval met een tegenstoot af te weren. Welke deze zijn moest, dat was hem reeds bij de mededeeling van de voedster duidelijk geworden, maar zijn geweten, zijne aangeboren neiging, de langdurige gewoonte om zich te houden binnen de perken van wat recht, goed en betamelijk is, dat alles verzette zich daartegen. Niet alleen had hijzelf nooit eene laaghartige gemeene daad begaan, maar het had zijne ergernis opgewekt, zoo vaak hij het had gezien van anderen; en het eenige wat hij ondernemen kon om Paula's verraad onschadelijk te maken, het was – hij kon het niet loochenen – het was wel ongehoord en stout, maar niet minder verachtelijk en schandelijk. Doch hij wilde en mocht in dezen strijd niet onderliggen. De tijd drong, hij kon onmogelijk lang wikken en wegen, en plotseling ontwaakte in hem een kwaadaardige, woeste strijd lust, en gevoelde hij zich als in de dagen van de wedrennen in den circus, wanneer hij zijn vierspan aanzette om de anderen vooruit te komen. Vooruit dan, vooruit, al moest het voertuig in splinters slaan, al moesten de paarden er bij neervallen en de raderen van zijn wagen de strijdgenooten in het zand van de arena verbrijzelen!

Met een paar haastige schreden bereikte hij het kamertje van den deurwachter, een wakker man, die sedert veertig jaren dit ambt bekleedde. Vroeger was hij smid geweest en thans gebruikte men hem om kleine herstellingen te doen aan het gewone huisraad. Orion was als kind een aardige knaap, die

ieders hart wist te stelen, en dus ook de lieveling van dezen man geweest. Vaak had hij zich in diens kamertje opgehouden en hem de kunstgrepen van zijn handwerk afgezien. Met een bijzonderen aanleg voor werktuigkunde begaafd, had hij zich een leerzaam scholier van den oude betoond en het zoover gebracht, dat hij zijne ouders op hunne geboortedagen, die in Egypte bijzonder feestelijk gevierd en door het geven en ontvangen van geschenken opgeluisterd werden, met sierlijke kastjes en banden voor gebedenboeken kon verrassen, die hij met eigen hand gesneden en van sloten voorzien had. Hij kon alle instrumenten hanteeren en koos thans fluks de zoodanigen uit, die hij meende noodig te hebben. Op de vensterbank van het kamertje stond een bloemruiker, dien hij gisteren avond voor Paula bestelde, maar op dezen schrikkelijken dag vergeten had te halen. Met dezen in de hand en de instrumenten in de borstplooien van zijn gewaad snelde hij naar de trap.

»Voorwaarts, altijd voorwaarts!» riep hij zichzelf toe, toen hij Paula's kamer binnendrong, de deur grendelde, en zich op de knieën neerliet bij hare kist, na de bloemen uit de handen te hebben gelegd. Als hij ontdekt werd, dan heette het dat hij naar hare kamer was gegaan om dezen ruiker te brengen.

»Voorwaarts, steeds voorwaarts!» dacht hij altijd, terwijl hij de scharnieren losschroefde, waarmede het deksel aan de kist was verbonden. Zijne handen beefden, zijne ademhaling versnelde, maar het werk vorderde toch. Op deze manier moest het hem gelukken, want het kunstsloot van de kist liet zich niet

openen zonder het te vernielen. Daar lichtte hij het deksel en – als ondersteunden hem vriendelijke machten – bij den eersten greep in de kist hield hij de halsketen met de ledige kas in de hand. Het hulsel van bladgoud hing aan het kunstig gewerkt halssieraad; dit los te haken en bij zich te steken was het werk van een oogenblik.

Maar nu ging het niet meer, al riep hij zich het »voorwaarts” nog zoo luide toe. Dat was een diefstal, daarmede ontroofde hij iets aan haar, die hij, als zij maar gewild had, bereidwillig met alles zou hebben overladen, waarmede het lot hem zoo overrijk gezegend had. »Neen, dat, dat...”

Daar schoot hem plotseling eene zonderlinge gedachte door het hoofd, eene gedachte die hem, te midden van den vreeselijken ernst van deze ure een glimlach om de lippen plooide. Zonder verwijl voerde hij haar uit; hij greep diep in zijn onderkleed en haalde een edelsteen te voorschijn, die aan eene gouden keten op zijne borst hing. Dit kleinood, het meesterwerk van een groot Grieksch steensnijder uit den heidenschen tijd, was hem vereerd door zijn besten vriend in Konstantinopel, als tegengeschenk voor een vierspan, dat dezen bijzonder beviel, en de steen bezat inderdaad hooger waarde dan een half dozijn edele paarden. Als in een roes, half waanzinnig, volgde Orion dien ontstuimigen drang van zijn gemoed, en het verheugde hem dat hij een kostbaar stuk bij de hand had om in de plaats van het armzalig bladgoud te hangen. Met een paar handgrepen was alles in orde, maar het weder aanschroeven van de scharnieren vorderde meer tijd, want zijne vingers beefden

sterk, en hoe nader het oogenblik kwam, waarop hij Paula zijne overmacht wilde laten voelen, des te sneller klopte zijn hart, des te moeilijker viel het hem zijn geest tot kalme overweging te dwingen.

Nadat hij de deur ontgrendeld had, moest hij weder als een dief de lange gang van de verdieping der gasten bespieden. Dit verhoogde zijne opgewondenheid tot verbittering tegen de wereld en het noodlot, en het meest tegen haar, die hem tot zulk eene smadelijke zelfvernedering dwong. De renner hield de teugels en den prikkel in de hand. Voorwaarts nu, voorwaarts! Evenals toen hij nog een jongen was, vloog hij de trappen af, telkens een drietal treden overspringende, en toen hij in de voorzaal de Grieksche opvoedster Eudoxia aantrof, die hare wilde kweekelinge Maria juist in huis trok, wierp Orion haar den bloemruiker toe, dien hij weder had meegebracht, en ijld, zonder acht te geven op de smachtende blikken waarmede de bedaagde jonkvrouw hare dankzegging begeleidde, naar het kluisje van den deurwachter terug, waar hij zich haastig ontdeed van alle gereedschappen.

Weinige oogenblikken later betrad hij de rechtzaal. De rentmeester Nilus wees op den hooger geplaatsten opperrechterszetel van zijn vader, maar eene sterke huivering weerhield hem dit eerwaardig gestoelte te bezetten. Met gloeiend hoofd en somberen blik, zoodat alle aanwezigen hem verbaasd en schuw aanzagen, opende hij met driftig uitgestoote woorden deze zitting. Nauw wist hijzelf wat hij sprak, en hij hoorde zijne

eigene toespraak niet duidelijker dan het geruisch der zee uit de verte. Toch gelukte het hem klaar uiteen te zetten wat er gebeurd was, hij toonde den rechters den geroofden steen, dien men den dief afhandig had gemaakt, berichtte op welke wijze men dezen weder in bezit had gekregen, verklaarde den vrijgelatene van de dochter van Thomas schuldig aan inbraak, en beval hem tot zijne verantwoording aan te voeren wat hij vermocht.

Doch de aangeklaagde wist er slechts met moeite stotterende uit te brengen, dat hij onschuldig was. Het was zijne zaak niet zichzelven te verdedigen, maar misschien zou zijne meesteres iets tot zijne rechtvaardiging in het midden willen brengen.

Daarop streek Orion zijne verwarde haren uit het aangezicht, wierp het verhitte hoofd trotsch in den nek en zeide, zich tot de rechters keerende: »Zij is eene aanzienlijke jonkvrouw, eene verwante van ons huis, het is betamelijk haar buiten deze treurige zaak te houden. Hare voedster heeft Nilus bovendien medegedeeld, wat misschien in staat is om dezen ongelukkige te redden. Wij willen niets daarvan onopgemerkt laten, maar gij, die minder goed met de verhoudingen tusschen de verschillende personen bekend zijt, moet dit wel in het oog houden, om niet op een dwaalspoor te geraten. Zij is aan den beschuldigde gehecht, en hem en Perpetua schat zij hoog als het eenige wat haar uit het ouderlijk huis is overgebleven. Verder moet het mij en u niet verwonderen, wanneer eene edele vrouw als zij het waagt de schuld van een ander op zich te nemen, en zichzelf in een twijfelachtig licht te plaatsen, om een dienaar te redden, die altijd

trouw en eerlijk is geweest. De voedster is bij de hand, zullen wij haar roepen, of heeft zij u Nilus alles toevertrouwd, wat hare meesteres ten gunste van den vrijgelatene aanvoerde?”

»Perpetua heeft mij, en ten deele ook u eene geloofwaardige mededeeling gedaan,” antwoordde de rentmeester, »maar ik vermag haar toch niet zoo juist weer te geven als zijzelve, en ik dacht daarom dat het goed zou zijn de vrouw te laten voorkomen.”

»Men brenge haar voor,” beval Orion, terwijl hij over de hoofden der rechters somber en ongenaakbaar in de ruimte staarde.

Na een langdurig en pijnlijk zwijgen in de zaal verscheen de oude vrouw. Overtuigd van het goed recht harer zaak, trad zij onbeschroomd binnen, zag eerst den ongelukkigen Hiram niet zeer vriendelijk aan, omdat hij zoo lang gezwegen had, en vertelde daarop dat Paula, om zich het noodige geld ter opsporing van haren vader te verschaffen, door den vrijgelatene een kostbaren smaragd uit hare halsketen had laten nemen, en hoe door het verkoopen van dit kleinood haar landsman helaas in verdenking was gekomen.

Deze verklaring van de voedster scheen het meerendeel der rechters gunstig voor den aangeklaagde te stemmen, doch Orion liet hun geen tijd om onder elkander van gedachten te wisselen, want nauwelijks had Perpetua haar verhaal geëindigd, of Orion greep den smaragd, die voor hem op tafel lag, en zeide driftig en verstoord: »Dus zou een steen, die zijn verkooper zelf, een

der grootste kenners van juweelen, verklaard heeft eenig in zijne soort te zijn en dezelfde die in het tapijt heeft gezeten, opeens als door een wonder der natuur een dubbelganger gevonden hebben? Booze geesten drijven ook heden ten dage nog hun spel met de menschen, doch het is bezwaarlijk te gelooven dat zij dit doen in dit christelijk huis. Gij weet wat het woord ‘bakersprookjes’ in onze taal beteekent, en wat de voedster daar in het midden heeft gebracht moet blijkbaar daartoe gerekend worden. Dat mag men den jood Apelles doen gelooven, zooals de Romein Horatius zeide, maar zijn geloofsgenoot Gamaliël” – waarbij hij zich tot den juwelier wendde, die op de bank der getuigen zat, – »zeker niet, en nog minder mij, die dit weefsel doorzie. De dochter van den edelen Thomas heeft zich vernederd om met behulp van deze kunstenaars in het weven dit sprookje op het getouw te zetten en voor ons te ontrollen, ten einde ons rechters op een dwaalspoor te brengen en haren trouwen dienaar te redden van gevangenisstraf, dwangarbeid of den dood. Zoo zit de zaak in elkaar. Dwaal ik, vrouw, of blijft gij volharden bij uwe bewering?”

De voedster, die gemeend had in Orion een verdediger te vinden voor hare meesteres, had zijne woorden gevolgd met klimmende verbazing. Uit zijne oogen fonkelden haar nu eens spot, dan groote verbolgenheid tegen, doch terwijl bij dezen onverwachten uitval de tranen haar in de oogen waren geschoten, bewaarde zij toch hare tegenwoordigheid van geest en verzekerde, dat zij evenals altijd zoo ook thans de waarheid had gezegd. De kas waarin de smaragd harer meesteres had gezeten,

zou dit ten overvloed kunnen bewijzen.

Hierop haalde Orion de schouders op, beval de voedster hare meesteres te roepen, wier persoonlijke tegenwoordigheid thans onvermijdelijk was geworden, en zeide tot den rentmeester: »Geleid haar, Nilus! Een dienaar brenge de kist hierheen, opdat deze door de eigenares zelve voor onze oogen geopend worde, vóór een ander de hand aan den inhoud kan slaan. Ik zou niet geschikt zijn voor deze boodschap, want niemand in dit Jakobietische huis, ik vrees zelfs niemand onder u, heeft genade gevonden in de oogen van deze schoone Melchietin. Mij is zij helaas bijzonder kwalijk gezind, en zoo moet ik aan anderen elken maatregel overlaten, die tot misverstand zou kunnen leiden. Breng haar hierheen, Nilus, natuurlijk met al de onderscheiding, die aan eene jonkvrouw van hooge geboorte toekomt.»

Zoodra de afgezondenen zich verwijderd hadden, doorliep Orion de rechtzaal met haastige, rustelooze schreden. Maar eens bleef hij voor de rechters staan, zeggende: »Ook zelfs wanneer de kas van den smaragd gevonden wordt, hoe verklaren wij dan de aanwezigheid van twee, ik zeg twee steenen, elk eenig in zijne soort? Het is om zijn geduld te verliezen! Een teergevoelig meisje waagt het eene ernstige rechtbank op een dwaalspoor te brengen, ten gunste, ten gunste van...» Hij ging niet verder, maar stampte driftig met den voet op den grond en zette daarna stilzwijgend zijne wandeling voort.

»Hij is nog een nieuweling,» dachten de rechters, die zijne groote gejaagdheid opmerkten, »anders zou hij zich de dwaze

poging om een aangeklaagde schoon te wasschen niet zoo aantrekken, en zich door zoo iets niet uit zijn humeur laten brengen.”

Het verschijnen van Paula maakte eindelijk aan dat op- en neerlooopen van Orion een einde. Hij ontving haar met eene afgemetene buiging en verzocht haar plaats te nemen. Vervolgens noodigde hij Nilus uit haar mede te deelen wat uit het onderzoek en de behandeling van de zaak tot hiertoe was gebleken, en te vragen wat haar naar zijne meening en die der overige rechters had kunnen bewegen den gestolen smaragd voor den hare te verklaren. Hij zou het zooveel mogelijk aan anderen overlaten haar te verhooren, want zij wist maar al te goed in welke verhouding zij tot elkander stonden. Voor dat hij de rechtzaal binnenkwam, had zij hare verklaring van den diefstal door Perpetua aan den rentmeester Nilus laten mededeelen; hij – en hier verhief hij zijne stem – zou het passender gevonden hebben, en meer overeenkomstig de verwantschap die er tusschen hen bestond, wanneer zij hemzelve, Orion, had toevertrouwd, wat zij dacht ten gunste van den vrijgelatene te doen; dan zou het hem mogelijk zijn geweest haar te waarschuwen. Dit wegcijferen van zijn persoon bij hare handelingen moest hij beschouwen als een nieuw bewijs van haar afkeer, en de gevolgen ervan zou zij aan zichzelf te wijten hebben; want nu moest het rechtsgeding onverbiddeijk zijn loop hebben.

De toornige gloed zijner oogen verried haar wat zij van hem te wachten, en dat hij den kamp met haar aangenomen had. Zij

hield zich overtuigd, volgens zijne opvatting de kort te voren gegeven belofte verbroken te hebben; doch zij had Perpetua geenszins opgedragen zich in deze aangelegenheid te mengen, zij had de voedster integendeel verzocht haar in het uiterste geval zelve de bewijzen te laten aanvoeren. Orion moest in den waan verkeeren, dat hem harerzijds een onrecht was aangedaan; maar zou hij daarom zichzelf zooverre kunnen vergeten, dat hij zijne bedreiging uitvoerde en een onschuldige, om alle verdenking van zich af te wenden, te gronde richtte, waarbij hij haar als valsche getuige zou brandmerken? Ja, ook voor dit uiterste schrikte hij niet terug! Zijn vlammend oog, zijne heftige gebaren, het geweldig hijgen van zijne borst, dit alles sprak het duidelijk genoeg uit. De strijd moest dus worden aanvaard. Liever ware zij op dit oogenblik gestorven, dan dat zij het zou hebben willen wagen hem door een woord van verontschuldiging zachter te stemmen. Zij voelde hoe zijn gemoed kookte, en zou zich aan zijne voeten hebben willen nederwerpen, om hem te smeecken toch tot bedaren te komen, ten einde zich te hoeden voor eene nieuwe misdaad; doch zij bewaarde hare trotsche waardigheid, en de blik waarmede zij den zijnen beantwoordde was niet minder toornig en uitdagend dan die van hem. Als twee jonge adelaars, die strijdlustig de veeren opsteken, de vleugels verder uitspreiden en de halzen rekken, stonden zij daar tegenover elkander, zij zeker van hare overwinning, in het bewustzijn van de rechtvaardigheid harer zaak, doch meer beangst voor hem dan voor zichzelf, hij bijna blind voor het eigen gevaar, maar als

een gladiator, die in de arena tegenover zijn doodvijand staat, meer bedacht om dezen te vellen, dan om eigen lijf en leven te beschermen.

Terwijl de rentmeester haar mededeelde wat zij ten deele reeds wist, en daarop de verdenking herhaalde, dat zij zich had laten verleiden tot het geven van een valsch getuigenis om haar dienaar, die misschien uit liefde voor zijn verdwenen meester de inbraak had gewaagd, het leven te redden, zag zij meer naar Orion dan naar den redenaar. Deze laatste wees ten slotte op de kist, die tegelijk met Paula uit hare kamer in de zaal was gebracht, en gaf haar te kennen, dat de gezamenlijke rechters bereid waren alles aan te hooren en te onderzoeken, wat zij tot hare verdediging in het midden zou brengen.

Orions gejaagdheid bereikte thans haar toppunt. Hij voelde dat hij doodsbleek werd en kon niet meer geregeld denken. De rechters, de aangeklaagde, zijne vijandin, alles wat binnen de wanden van de groote rechtzaal besloten was, lag daar voor hem als in grauwe kronkelende nevels gehuld. Al wat hij zag scheen hem als met helder smaragdgroen gekleurd. Het haar, de aangezichten, de gestalten der aanwezigen, alles schemerde en glinsterde in dien groenachtigen glans. Toen Paula echter trotsch en met vasten tred naar de kist toeliep, een kleinen sleutel uit haar gewaad haalde, dezen aan een beambte overhandigde en daarna als eenig antwoord op de mededeeling van Nilus, ja, als ware dit reeds te veel van haar gevergd, met koele hoogheid zeide: »Open de kist!», toen zag hij weder dat glanzig bruine haar, den

vurigen gloed harer blauwe oogen, de afwisselende bleekheid en bloos harer wangen, het heldere gewaad, dat hare heerlijke gestalte in fraaie plooien omsloot, en haar zegepralenden glimlach. Hoe schoon, hoe begeerlijk was deze vrouw! Weldra zou zij onderliggen in den strijd met hem, maar deze overwinning zou hem te staan komen op het verlies van haar, en met haar van alles wat er reins en goeds zijner voorvaderen waardig in hem was. Eene stem in zijn binnenste riep het hem toe, maar hij bracht haar tot zwijgen met de voorwaartskreet van den agitator. Ja, vooruit tot het doel bereikt was, altijd voort over puin en steenen, door bloed en stof, tot zij den trotschen nek buigt, tot zij overwonnen en gebroken om genade smeekt.

Daar sprong het deksel van de kist open. Paula bukte zich, ze haalde de halsketen te voorschijn en vertoonde die aan de rechters, zij hield de beide einden ver uit elkander, en... Wat was dat voor een akelige, hartverscheurende kreet van vertwijfeling! Zelfs Orion zou gewenscht hebben zoo iets nooit meer te hooren. – Daar wierp zij het halssieraad voor de rechters op tafel en met den uitroep: »Schandelijk, laaghartig!» trad zij terug en greep zich aan de trouwe Betta vast; want hare knieën begonnen te knikken en zij gevoelde dat zij op het punt stond in elkaar te zijgen. Orion vloog naar haar toe om haar te ondersteunen, maar zij stootte hem terug, en daarbij trof hem een blik zoo vol smart, toorn en verachting, dat hij roerloos voor haar bleef staan en de hand op zijn hart drukte. – En deze laaghartige daad, die twee menschenkinderen zoo diep zou grieven, had hij met

een glimlach begonnen! Deze vertooning, die een doodsoordeel bevatte, tot welk een ontzettend einde kon zij leiden?

Paula was intusschen zonder verder eenig geluid te geven op een zetel neergezonken, en ook hij zag zwijgend voor zich tot in de rij der aanwezige rechters een luid gelach opging en de oude Psantik, de bevelhebber van de hoofdwacht, die sedert geruimen tijd in de rechtbank zitting had, uitriep: »Bij mijn ziel een kostelijke steen! Dat is de heidensche liefdegod Eros, dien zijn gevleugeld schatje Psyche in het aangezicht ziet. Hebt gij dien mooien roman van Apulejus niet gelezen, ‘de gouden ezel’ geheeten? Dit stukje komt daarin voor. Heilige Lukas, wat is dat fijn gesneden! De edele jonkvrouw heeft zeker den verkeerden halsketen gegrepen. He, Gamaliël, waar moet aan dat ding” – en hij wees hierbij op den gesneden steen – »dat groene duivenei gezeten hebben?”

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.